

การแบ่งชุมชนและวิเคราะห์ชุมชน

๔.๑ ประวัติความเป็นมาของชุมชน

๔.๑.๑ จังหวัดพุมธานี

ในรัชกาลของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (พระเจ้ากรุงศรีอยุธยา) สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีของไทย พระองค์ได้ยกทัพตั้งบริเวณตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาใกล้วัดภูเขาเมือง ไท้ครอมครวัชารามัญ (มอญ) ไปอาศัยอยู่เรียกว่า "บ้านสามโลก" ต่อมาเมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๑๑๒ กำปงนี้ร้างไป จนถึงรัชกาลของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมื่อ พ.ศ. ๒๒๑๓ สมิงเปตองพร้อมกษัตริย์ ๑๑ คน ได้คุมมอญประมาณ ๑๐,๐๐๐ คน อพยพจากเมืองเบาะตะมะเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารสมเด็จพระนารายณ์มหาราชจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ครอบครัวมอญเหล่านั้นไปทำมาหากินเลี้ยงชีพอยู่ที่บ้านสามโลก ซึ่งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งทิศตะวันตก บริเวณตำบลวัดสะแก ต่อมาเมื่อผู้คนมากขึ้นจึงตั้งเป็น "เมืองสามโลก"

พ.ศ. ๒๓๑๐ พม่าได้ยกกองทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาแตก ท้าวคนครอบครัวมอญเหล่านั้นไปยังเมืองพม่า และพวกมอญเหล่านั้นเพื่อโอกาสก็พากันหนีกลับเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารตามเดิม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๓๑๘) ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระยา
 เวงคะละเส่ง กับพระบาทกลางเมือง และนายไพร่ทั้งปวงพร้อมกันครอบครองได้เข้ากับ
 อพยพเข้ามาอีกประมาณ ๑๐,๐๐๐ คนเศษ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้พวกมอญเหล่านั้นไปตั้งภูมิลำเนาอยู่ที่เมืองสามโคก และเมืองเทพบุรี และ
 โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้หลวงบำเรอศักดิ์ เชื้อสายมอญครั้งกรุงเก่าเป็นพระยารามัญวงศ์หรือ
 เรียกว่า จักรมอญ พร้อมด้วยรายฉกรรจ์จำนวน ๓,๐๐๐ คน ให้ควบคุมดูแลมอญเหล่านั้น
 ทั้งหมก

พ.ศ. ๒๓๔๘ ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาล
 ที่ ๒ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สิ้นสงครามเก้าทัพ เมืองเขมรระดมกับพวกโคะร่มใจกับเจ้า
 มายูร์รักษาเมืองข่าเสีย แล้วอพยพครอบครัวมาอยู่ประมาณ ๓๐,๐๐๐ คน เข้ามายังเมือง
 สุโขทัยธานี เมืองกาญจนบุรี และเมืองตาก พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยจึงทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่เมืองสามโคก ที่ปากเกร็ด-เมืองเทพบุรี,
 ที่ปากอ้อ นครเขื่อนขันธ์ (อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ) ให้ทรงโปรดเกล้าฯ
 แต่งตั้งให้สิ้นสงครามเป็นพระยารัตนจักร และแต่งตั้งสมิงมอญผู้ใหญ่ เป็นพระยาทุกคน

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้เสด็จประพาสเมืองสามโคก
 พร้อมด้วยสมเด็จพระราชวงศ์บรมมหาเสนาบดีฯ โดยเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค
 ไปประทับแรม ณ พลับพลาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทางทิศตะวันออกเชื่อมกับเมืองสามโคก
 (ปัจจุบันคือบรี เวชชาชีวะ) ทรงรับคอกบัวจากพลนิกร ชาวมอญที่หลง ไตมมาทูลเกล้าฯ
 คอกบัวอยู่เป็นนิจยกความสำคัญในพระมหากษัตริย์คุณ และแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อ
 พระมหากษัตริย์และชาติไทย เหตุที่ชาวมอญนำคอกบัวหลวงมาถวายก็เพราะในเวลานั้นบัวหลวง
 ออกดอกบานสะพรั่งตามริมแม่น้ำ, ลำคลอง, หนองบึงทั่วไป พระบาทสมเด็จพระ
 พระพุทธเลิศหล้านภาลัย จึงให้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามเมืองสามโคกให้
 ใหม่เพื่อเป็นที่ระลึกว่าเมือง "ประทุมธานี"

"เมืองปทุม" นั้น เมื่อถึงฤดูน้ำหลากคงจะไม่ค่อยมีแสงออกนอกกำแพง
สะพานช่วงนาง มีชื่อเสียงมากที่สุด เพราะใน "นิราศภูเขาทอง" ของสุนทรภู่ นั้น
ตัวสุนทรภู่ ได้เขียนถึงเมืองปทุมไว้ดังนี้.-

" ถึงสามโคกโศกถวิลถึงเนินเกล้า
พระพุทธรูปงามดวงจันทร์ซึ่งกรุงศรี
ประทานนามสามโคกเนียบเมืองศรี
ชื่อปทุมธานีเพราะมีบัว "

เดรทมูฮัก มุตรชายของสุนทรภู่ ได้เขียนถึง เมืองปทุม ไว้ในนิราศเจ้าฟ้า
ไว้เช่นเดียวกัน คือ.-

" ถึงที่ซึ่งมีนามว่าสามโคก
เนียบคำ โศกสมมุติสุดยอดดง
ครั้งพระ โศก โปรดปรานประทานแปลง
ที่ตำแหน่งของภูมาสามภักดิ์
ชื่อปทุมธานีที่เสด็จ
เคื้อนสืบเอ็ดบัวออกทั้งคอกปัก
มีบัวส่งตรงให้สำนัก
พระยาพิทักษ์ทวยหาญฉานถาวรฯ "

นับแต่ไกรบิระราชทานนามเมือง "ปทุมธานี" ณ ที่แห่งนั้นแล้ว
ได้มีการโยกย้ายศาลาว่าการ เมืองหรือศาลากลาง จังหวัดไปตามที่สำนักหรือจวนเจ้าเมือง
หรือตามพักพิงวาระราชการจังหวัดหลายครั้งตามหลักฐานปรากฏว่าศาลาว่าการ เมืองปทุมธานี
หรือศาลากลางจังหวัดปทุมธานีได้โยกย้ายที่ตั้งถึง ๘ ครั้ง ตามลำดับดังนี้.-

ครั้งที่ ๑ ย้ายจากตำบลบางแจ้ง ปากคลองบ้านไร่วรบุรี เวชภัทราเมือง
(ปัจจุบันเป็นวัดราง) ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา ไปตั้งที่บ้านสามโคก ฝั่งตะวันตกของ
แม่น้ำเจ้าพระยา ระหว่างวัดคำหมักกับวัดสะแก

ครั้งที่ ๒ ย้ายจากบ้านสามโลก ไปตั้งที่บ้านตอไม้ ตั้งตะวันออกของ
แม่น้ำเจ้าพระยา ตรงกับวัดผูกทองในปัจจุบัน

ครั้งที่ ๓ ย้ายจากบ้านตอไม้ ไปตั้งที่บ้านสามโลก ตั้งตะวันตกของ
แม่น้ำเจ้าพระยาตามเดิม

ครั้งที่ ๔ ย้ายจากบ้านสามโลก ไปตั้งที่ปากคลองบางหลวง ไท้พระ
ตั้งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ตำบลบางช้าง อำเภอเมืองปทุมธานี

ครั้งที่ ๕ ย้ายจากปากคลองบางหลวง ไท้พระไปตั้งระหว่างปากคลอง
บางโพธิ์ ตั้งเหนืออีกคลองบางหลวงฝั่งใต้ ตั้งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา

ครั้งที่ ๖ ย้ายจากปากคลองบางโพธิ์เหนือ (พ.ศ. ๒๔๕๕) ไปตั้งที่
บ้านโคกชะงูโลกคลองบางทราย ตั้งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา และทางราชการได้
นำคำว่า "จังหวัด" มาใช้แทนคำว่าเมืองในปี

ครั้งที่ ๗ ย้ายจากบ้านโคกชะงู (พ.ศ. ๒๔๖๐) ไปตั้งที่ตำบลบางปรอก
อำเภอเมืองปทุมธานี เริ่มตั้งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา โดยสร้างศาลากลางจังหวัดเป็น
อาคารถาวรขึ้นแล้ว ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้เปลี่ยนนาม
"เมืองประทุมธานี" เป็น "เมืองปทุมธานี" หรือจังหวัดประทุมธานี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๒

เมือง "ประทุมธานี" หรือจังหวัดประทุมธานีในครั้งนั้น มีอำเภอขึ้นอยู่
ในความปกครองเพียง ๓ อำเภอ คือ.-

๑. อำเภอบางกระสี (ปัจจุบันคือ อำเภอเมืองปทุมธานี)
๒. อำเภอสามโลก
๓. อำเภอระแหง (ปัจจุบันคือ อำเภอลาดหลุมแก้ว)

ราว พ.ศ. ๒๔๗๔ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทางราชการได้ยุบจังหวัดชัยบุรี ซึ่งมีอำเภออยู่ในความปกครอง ๔ อำเภอ คือ อำเภอชัยบุรี

อำเภอคำตากล้า อำเภอคลองหลวง และอำเภอหนองเสือ มารวมกับจังหวัดพระทุมธานี
 ดังนี้ จังหวัดพระทุมธานีจึงมีอำเภออยู่ในความปกครองรวม ๗ อำเภอ ถึงแก่ พ.ศ. ๒๔๙๕
 เป็นต้นมา

ต่อมาทางราชการได้เปลี่ยนชื่อเพื่อความเหมาะสมจากคำว่า
 "พระทุมธานี" เป็น "ปทุมธานี" ดังนี้ จังหวัดปทุมธานีจึงมีอำเภออยู่ในความปกครองถึงแก่
 เป็นมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันคือ. -

๑. อำเภอเมืองปทุมธานี
๒. อำเภอสามโคก
๓. อำเภอลาดหลุมแก้ว
๔. อำเภอวิบูลย์บุรี
๕. อำเภอคำตากล้า
๖. อำเภอคลองหลวง
๗. อำเภอหนองเสือ

ครั้งที่ ๕ ย้ายจากตำบลบางปรอก ไปตั้งที่ตำบลบางทราย อำเภอเมือง
 ปทุมธานี (พ.ศ. ๒๕๐๕) เนื่องจากความเจริญของเมืองและส่วนราชการบางส่วนได้กระจาย
 ไปอยู่ตามสถานที่หลายแห่ง จึงได้ดำริย้ายศาลากลางจังหวัดมาสร้างในสถานที่ปัจจุบันเพื่อ
 เป็นศูนย์กลางการบริหารของจังหวัด และสร้างสำเร็จเริ่มเข้าปฏิบัติงาน ณ ศาลากลางใหม่
 เมื่อ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕ ศาลากลางหลังใหม่นี้สร้างเป็นอาคารถาวรสองชั้นตามแบบศาลากลาง
 ของทบวงราชการ

จังหวัดปทุมธานี เป็นจังหวัดที่มีประวัติความเป็นมาเก่าแก่ถึง ๓๗๗ ปี แต่ไม่
 ปรากฏหลักฐานว่ามีหลักเมืองมาก่อนเหมือนจังหวัดอื่น ๆ ศาลากลางเป็นเพราะมีการโยกย้าย
 ถูเมืองถึง ๔ ครั้ง ถึงคราวมาแล้ว ดังนั้น ทางจังหวัดจึงได้ประกอบพิธีสะเดาะเคราะห์เพื่อ
 สร้างศาลหลักเมืองปทุมธานี เพื่อเป็นสิริมงคลเมื่อ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๕ ณ บริเวณ

เทศบาลากลางจังหวัดสิงห์บุรี และโคโลเนียลการสร้างศาลหลักเมืองและยกเสาเอกเมื่อ ๘ กันยายน ๒๕๐๐ ปัจจุบันศาลหลักเมืองเสร็จเรียบร้อยแล้ว

๔.๑.๒ อำเภอเมืองปทุมธานี

อำเภอเมืองปทุมธานีตั้งขึ้นเมื่อ ร.ศ.๑๑๖ (พ.ศ.๒๔๔๐) ตามพระราชบัญญัติการปกครองท้องที่ ร.ศ.๑๑๖ และไว้เป็นที่ว่าการราชการเมืองปทุมธานี ณ เมืองสามโคก ต่อมาโดยย้ายจากเมืองสามโคกมาตั้งที่บ้านโคกกระพูน ตำบลบางกระดี่ จึงเอาชื่อตำบลตั้งเป็นที่อำเภอตามความนิยมในสมัยนั้นเรียกว่า "อำเภอบางกระดี่" ความหมาย คำว่า "บางกระดี่" หรือ "บางกระดี่" หมายถึง สถานที่ที่คนแพอูมาอาศัยอยู่ ประกอบอาชีพเกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผา เช่น ปั้นหม้อกระดี่ คือ หม้อดินเผาขนาดใหญ่ ใช้สำหรับหุงข้าวหรือต้มแกงสำหรับคนหมู่มาก ในคราวนี้จึงมีบ้านหม้อ หรือทำบุญเลี้ยงพระเป็นประจำ ส่วนคำว่า "บาง" หมายถึง ตำบล หรือ คลอง ซึ่งก็หมายถึงตำบลที่มีน้ำไหลผ่าน อาจจะหมายถึงตำบลที่มีปลากระดี่ชุมก็ได้

ในปีพุทธศักราช ๒๔๖๐ โดยย้ายอำเภอมายังริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ที่ตำบลบางปรอก ทางกระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือที่ ๕๓/๒๔๕๐ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๕๐ ให้เปลี่ยนชื่ออำเภอที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดทุกจังหวัดว่า "อำเภอเมือง" อำเภอบางกระดี่จึงได้ชื่อว่าเป็น "อำเภอเมืองปทุมธานี" ตั้งแต่วันที่ ๒๔๕๐ เป็นต้นมา

เมื่อจังหวัดโคสร้างศาลากลางจังหวัดสิงห์บุรีเสร็จและได้ย้ายที่ทำงานไปอยู่ศาลากลางจังหวัดสิงห์บุรีแล้ว อำเภอเมืองปทุมธานี จึงได้โอนศาลากลางจังหวัดสิงห์บุรีมาเป็นที่ว่าการอำเภอเมืองปทุมธานีตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๕ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

๔.๑.๓ ชุมชนเทศบาลเมืองปทุมธานี

ชุมชนเทศบาลเมืองปทุมธานีสภาพส่วนใหญ่เป็นชุมชนที่ยังไม่หนาแน่น จะมีบ้านพักอาศัยอยู่โดยทั่วไปและจะเกาะกลุ่มอยู่ตามริมแม่น้ำเจ้าพระยา และริมถนนสายต่างๆ

และเป็นอาคารที่สร้างกันอย่างแออัด ย่านธุรกิจการค้าของเมืองกรุงเทพมหานครในปัจจุบันอยู่ในบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับศูนย์ราชการแห่งหนึ่ง และอีกแห่งหนึ่งเป็นย่านการค้าของเอกชนซึ่งเกิดขึ้นใหม่ ย่านการค้าแห่งหนึ่งตั้งอยู่ริมนถนนพหลโยธิน และอยู่ใกล้เคียงกับย่านการค้าริมแม่น้ำเจ้าพระยา สภาพของย่านการค้าแห่งเดิมค่อนข้างคับแคบ เพราะอยู่ติดกับที่ศูนย์ราชการและแม่น้ำเจ้าพระยา จึงทำให้ย่านการค้าขยายออกมาทางถนนพหลโยธิน ซึ่งเป็นย่านการค้าของเอกชนมีสภาพเป็นอาคารที่ทันสมัย มีทั้งตลาดสด โรงภาพยนตร์ และตึกออฟฟิศภายในบริเวณ แต่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ใช้บริการทางย่านการค้าใกล้แม่น้ำเจ้าพระยา ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะเคยชินกับสภาพเก่า ๆ ก็ได้

๔.๑.๔ การบริหารและการปกครอง

จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีลักษณะการบริหารและการปกครองทั้งที่เก่าของโดยตรงหรือจากรัฐบาลกลาง รวม ๓ แบบ คือ.-

- ก. ราชการบริหารส่วนกลาง
- ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค
- ค. ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

ก. ส่วนกลาง มีหน่วยราชการส่วนกลางมาตั้งสำนักงานเพื่อปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ของจังหวัดกรุงเทพมหานคร ดังนี้.-

- ๑) ศาลจังหวัดกรุงเทพมหานคร
- ๒) ศาลจังหวัดธนบุรี
- ๓) วิทยาลัยการปกครอง
- ๔) สถานีทดลองข้าวรังสี
- ๕) สถานีทดลองข้าวคสองหลวง
- ๖) วิทยาลัยเกษตรกรรมกรุงเทพมหานคร



- ๑) ศูนย์ฝึกอบรมเขาวงกต ร.พ.ช.
- ๒) มูลนิธิมหาวิทยาลัย
- ๓) ศูนย์บริการที่กึ่งจังหวัดปทุมธานี
- ๔) โรงงานซ่อมสร้างรถยนต์ทหาร
- ๕) สถานีส่งเคราะห์หมากแข้งวัด
- ๖) สำนักงานโครงการสงฆ์และบำรุงรักษารังสีก๊อ
- ๗) หอสมุดสถาบันคชพิเศษ
- ๘) โรงพยาบาลรัฐราษฎร์
- ๙) วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์
- ๑๐) สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย
- ๑๑) ศูนย์ฝึกการใช้เครื่องจักรกลการเกษตร
- ๑๒) ศูนย์ช่างที่ ๑ กรมส่งเสริมสหกรณ์
- ๑๓) แผนกการทางวิทยุบุรี แขวงการทางกรุงเทพฯ

นอกจากหน่วยราชการส่วนกลางแล้ว ยังมีหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ
มากั่งอยู่ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานีอีกดังนี้ :-

- ๑) ที่ทำการไปรษณีย์โทร เลขจังหวัดปทุมธานี
- ๒) สำนักงานการไฟฟ้าจังหวัดปทุมธานี
- ๓) สำนักงานการประปาจังหวัดปทุมธานี
- ๔) กองทดสอบและรักษา องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
- ๕) โรงงานกระสอบ กระทรวงการคลัง
- ๖) ธนาคารกรุงไทย สาขาปทุมธานี

ข. ส่วนภูมิภาค ในจังหวัดมีส่วนราชการของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ
มาปฏิบัติงานในจังหวัดเป็นหน่วยขึ้นตรงต่อจังหวัดปทุมธานี ดังนี้ :-

- ๑) สำนักงานจังหวัด
- ๒) ที่ทำการปกครองจังหวัด
- ๓) ที่ทำการวิทยากรจังหวัดขอนแก่น และประจำตำบลจังหวัดขอนแก่น
- ๔) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
- ๕) กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัด
- ๖) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
- ๗) สำนักงานที่ดินจังหวัดขอนแก่น และสาขาอำเภอ
- ๘) สำนักงานคลังจังหวัด
- ๙) สำนักงานสรรพากรจังหวัด
- ๑๐) สำนักสรรพสามิตจังหวัด
- ๑๑) สำนักงานเกษตรจังหวัด
- ๑๒) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
- ๑๓) สำนักงานสหกรณ์จังหวัด
- ๑๔) สำนักงานป่าไม้จังหวัด
- ๑๕) ที่ทำการพัฒนาจังหวัด
- ๑๖) สำนักงานประมงจังหวัด
- ๑๗) สำนักงานแรงงานจังหวัด
- ๑๘) สำนักงานพาณิชย์จังหวัด
- ๑๙) สำนักงานขนส่งจังหวัด
- ๒๐) ที่ทำการสถิติจังหวัด
- ๒๑) สำนักงานราชทัณฑ์จังหวัด
- ๒๒) เรือรบจังหวัด
- ๒๓) ที่ทำการประชาสัมพันธ์จังหวัด
- ๒๔) สำนักงานปฏิรูปที่ดิน

สำหรับหน่วยปกครองโดยตรงของจังหวัดภูเก็ตนี้ คือ อำเภอ
ตำบล และหมู่บ้านนั้นได้แบ่งการปกครองออกเป็น ๗ อำเภอ ๕๗ ตำบล และ ๕๑๐ หมู่บ้าน
ดังนี้.—

- ๑) อำเภอเมืองภูเก็ต มี ๑๔ ตำบล ๕๖ หมู่บ้าน
- ๒) อำเภอสามโคก มี ๑๑ ตำบล ๕๕ หมู่บ้าน
- ๓) อำเภออากหลุมแก้ว มี ๗ ตำบล ๖๑ หมู่บ้าน
- ๔) อำเภอฉะเชิงเทรา มี ๖ ตำบล ๕๕ หมู่บ้าน
- ๕) อำเภอกลองหลวง มี ๖ ตำบล ๑๐๖ หมู่บ้าน
- ๖) อำเภอลำลูกกา มี ๗ ตำบล ๑๑๖ หมู่บ้าน
- ๗) อำเภอหนองเสือ มี ๖ ตำบล ๕๕ หมู่บ้าน

ค. ส่วนท้องถิ่น มีแผนการปกครองท้องถิ่น ๓ แบบ คือ.—

- ๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต
- ๒) เทศบาลเมืองภูเก็ต
- ๓) สุขาภิบาล มี ๑๐ แห่ง คือ.—

- สุขาภิบาลบางหวาย อยู่ในท้องที่อำเภอเมืองภูเก็ต
- สุขาภิบาลบางเคย อยู่ในท้องที่อำเภอสามโคก
- สุขาภิบาลระแหง อยู่ในท้องที่อำเภออากหลุมแก้ว
- สุขาภิบาลฉะเชิงเทรา อยู่ในท้องที่อำเภอฉะเชิงเทรา
- สุขาภิบาลประจักษ์ศิลปชัย อยู่ในท้องที่อำเภอฉะเชิงเทรา
- สุขาภิบาลสนมฤกษ์ อยู่ในท้องที่อำเภอฉะเชิงเทรา
- สุขาภิบาลลำลูกกา อยู่ในท้องที่อำเภอลำลูกกา
- สุขาภิบาลกลองหลวง อยู่ในท้องที่อำเภอกลองหลวง
- สุขาภิบาลหนองเสือ อยู่ในท้องที่อำเภอหนองเสือ

อ. คลองหลวง

- ๑) ตำบลคลองหนึ่ง
- ๒) ตำบลคลองสอง
- ๓) ตำบลคลองสาม
- ๔) ตำบลคลองสี่
- ๕) ตำบลคลองห้า
- ๖) ตำบลคลองหก

อ. หนองเสือ

- ๑) ตำบลบึงบอ
- ๒) ตำบลบึงบา
- ๓) ตำบลบึงชำอ้อ
- ๔) ตำบลบึงกาสาม
- ๕) ตำบลหนองสามวัง
- ๖) ตำบลศาลาครุ

อ. ธีรบุรี

- ๑) ตำบลประจักษ์ศิลปาคม
- ๒) ตำบลบึงขี้ไต้
- ๓) ตำบลวังสีก
- ๔) ตำบลลำบัวตูด
- ๕) ตำบลบึงสนั่น
- ๖) ตำบลบึงน้ำรักษ์

อ. ลำลูกกา

- ๑) ตำบลบึงคอไห
- ๒) ตำบลลำไทร
- ๓) ตำบลบึงทองหลาง
- ๔) ตำบลลำลูกกา
- ๕) ตำบลบึงคำพร้อย
- ๖) ตำบลลาดสวาย
- ๗) ตำบลคูคต

อ. ลำลูกกา

- ๑) ตำบลระแหง
- ๒) ตำบลบ่อเงิน
- ๓) ตำบลหน้าไม้
- ๔) ตำบลลาดหลุมแก้ว
- ๕) ตำบลคลองพระอุดม
- ๖) ตำบลคูขวาง
- ๗) ตำบลคูหลวง

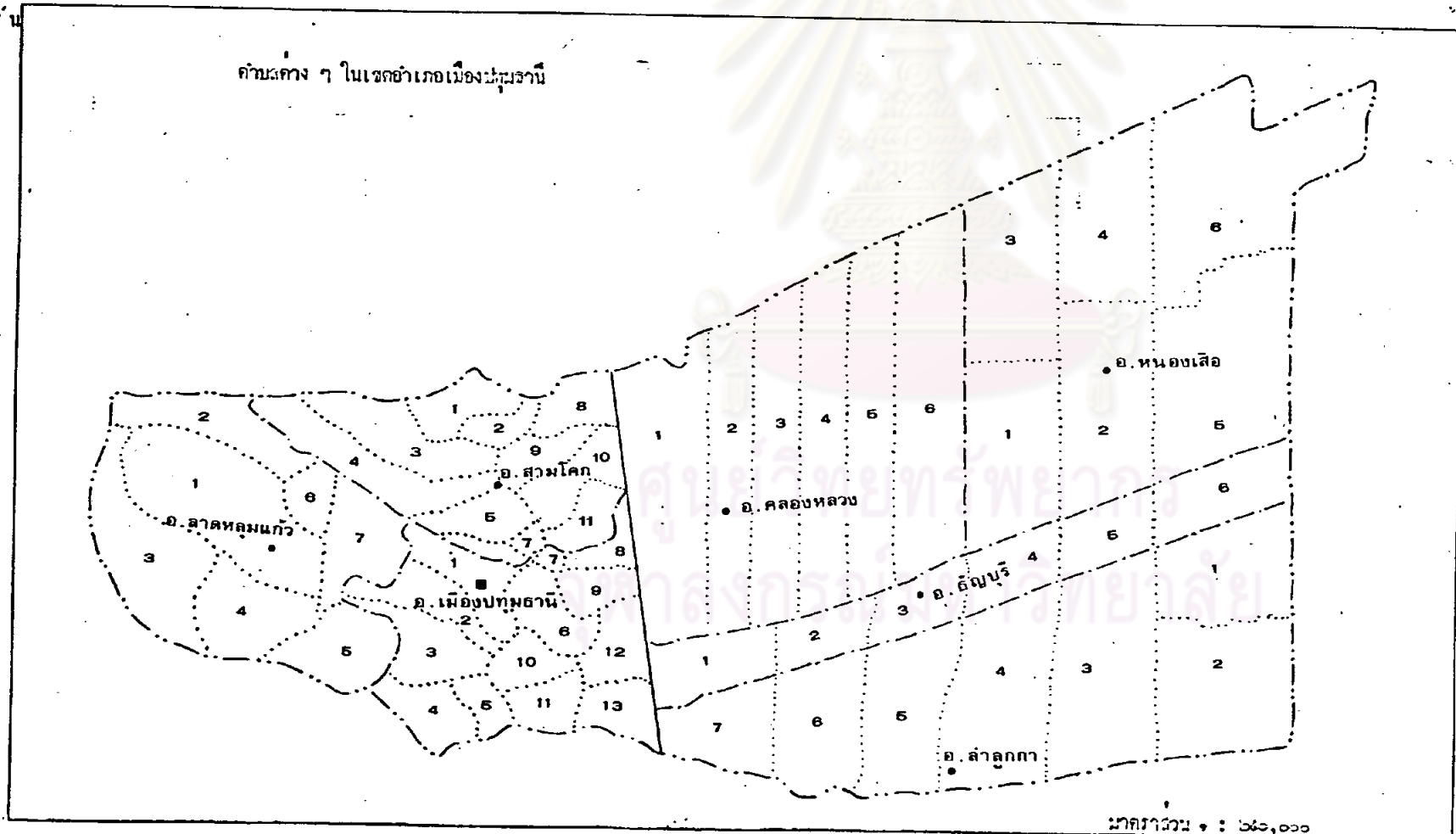
อ. สามโคก

- ๑) ตำบลห้วยเกาะ
- ๒) ตำบลบางกระเชือก
- ๓) ตำบลคลองควาย
- ๔) ตำบลบางเขย
- ๕) ตำบลสามโคก
- ๖) ตำบลบางโพเหนือ
- ๗) ตำบลกระแตง
- ๘) ตำบลเจริญราษฎร์
- ๙) ตำบลบ้านจิว
- ๑๐) ตำบลบ้านปทุม
- ๑๑) ตำบลเขียงราษฎร์

แผนที่

๑๖๖,๑๔' อ

๑๓' ๕๕" น



ตำบลต่าง ๆ ในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี

อ. เมืองปทุมธานี

- ๑) ตำบลบางฉาง
- ๒) ตำบลบางหลวง
- ๓) ตำบลบางเค็ด
- ๔) ตำบลบางคูวัด
- ๕) ตำบลบ้านกลาง
- ๖) ตำบลบางแซ้ง
- ๗) ตำบลบ้านกระแตง
- ๘) ตำบลบางพูด
- ๙) ตำบลสวนศรีวิชัย
- ๑๐) ตำบลบางกระดี่
- ๑๑) ตำบลบางใหม่
- ๑๒) ตำบลบางขุน
- ๑๓) ตำบลหลักหก

ที่มา : หน่วยแผนที่ กองวิชาการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

มาตราส่วน ๑ : ๖๖๐,๐๐๐

๑๓' ๕๕" น

๑๖๖ ๑๐' อ

๔.๑.๕ ที่ตั้งและขอบเขตของบริเวณที่จะศึกษา

บริเวณที่จะศึกษาการไว้ที่ดินอยู่ในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี และครอบคลุมเขตเทศบาลเมืองปทุมธานีทั้งหมด ซึ่งอำเภอเมืองตั้งอยู่บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ระหว่างลำติจุก ๑๓ องศา ๒๒ ลิปดาเหนือ กับ ๑๔ องศา ๐๔ ลิปดาเหนือ และลองติจูด ๑๐๐ องศา ๒๒ ลิปดาตะวันออก กับ ๑๐๐ องศา ๓๗ ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๓๐ กิโลเมตร เขตพื้นที่อำเภอประมาณ ๑๔๕ ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอใกล้เคียงดังนี้. -

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอสามโคก
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอคลองหลวง อำเภอธัญบุรี และอำเภอลำลูกกา
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอปากเกร็ด และเขตลาดกระบัง
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอสาครบุรี

อำเภอเมืองปทุมธานี แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๔ ตำบล และ ๕๒ หมู่บ้าน ดังนี้. -

๑. ตำบลบางปรอก (เขตเทศบาลทั้งหมด)
๒. ตำบลบางใหม่ มี ๒ หมู่บ้าน
๓. ตำบลบางกลาง มี ๕ หมู่บ้าน
๔. ตำบลบางกลาง มี ๗ หมู่บ้าน
๕. ตำบลบางกระเจิง มี ๔ หมู่บ้าน
๖. ตำบลบางระแหง มี ๔ หมู่บ้าน
๗. ตำบลบางคูวัด มี ๑๒ หมู่บ้าน
๘. ตำบลบางกะดี มี ๕ หมู่บ้าน
๙. ตำบลบางไค้ มี ๗ หมู่บ้าน
๑๐. ตำบลบางพูน มี ๒ หมู่บ้าน

๑๑. ตำบลบางพูด มี ๒ หมู่บ้าน
๑๒. ตำบลบางหลวง มี ๑ หมู่บ้าน
๑๓. ตำบลหลักคก มี ๘ หมู่บ้าน
๑๔. ตำบลสวนพริกไทย มี ๔ หมู่บ้าน

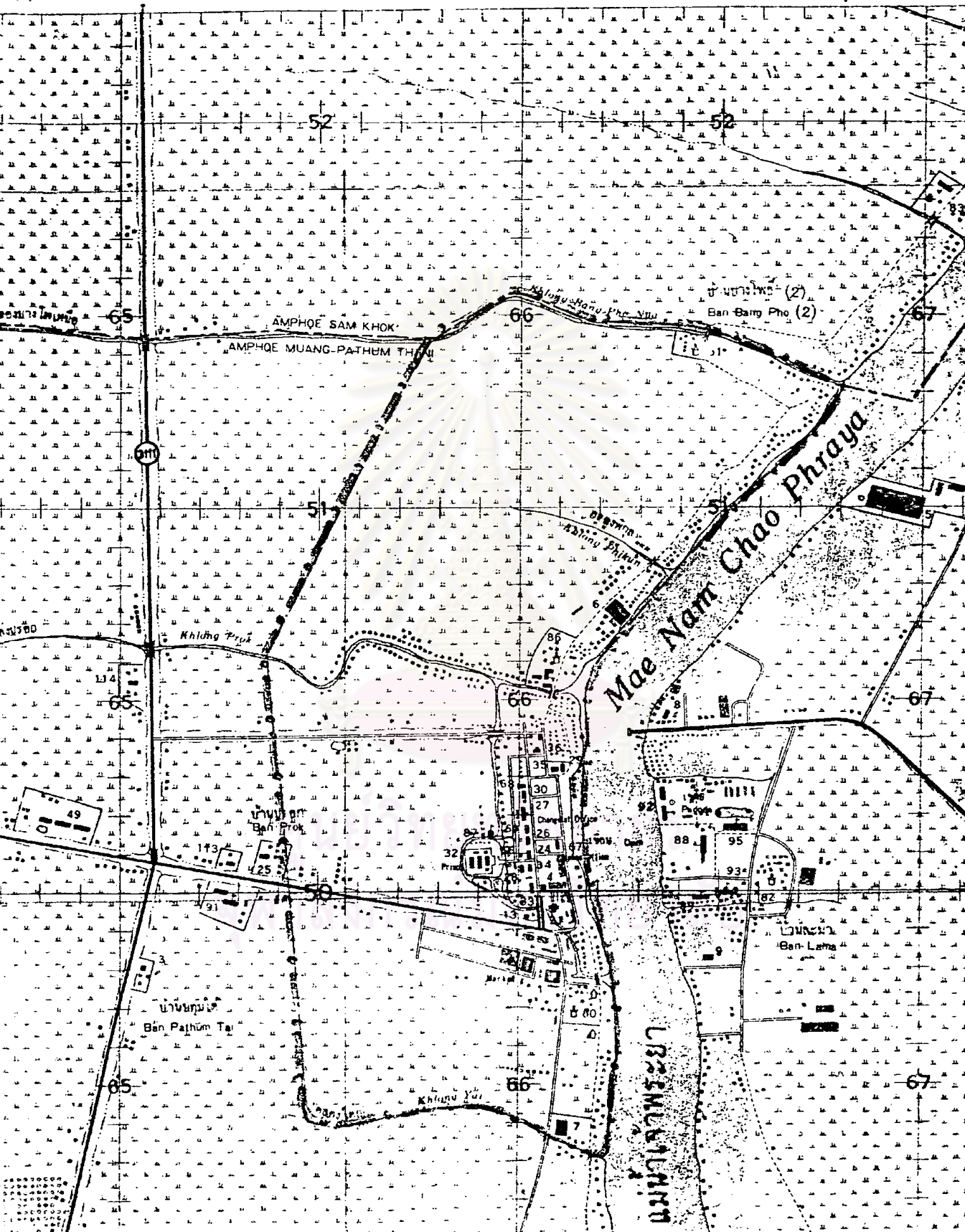
อำเภอเมืองปทุมธานี มีเทศบาล ๑ แห่ง คือ เทศบาลเมืองปทุมธานี และมีสุขาภิบาล ๑ แห่ง คือ สุขาภิบาลบางหลวง

เนื่องจากพื้นที่ที่จะมีการใช้ที่ดินโคตรอบคลุมพื้นที่ของเทศบาลเมืองปทุมธานี กว้าง ซึ่งเป็นชุมชนที่นับทบมาตลอดการเกินมามากที่สุด จึงจำเป็นต้องทราบความเป็นมาของเทศบาลนี้ด้วย เทศบาลเมืองปทุมธานีตั้งอยู่ในตำบลบางปรอก อำเภอเมืองปทุมธานี เป็นชุมชนที่มีความหนาแน่นของประชากรมาก เพราะมีความเจริญมากกว่าตำบลอื่น ๆ ในอำเภอเมืองปทุมธานี ทั้งนี้เพราะเป็นตำบลที่ตั้งของสถานีกลางจังหวัดมาก่อน (ปัจจุบันให้ย้ายออกนอกเขตเทศบาลแล้ว) ทว่าการอำเภอเมืองปทุมธานีอยู่ในเขตเทศบาลกว้าง เทศบาลเมืองปทุมธานีขอบเขต ดังนี้. -

กานทีตะวันออก ตั้งแต่เขตหมายเลขที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่ที่ปากคลองบางโพธิ์ฝั่งใต้ และเลียบแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตกไปทางทิศใต้ จุดหลักเขตหมายเลขที่ ๒ ที่ปากคลองใหญ่ฝั่งเหนือ

กานทีใต้ จากหลักเขตหมายเลขที่ ๒ เลียบตามริมคลองใหญ่ฝั่งเหนือไปทางทิศตะวันตกจรดหลักเขตหมายเลขที่ ๓ ที่ริมคลองน้ำจืด ระยะตามเส้นของริมคลองจากริมแม่น้ำไปทางทิศตะวันตก ๕๐๐ เมตร

กานทีตะวันตก จากหลักเขตหมายเลขที่ ๓ ตรีมคลองฝั่งเหนือไปจุดหลักเขตหมายเลขที่ ๔ ที่ริมคลองบางปรอก ซึ่งหลักเขตระยะตามแนวคลองเข้าไปจากปากคลองบางปรอก ๕๐๐ เมตร



จากหลักเขตหมายเลข ๔ ตัดไปทางทิศตะวันออก
เฉียงเหนือ ระยะ ๕๐๐ เมตร จากหลักเขตเลขที่ ๕ จากหลักเขตหมายเลข ๕ วัดระยะ
ตามแนวคางคองบางโพธิ์จากปากคลองเข้าไ ๕๐๐ เมตร

กานทิศเหนือ จากหลักเขตหมายเลข ๖ เลียบคองบางโพธิ์
ฝั่งใต้ไปทางทิศตะวันออกจากหลักเขตหมายเลข ๑

เนื่องจากชุมชนแห่งนี้ขยายเพิ่มขึ้นทำให้เขตเทศบาลไม่
เพียงพอที่จะรับการเจริญเติบโตของประชากรที่เพิ่มขึ้นจึงใ้มีการ ขยายเขตเทศบาลออก
ไปอีก ๗,๑๒๕ ตารางกิโลเมตร รวมเป็นอาณาเขตทั้งสิ้น ๕.๕๕๕ ตารางกิโลเมตร โดย
คำทริจะขยายแนวเขตออกไปทั้ง ๔ ด้าน ซึ่งแนวเขตใหม่มีรายละเอียดพอเป็นสังเขปดังนี้.--

ทิศเหนือ จะขยายแนวเขตฝั่งอำเภอมืองเดี่ยวไปตาม
คองที่กระหว่างอำเภอสายโลกกับอำเภอมือง

ทิศตะวันออก จะขยายออกครอบคลุมพื้นที่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำ
เจ้าพระยาออกไปจนถึงแนวคองประปา

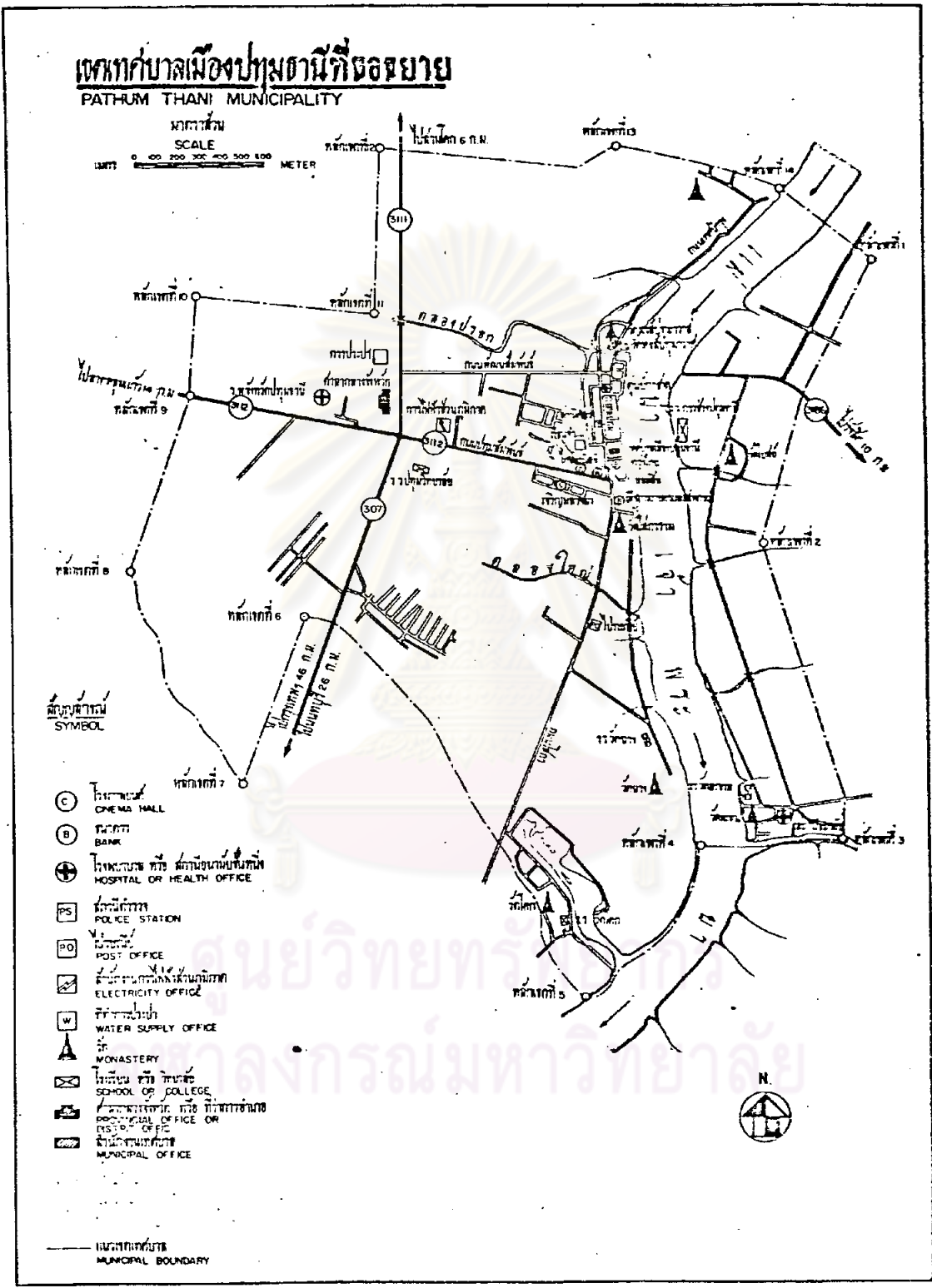
ทิศใต้ จะขยายออกมาให้ห่างตัวเมืองประมาณ ๕ กิโลเมตร

ทิศตะวันตก จะขยายให้ครอบคลุมพื้นที่โรงพยาบาลประจำ
จังหวัด และแนวเขตคำทริจะให้อยู่ห่างจากแม่น้ำเจ้าพระยาประมาณ ๕ กิโลเมตร

นโยบายการขยายเขตเทศบาลเมืองปทุมธานีข้างบนนี้
คณะเทศมนตรีได้รายงานเสนอขออนุมัติต่อกระทรวงมหาดไทย ผ่านจังหวัดปทุมธานีไปแล้ว
แต่ยังไม่ได้รับการอนุมัติ ดังนั้น เทศบาลจึงกล่าวนี้จึงยังไม่แน่นอนว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง
ได้ ขอให้ถือเขตเดิมที่มีเนื้อที่ ๑.๗๒๕ ตารางกิโลเมตร เป็นหลักในการศึกษา

เทศบาลเมืองปทุมธานีจอสยาย

PATHUM THANI MUNICIPALITY



สัญลักษณ์
SYMBOL

- (C) โรงภาพยนตร์
CINEMA HALL
- (B) ธนาคาร
BANK
- (H) โรงพยาบาล หรือ สถานอนามัย
HOSPITAL OR HEALTH OFFICE
- (PS) สถานีตำรวจ
POLICE STATION
- (PO) ฝัสดุไปรษณีย์
POST OFFICE
- (E) สำนักงานการไฟฟ้า
ELECTRICITY OFFICE
- (W) สำนักงานประปา
WATER SUPPLY OFFICE
- (M) วัด
MONASTERY
- (S) โรงเรียน หรือ วิทยาลัย
SCHOOL OR COLLEGE
- (P) สำนักงานหรือที่ทำการ
PROVINCIAL OFFICE OR DISTRICT OFFICE
- (M) สำนักงานเทศบาล
MUNICIPAL OFFICE

เส้นประ
MUNICIPAL BOUNDARY

ที่มา : เทศบาลเมืองปทุมธานี

๔.๒ ลักษณะทางกายภาพ

๔.๒.๑ ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดปทุมธานีตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย อยู่ระหว่างละติจูด ๑๓ องศา ๓๐ ลิบดาเหนือ กับ ๑๕ องศา ๑๖ ลิบดาเหนือ และลองจิจูด ๑๐๐ องศา ๒๐ ลิบดาระวันออก กับ ๑๐๐ องศา ๕๕ ลิบดาระวันออก เป็นจังหวัดที่แม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน แบ่งออกเป็น ๒ เมือง คือ เมืองระวันออก และเมืองระวันตก ที่ตั้งของจังหวัดอยู่ระหว่างจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดนนทบุรี

จังหวัดปทุมธานี มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้.-

- ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และสระบุรี
- ทิศใต้ ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนนทบุรี
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดฉะเชิงเทรา
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดนนทบุรี และนครปฐม

พื้นที่หรือเขตของจังหวัดปทุมธานีมีค่าเนื้อที่อยู่ ๓ ไร่ ถึง ๒๕ ไร่.-

เนื้อที่จากจังหวัดหรือกรมการปกครอง ๑,๔๘๘,๔๕๐ ไร่. กม.

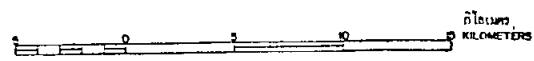
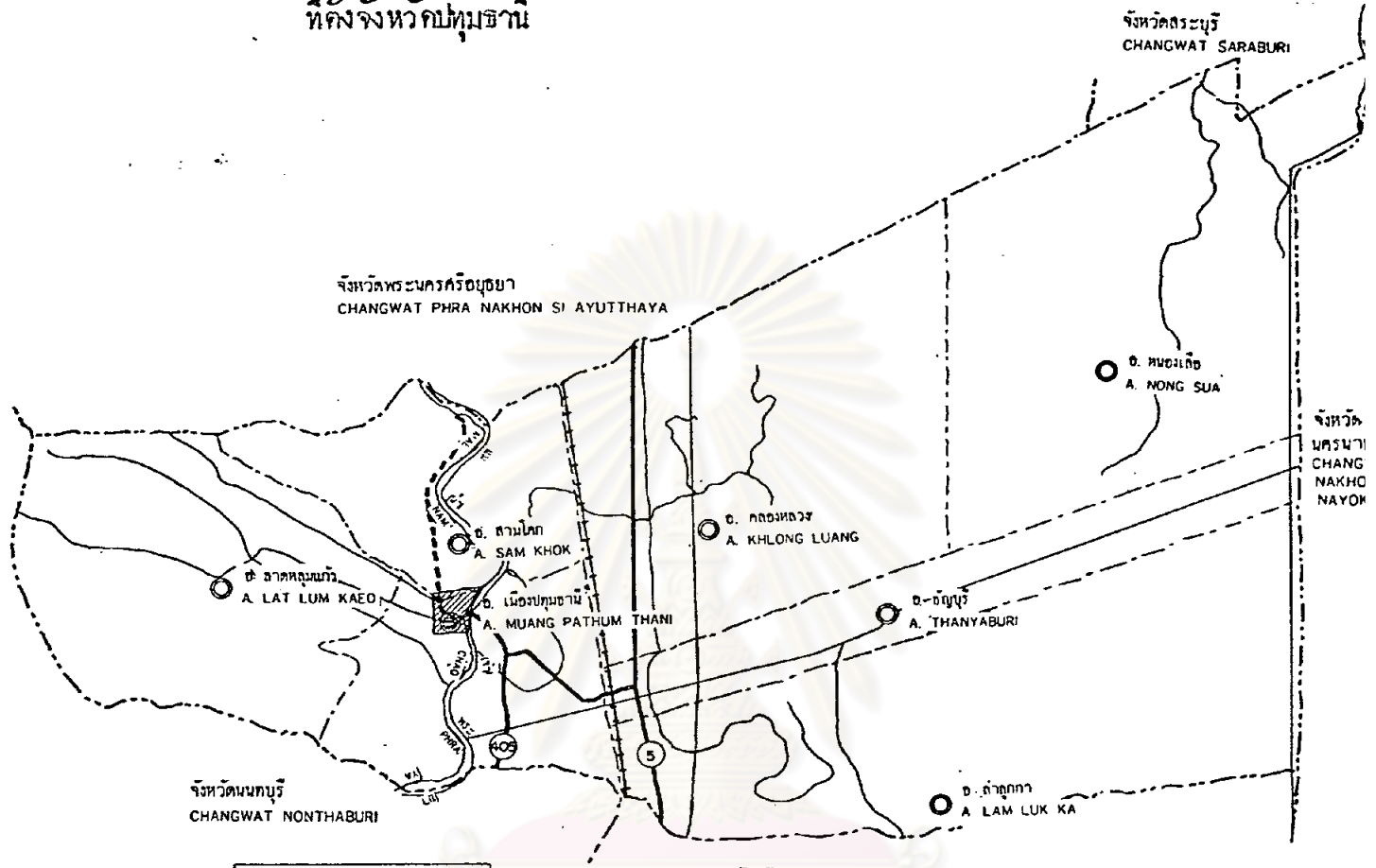
เนื้อที่จากอัครราชทูตของราชอาณาจักรไทย ๑,๔๘๖,๘๕๐ ไร่. กม.

เนื้อที่จากกรมแผนที่ทหาร ๑,๔๖๕,๘๕๖ ไร่. กม.

สำหรับรายงานนี้จะใช้เนื้อที่ของกรมแผนที่ทหาร เพราะได้มาจากการวัดในแผนที่มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ซึ่งน่าจะถูกต้องมากกว่า

แผนที่ ๕

ที่ตั้งจังหวัดปทุมธานี



จังหวัดปทุมธานี
CHANGWAT PATHUM THANI

๘.๖.๖ ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มของ ๒ ฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งไหลผ่านอำเภอสามโคกและอำเภอเมืองปทุมธานี มีคลองต่าง ๆ มากมายแยกออกมาจากแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และคลองที่ขุดขึ้นตามโครงการชลประทานต่าง ๆ เช่น โครงการชลประทานรังสิตเหนือ-ใต้ โครงการชลประทานรวี้ออ ซึ่งทำให้เกิดคลองรังสิตประยูรศักดิ์ในเขตอำเภอธัญบุรี คลองระพีพัฒน์ในเขตอำเภอคลองหลวง และที่สำคัญคือ แม่น้ำของคลองประปาที่นำเข้ามาใช้ในกิจการประปาสำหรับกรุงเทพมหานคร กั้นเข้าของคลองประปานั้นอยู่ที่ตำบลบางคูุน อำเภอเมืองปทุมธานี

เนื่องจากภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ในฤดูฝนพื้นที่โดยทั่วไปจะถูกน้ำท่วมเพราะมีความสูงไม่มาก ภูมิประเทศของจังหวัดปทุมธานีจะสูงระหว่าง ๓.๐๐-๕.๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ถ้าพอลมฤดูฝนน้ำที่ท่วมอยู่ ๒ ฝั่งแม่น้ำก็จะไหลลงสู่ลำคลองต่าง ๆ หรือแม่น้ำเจ้าพระยาจนทำให้พื้นที่แห้งแล้งมีรอยแตกระแหงอยู่ทั่วไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๘.๒.๓ ภูมิอากาศ

ภูมิอากาศโดยทั่วไปเหมือนกับกรุงเทพมหานคร คือ ไม้หนาวและร้อนจนเกินไป เป็นฤดูกาลข้างมาก ฤดูกาล อุณหภูมิและปริมาณน้ำฝนมีดังนี้ -

ฤดูหนาว จะเริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤศจิกายน ถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ความกดอากาศสูงจากประเทศจีนจะแผลงมาปกคลุมบริเวณประเทศไทย ทำให้อากาศค่อนข้างหนาวเย็นและแห้งแล้ง อนึ่ง ในบางปีความกดอากาศสูงจากประเทศจีนมีกำลังแรงและแผลงมาปกคลุมบริเวณประเทศไทยเร็วก็ทำให้ฤดูหนาวเริ่มเร็วและอากาศจะหนาวเย็นเร็วกว่ากำหนด คือ ประมาณปลายเดือนตุลาคมเป็นต้นไป

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่อากาศร้อนอบอ้าวที่สุดในรอบปี เนื่องจากดวงอาทิตย์โคจรจากซีกโลกใต้วางอยู่ในละติจูดที่ตั้งฉากกับประเทศไทย และได้รับรังสีจากดวงอาทิตย์เต็มที่

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม ถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้เริ่มพัดเข้าสู่ประเทศไทย อากาศจะชุ่มชื้นและเริ่มมีฝนตกทั่วไป ทั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป จนถึงกลางเดือนตุลาคมฝนจะลดน้อยลงอย่างรวดเร็ว

ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อสภาพอากาศของจังหวัดพุนพินที่สำคัญก็คือ อิทธิพลของลมมรสุมซึ่ง เป็นลมที่พัดจากเวียดนามประจำเป็นฤดูกาล โดยพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ลมนี้เป็นลมที่พัดมาจากประเทศจีนซึ่งมีความแห้งแล้งและหนาวเย็นมาสู่ประเทศไทย ในช่วงฤดูหนาวเร็วกว่า ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อิทธิพลของลมนี้จะทำให้บริเวณจังหวัดพุนพินประสบกับภาวะอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งถึงกับประมาณต้นเดือนพฤศจิกายน ถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ มรสุมอีกชนิดหนึ่งคือ มรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งจะพัดจากทิศ

ตะวันตกเฉียงใต้หรือทิศใต้เป็นส่วนใหญ่ ประมาณกลางเดือนพฤษภาคม ถึงกลางเดือน
ตุลาคม ลมนี้เป็นลมที่พัดมาจากทะเลและมหาสมุทรจึงนำเอาความชื้นและไอน้ำจากทะเลมา
อันเป็นผลทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกทั่วไป มรสุมนี้จะพัดอยู่ในช่วงฤดูฝน

อุณหภูมิ เนื่องจากจังหวัดชุมพรเป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตศูนย์ของภาคกลาง
มีลำน้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน และได้รับกระแสลมพัดมาจากทะเลเป็นประจำจึงทำให้อากาศ
ไม่มีใครจะร้อนอบอวลมากนัก โดยเฉพาะในเดือนมีนาคม ถึงพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูร้อน
มีอากาศร้อนอบอวลมาก แต่จังหวัดชุมพรได้รับกระแสลมพัดจากทะเลและตะวันออกเฉียงใต้จาก
ทะเล ทำให้อากาศคลายความร้อนอบอวลลงบ้าง จึงไม่ไอร้อนจัด และในฤดูหนาวก็ไม่มีใครจะ
หนาวนัก อุณหภูมิโดยเฉลี่ยตลอดทั้งปีจะมีค่าประมาณ ๒๕.๐ องศาเซลเซียส อุณหภูมิค่าสุด
เฉลี่ยประมาณ ๒๓.๙ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยประมาณ ๓๖.๙ องศาเซลเซียส
เดือนที่มีอากาศร้อนจัดที่สุดคือเดือนเมษายน ในฤดูฝนช่วงที่ฝนตกอากาศจะค่อนข้างเย็น
ส่วนในฤดูหนาวอากาศจะหนาวเย็น เดือนที่มีอากาศหนาวเย็นที่สุดคือเดือนกันยายน

ความชื้นสัมพัทธ์ ความชื้นสัมพัทธ์ของอากาศสัมพันธ์กับมวลอากาศและ
ทิศทางการเคลื่อนที่ของลมมรสุมเป็นสำคัญ ถ้าเป็นระยะของอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออก-
เฉียงเหนือ ซึ่งเป็นฤดูหนาว อากาศโดยทั่วไปจะแห้งแล้งและหนาวเย็น ความชื้นสัมพัทธ์จะ
สูงในตอนเช้าและค่ำในตอนกลางวันถึง เย็น ฤดูร้อนความชื้นสัมพัทธ์คล้ายคลึงกับฤดูหนาว
คือ ตอนเช้าความชื้นสัมพัทธ์สูงและต่ำลงในตอนบ่ายถึง เย็น ส่วนในฤดูฝนเป็นช่วงที่ลมมรสุม
ตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทย ลมนี้เป็นลมที่พัดจากทะเลจึงนำเอาความชื้นมาสู่
จังหวัดทำให้ความชื้นสัมพัทธ์สูงตลอดฤดูฝน ความชื้นสัมพัทธ์โดยเฉลี่ยทั้งปีมีค่าประมาณ ๗๓ %
ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดที่สุกตลอดทั้งปีประมาณ ๘๑ % และความชื้นสัมพัทธ์ต่ำที่สุดประมาณ ๕๖ %
เดือนกุมภาพันธ์ เป็นเดือนที่มีความชื้นสัมพัทธ์ต่ำที่สุด

ฝน จังหวัดชุมพรเป็นจังหวัดที่มีความฝนอยู่ในเกณฑ์ คือ มีฝนเฉลี่ย
ทั้งปีประมาณ ๑๘๐๐.๐ มิลลิเมตร ฝนสถิติจะมีฝนตกทุกเดือน แต่เดือนที่ฝนตกปริมาณมาก
จะอยู่ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงตุลาคม และเดือนที่ฝนตกปริมาณมากที่สุดคือ เดือนกันยายน

ตารางที่ ๑

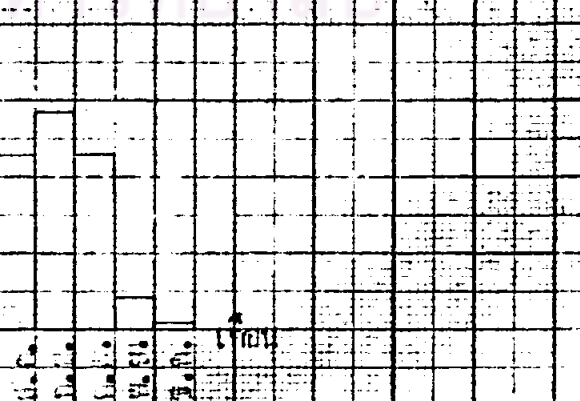
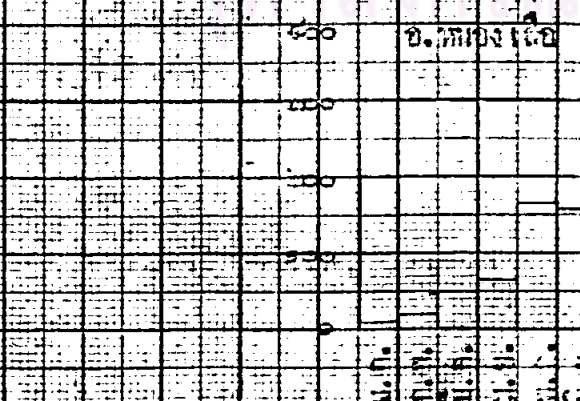
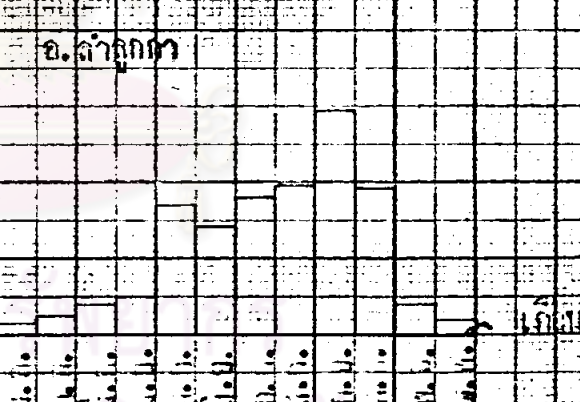
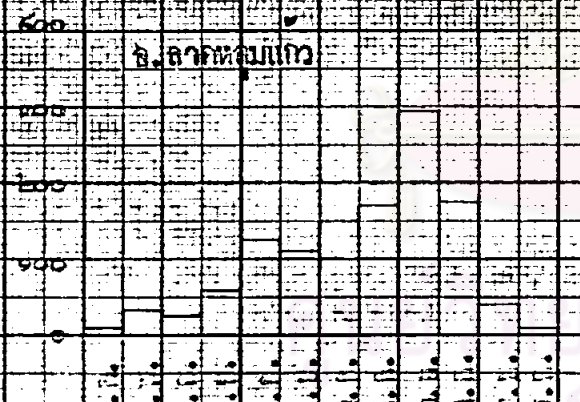
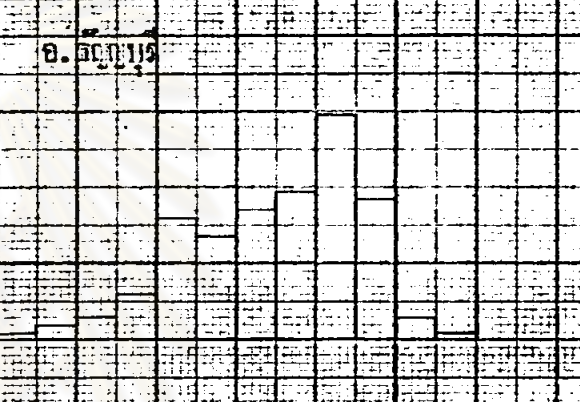
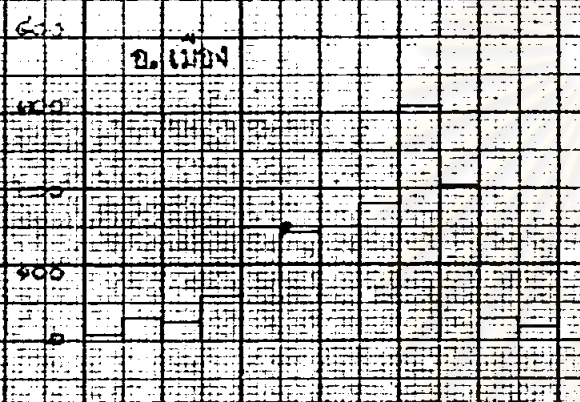
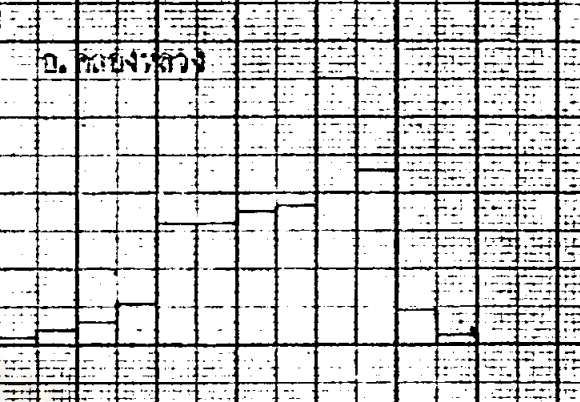
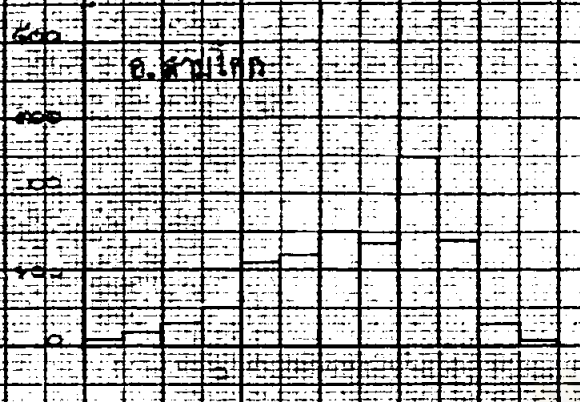
ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือนของอำเภอต่าง ๆ จังหวัดสมุทรสาคร

ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๕ - ๒๕๒๑

อำเภอ	เดือน						
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.
เมือง	๘.๒	๒๓.๒	๒๖.๑	๕๕.๗	๑๕๑.๐	๑๔๕.๕	๑๕๓.๐
คลองหลวง	๘.๗	๑๖.๗	๒๕.๐	๕๕.๕	๑๕๓.๕	๑๕๖.๕	๑๕๒.๖
ท่าฉัตรไชย	๑๖.๑	๒๓.๖	๓๘.๕	๕๐.๖	๑๗๑.๕	๑๓๕.๖	๑๗๓.๒
หนองเสือ	๘.๗	๑๘.๕	๕๑.๕	๖๕.๘	๑๖๐.๗	๑๕๕.๕	๑๐๗.๑
อัมบุรี	๓.๘	๒๐.๖	๒๕.๐	๖๐.๑	๑๖๓.๕	๑๖๓.๖	๑๖๕.๗
อากศุขเกษ	๓.๓	๒๓.๓	๒๖.๕	๕๕.๗	๑๖๕.๕	๑๖๕.๘	๑๕๐.๘
สามโคก	๑๘.๕	๑๕.๖	๒๐.๘	๕๖.๖	๑๑๕.๒	๑๑๗.๘	๑๕๕.๓

อำเภอ	เดือน					ทั้งปี
	ส.ค.	ก.ย.	ก.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
เมือง	๑๘๑.๗	๓๐๗.๓	๒๖๓.๕	๒๕.๘	๑๐.๕	๑,๓๐๗.๗
คลองหลวง	๑๕๕.๕	๓๕๗.๕	๒๖๕.๐	๕๐.๒	๑๓.๗	๑,๓๕๑.๕
ท่าฉัตรไชย	๑๕๓.๓	๒๕๐.๑	๑๕๕.๕	๕๐.๑	๑๕.๑	๑,๓๖๕.๕
หนองเสือ	๒๖๕.๖	๒๕๕.๓	๒๓๓.๖	๕๕.๐	๕.๘	๑,๕๖๖.๕
อัมบุรี	๑๕๑.๘	๒๕๗.๓	๑๗๖.๑	๓๐.๓	๕.๖	๑,๕๖๖.๘
อากศุขเกษ	๑๗๑.๖	๒๕๖.๕	๑๗๕.๖	๓๖.๕	๗.๕	๑,๑๖๖.๖
สามโคก	๑๖๖.๖	๒๕๗.๘	๑๗๖.๖	๒๓.๕	๖.๕	๑,๑๓๖.๘

ที่มา: งานอากาศประจำเดือน กองอุตุนิยมวิทยา

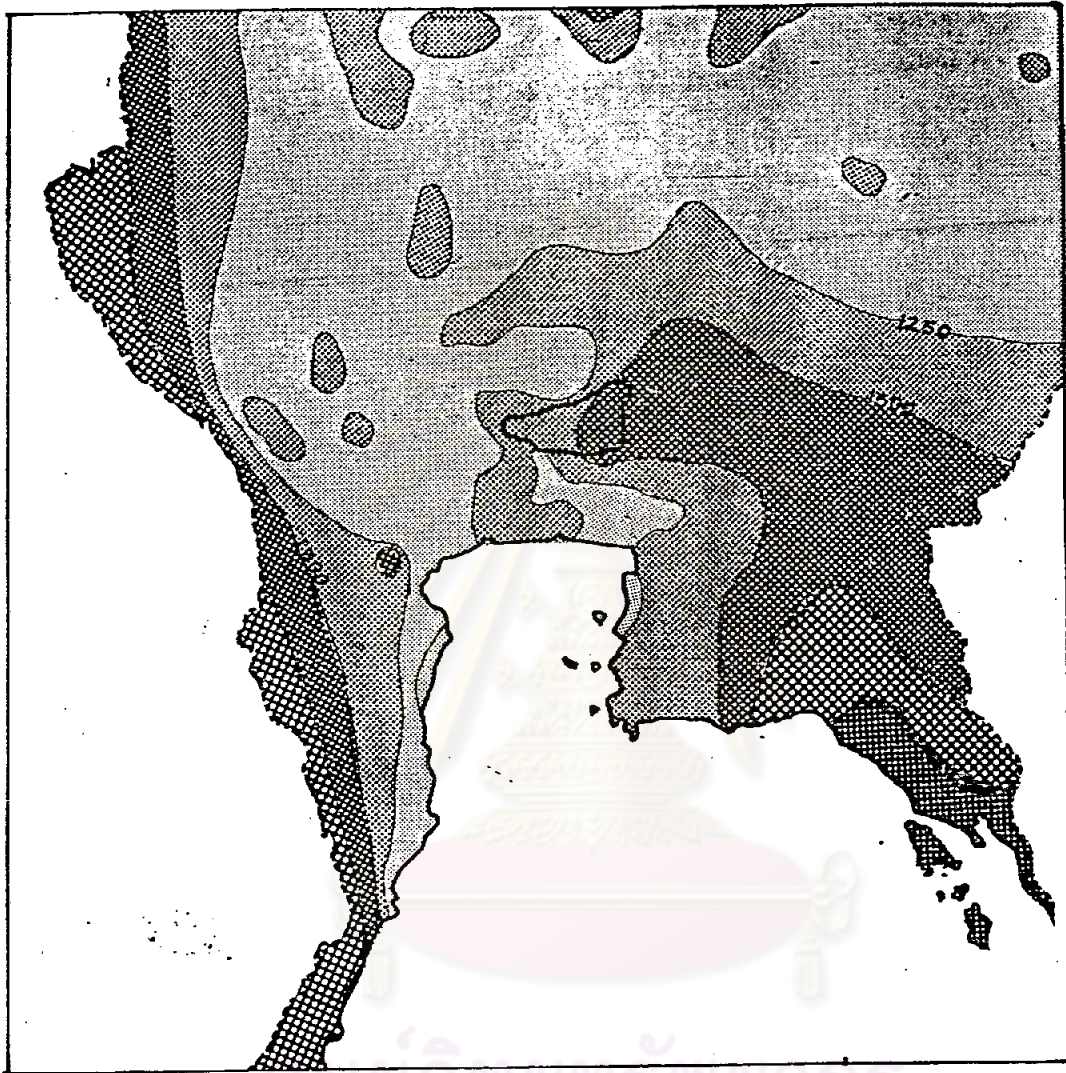


แสดงปริมาณฝนปานกลางระหว่าง พ.ศ. 2494 - 2513

98 E






103 E

15 30 N



14 30 N

มาตราส่วน 1 : 4,000,000

-  - ต่ำกว่า 1,250 มม.
-  - 1,250 มม.
-  - 1,500 มม.
-  - 3,000 มม.
-  - มากกว่า 4,000 มม.

โดยมีฝนเฉลี่ยของเดือนนี้ประมาณ ๓๐๐.๐ มิลลิเมตร ตลอดทั้งปีของจังหวัดพุมธานีจะมี วันฝนตกเฉลี่ยทั้งปีประมาณ ๑๒๗ วัน

จำนวนเมฆ ตลอดทั้งปีของจังหวัดพุมธานีมีเมฆเฉลี่ยประมาณ ๒ ส่วน ของจำนวนเมฆ ๔ ส่วนในท้องฟ้า โดยในฤดูหนาวและฤดูร้อนซึ่งมีลักษณะอากาศดี ท้องฟ้า มีเมฆ ๔-๕ ส่วน ในฤดูฝนอากาศมีความชุ่มชื้นท้องฟ้ามีเมฆมากถึงเกือบเต็มท้องฟ้าเป็น ส่วนใหญ่จะมีเมฆเฉลี่ยประมาณ ๒-๓ ส่วน

หมอก ฟ้าหazy (Haze) และทัศนวิสัย จังหวัดพุมธานีมีโอกาสที่จะ เกิดหมอกไค้บ่อย เกิดที่หมอกเกิดมากที่สุดคือเดือนมกราคม และเดือนกุมภาพันธ์ จะมีหมอก เกิดไค้ประมาณ ๒-๕ วัน ส่วนใหญ่หมอกจะปรากฏขึ้นในตอนรุ่งเช้า ซึ่งเป็นเวลาที่ความ ชื้นสัมพัทธ์สูง ทัศนวิสัยเฉลี่ยโดยทั่วไปจะเห็นไค้ไกลไม่เกิน ๑ กิโลเมตร และในบางวัน อาจต่ำกว่านี้ไค้มาก และจะสลายตัวไปในตอนสาย และมีฟ้าหazy เกิดขึ้นแทนไปจนถึงเย็น ในช่วงฤดูหนาวคือเดือนธันวาคมจะมีฟ้าหazy ประมาณ ๑๕ วัน และเดือนมกราคมจะมีประมาณ ๒๔ วัน ในช่วงฤดูร้อนเดือนกุมภาพันธ์ มีเมฆจะมีประมาณ ๒๓-๒๕ วัน ส่วนในเดือน เมษายนจะมีประมาณ ๑๒ วัน ในช่วงที่มีฟ้าหazyทัศนวิสัยจะเห็นไค้ประมาณ ๒-๓ กิโลเมตร ทัศนวิสัยเฉลี่ยในเวลา ๐๗.๐๐ น. จะเห็นไค้ไกลประมาณ ๑๐ กิโลเมตร และทัศนวิสัย เฉลี่ยตลอดทั้งวันประมาณ ๑๓ กิโลเมตร ในฤดูฝนจะมีทัศนวิสัยไค้โดยทั่วไป

ลม ระบบการไหลเวียนของลมในจังหวัดพุมธานีเป็นไปอย่างชัดเจน คือ ในช่วงฤดูหนาวลมจะพัดจากทิศเหนือในระหว่างเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม ลมเฉลี่ย ประมาณ ๑-๑ กม./ชม. เดือนมกราคมลมจะเปลี่ยนเป็นลมทิศตะวันออกความเร็วลมเฉลี่ย ประมาณ ๑๑ กม./ชม. ในฤดูร้อนตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายนเป็นลมฝ่ายใต้ ความเร็ว ลมเฉลี่ยประมาณ ๑๓-๑๔ กม./ชม.

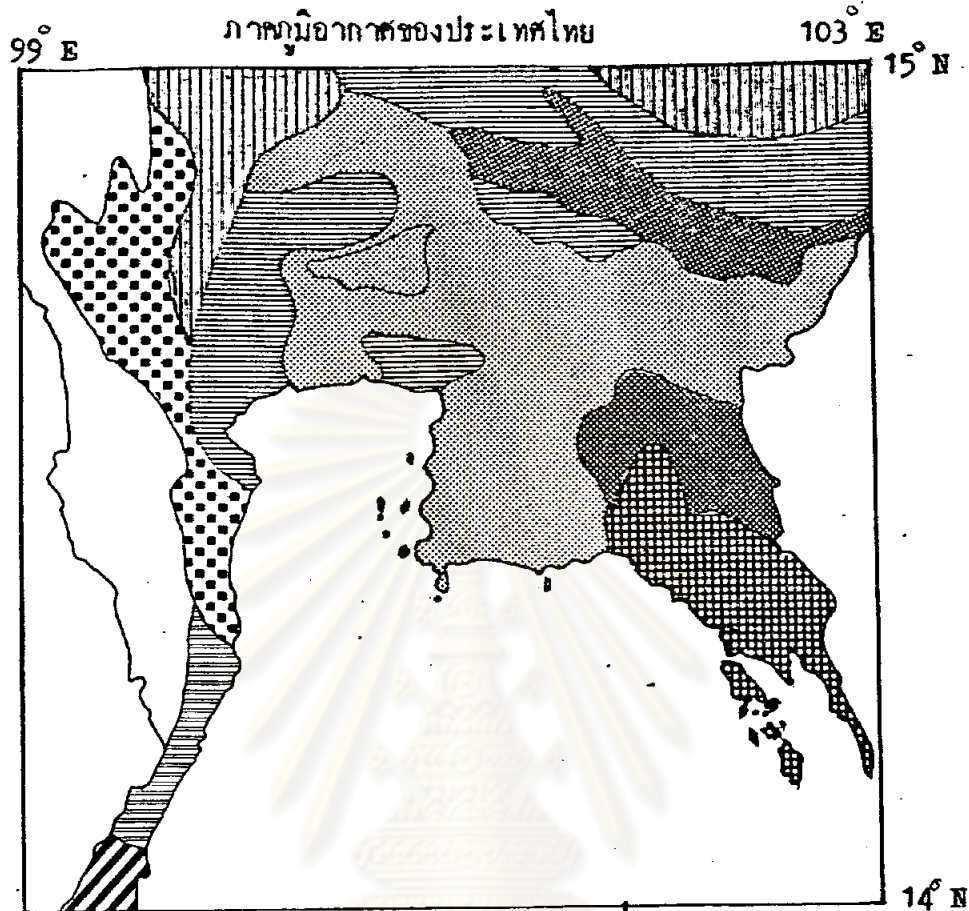
พายุฟ้าคะนอง โดยทั่วไประยะที่ปลอดภัยจะมีตั้งแต่เดือนธันวาคม จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ และจะเริ่มก่อตัวขึ้นตั้งแต่เดือนเมษายนเป็นต้นไป เดือนที่มีพายุฟ้าคะนอง เกิดมากที่สุดคือเดือนพฤษภาคม ตลอดทั้งปีจะมีพายุฟ้าคะนองเกิดขึ้นไค้ประมาณ ๑๑๓ ครั้ง

พายุหมุน พายุหมุนที่พัดเข้าสู่ประเทศไทยและทำให้เกิดฝนตกจะเกิดมากที่สุดในเดือนกันยายน ซึ่งเป็นพายุที่พัดจากทะเลจีนใต้อันประเทศเวียดนามและลาว หรือเขมรเขามายังประเทศไทย หรือบางครั้งอาจเกิดในบริเวณอ่าวไทยได้ แต่ไม่บ่อยครั้งนัก ส่วนมากเป็นพายุที่มีกำลังขนาดพายุไต้ฝุ่นซึ่งมีกำลังอ่อน ไม่มีความรุนแรงมากนัก เนื่องจากต้องผ่านสิ่งกีดขวางต่าง ๆ มาก เมื่อเคลื่อนเข้ามาภาคกลางจะทำความเสียหายเป็นให้ทั้งจังหวัดที่พายุเข้าบ้างโดยมีลมกระโชกแรงเป็นครั้งคราว และมีฝนตกหนักแต่เป็นบริเวณกว้าง อาจทำให้เกิดน้ำท่วมอย่างฉับพลันได้ แต่พายุหมุนที่พัดเข้าประเทศไทยในคาบ ๒๕ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๐๓ นั้น ยังไม่เคยปรากฏว่ามีพายุหมุนพัดเข้าสู่จังหวัดนี้เลย









ในแผนที่ภาคภูมิอากาศของประเทศไทย ของกรมแผนที่ทหาร และแผนที่ภาคภูมิอากาศของกรมพัฒนาที่ดินได้แสดงว่า พายุหมุนอยู่ในภูมิภาคเขตร้อนที่มีฤดูฝนยาว มีความชื้นสูง ๒.๕-๔ เดือน บริเวณที่ฝนตกหนักและในแผนที่ปริมาณฝนปานกลางในรอบ ๒๐ ปี ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๔-๒๕๐๓ ของกรมแผนที่ทหารนี้ปรากฏว่าปริมาณฝนเฉลี่ยเท่ากับ ๑,๖๕๐-๑,๕๐๐ มม./ปี



ศูนย์วิจัยอุตุนิยมวิทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



มาตราส่วน 1 : 4,000,000

-  - ภูมิอากาศเขตร้อนชื้นในเขตร้อน มีฝนน้อย
-  - ภูมิอากาศเขตร้อนชื้นในเขตร้อน ฤดูฝนยาว ปนตกพายุปรมาณ
-  - ภูมิอากาศเขตร้อนชื้นในเขตร้อน ฤดูฝนยาว มักเป็นบริเวณภูเขา
-  - ภูมิอากาศเขตร้อนชื้นในเขตร้อน ฤดูฝนยาว ปนตกน้อย
-  - ภูมิอากาศแถบศูนย์สูตร ปนตกหนัก ระหว่างฤดูฝนสู่ตะวันตกเฉียงใต้
-  - ภูมิอากาศแถบศูนย์สูตร ปนตกหนัก ระหว่างฤดูฝนสู่ตะวันออกเฉียงเหนือ
-  - ภูมิอากาศเขตร้อนชื้นในเขตร้อน ฤดูแล้งยาว มีฝนตกน้อย
-  - ภูมิอากาศเขตร้อนชื้นในเขตร้อน ฤดูแล้งยาว มีฝนตกน้อยมาก

ที่มา กรมแผนที่ทหาร

๘.๒.๘ ลักษณะดิน

ดินในจังหวัดปทุมธานีทั้งหมดเป็นดินประเภท Alluvial Soil

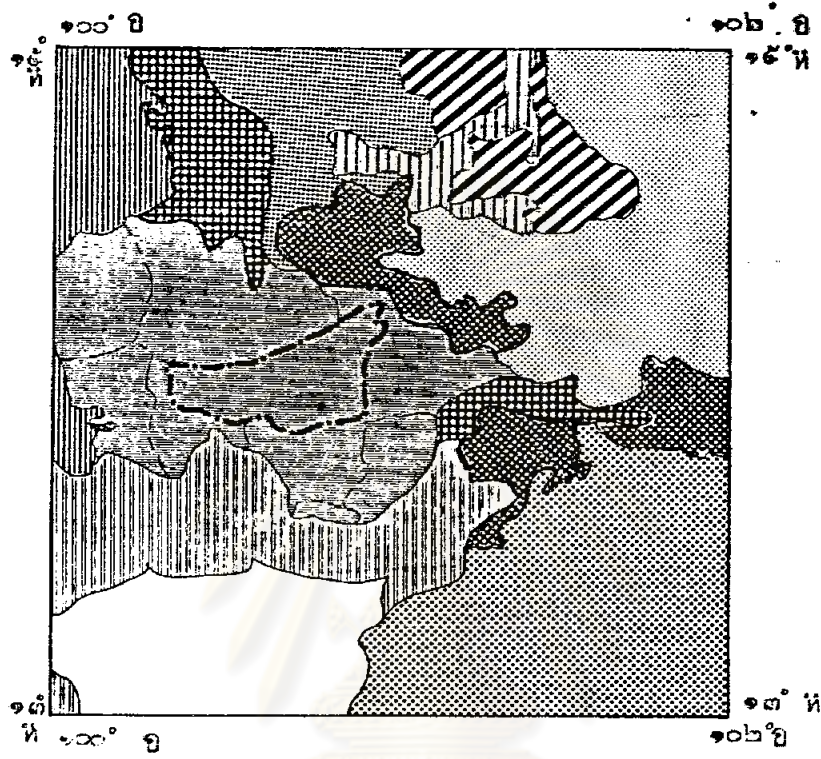
เกิดบริเวณที่ราบลุ่มหรือที่ราบต่ำ ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา และเป็นดินที่เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำจืดมาเป็นเวลานาน ทำให้มีสถานะเป็นน้ำกร่อยมีจุดดินบริเวณบางแห่ง และชั้นใต้ดินตามบริเวณแถบนี้สะสมตัวสะสมกักเก็บน้ำไว้ เมื่อสลายตัวแล้วจะเป็นกรดอย่างรุนแรงทำให้ดินมีสถานะเป็นกรดจัด หรือที่เรียกกันว่าดินเปรี้ยว (Sulfuric Acid Soil) เป็นดินเลว มีธาตุอาหารในดินต่ำ การระบายน้ำไปก็ง่ายเกินไป ซึ่งทั้งหมดของจังหวัดนั้นจะเป็นดินเปรี้ยวประมาณ ๘.๘๘% อำเภอที่มีดินเปรี้ยวมากที่สุดได้แก่ อำเภอลำลูกกา รonglong มากได้แก่อำเภอลำลูกกา และอำเภอมัญฉะบุรี











เนื่องจากจังหวัดปทุมธานีมีพื้นที่ที่ราบลุ่ม มีคลองชลประทานธรรมชาติและคลองชลประทานหลายสาย ปริมาณน้ำที่ขังเหนือกการเพาะปลูก หากได้รับการปรับปรุงคุณภาพของดินให้มีความเหมาะสมแก่การเพาะปลูกแล้วจะทำให้การเกษตรกรรมของจังหวัดโดยดียวดีขึ้น และในระยะที่ยานมาเริ่มการก่อสร้างเกิดขึ้นในกรุงเทพฯ ขาดความหมายส่วนใหญ่เป็นแบบจักรพรรดิ ต้องการดินเพื่อปรับพื้นที่ให้เรียบก่อนการก่อสร้าง เป็นดินเปรี้ยวการปลูกไม้โดยกลุ่มลา จึงได้มีการขายหน้าดินเผอซึ่งมีดินมาก ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้ดินชั้นบน (Top Soil) ที่มีความอุดมสมบูรณ์ไป กงเหลือแต่เฉพาะดินชั้นล่างที่ไม่ดีประโยชน์ของการเพาะปลูก เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ที่ก่อความเสียหายให้แก่ภาคินมาก

ในแง่ของการก่อสร้างสมรรถนะของดินในจังหวัดปทุมธานีไม่เท่ากันการรับน้ำหนักเพื่อการก่อสร้างต่าง ๆ นั้น ดินมีลักษณะเหมือนกับดินในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลทุกประการ เพราะเป็นดินที่อยู่ในยุคเดียวกัน

แสดงลักษณะดินบริเวณจังหวัดปทุมธานี

มาตราส่วน 1 / 2,500,000

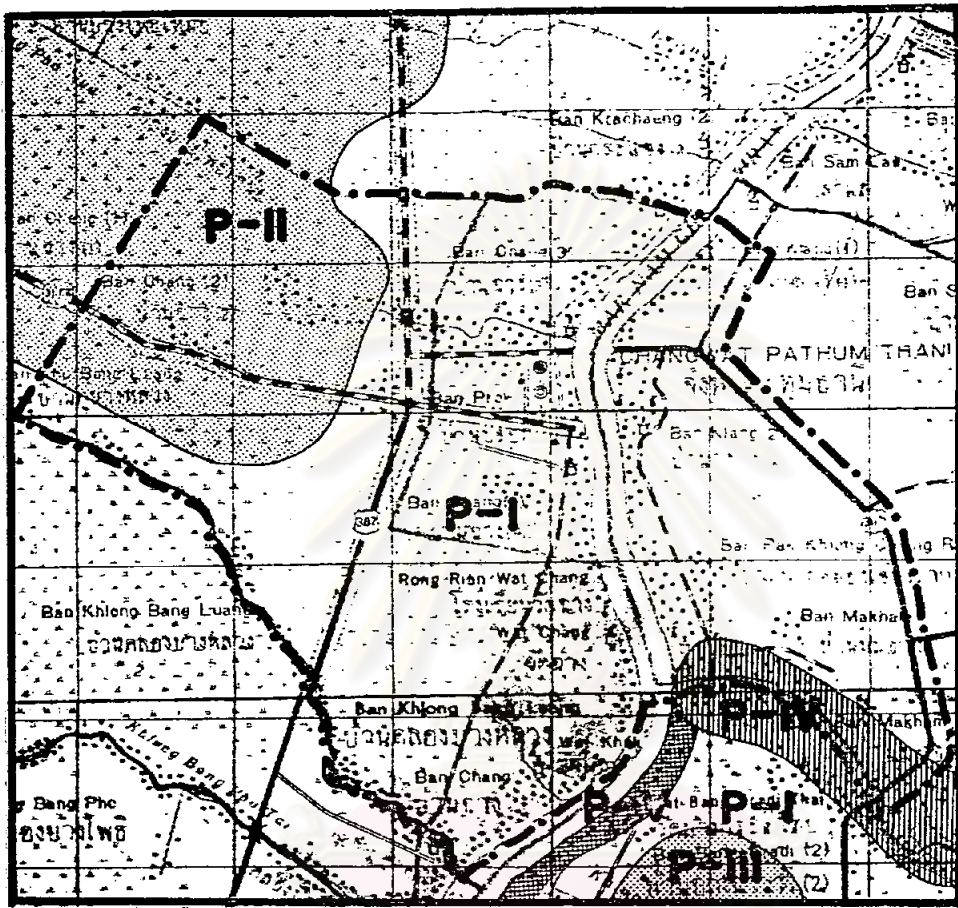


-  ดิน Alluvial เป็นกรรจัดเนื่อง จากมีกรรค่าระดับสูง
-  ดิน Alluvial เกิดจากอิทธิพลน้ำทะเลพัดพา
-  ดิน Alluvial เกิดจากอิทธิพลน้ำจืด
-  ดิน Noncaicic Brown
-  ดิน Low Humid Grey
-  ดิน Grey Podzolic
-  ดิน Red Yellow Podzolic
-  ดิน Grumosol
-  ดิน Red Brown Earth ในที่สูง
-  ดิน Red Brown Earth ในที่ราบ

ที่มา : กรมแผนที่ทหาร

ความเหมาะสมของดินในการปลูกข้าว

มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐



ที่มา : กรมพัฒนาดิน

P-I ดินดีมาก เหมาะแก่การปลูกข้าว, น้ำพอเพียงตลอดฤดูการ

P-II ดินดี เหมาะแก่การปลูกข้าว แต่เป็นกรด

P-III ดินพอใช้ ปลูกข้าวได้ แต่เป็นกรด

P-IV ดินเลว ไม่เหมาะแก่การปลูกข้าว

P-V ดินเลวมาก ปลูกข้าวไม่ได้

๔.๖.๕ ลักษณะทางธรณีวิทยา

ลักษณะของธรณีวิทยาจังหวัดสุพรรณบุรีนั้นอยู่ในยุคของ Quaternary ทั้งหมด มีลักษณะเป็นตะกอนจากการสะสมของดิน ทราย และกรวด บนผิวโลกโดยทั่วไป เป็นยุคที่อากาศอบอุ่นไว้เป็นเวลานานประมาณ ๒-๓ ล้านปี การทับถมของตะกอนจะมีความหนาประมาณ ๑-๓๐๐ เมตร ลักษณะธรณีวิทยาแบบนี้จะไม่ให้ทรัพยากรแร่อยู่ในชั้นนี้เลย

๔.๖.๖ แหล่งน้ำตามธรรมชาติ

แหล่งน้ำตามธรรมชาติ แบ่งออกได้เป็น ๒ ชนิด คือ แหล่งน้ำบนดิน และแหล่งน้ำใต้ดิน ทรายละเอียดของแหล่งน้ำทั้ง ๒ ชนิดในจังหวัดสุพรรณบุรีนั้นแบ่งดังนี้.-

ก. แหล่งน้ำบนดินหรือบนผิวโลก จังหวัดสุพรรณบุรีนั้นมีแม่น้ำที่สำคัญไหลผ่านใจกลางจังหวัดคือ แม่น้ำเจ้าพระยา ทำให้พื้นที่ของจังหวัดแบ่งเป็น ๒ ฝั่ง ฝั่งตะวันออกได้แก่ อำเภออู่ตะเภา อำเภออู่ทอง อำเภอเมือง และอำเภอหนองเสือ ฝั่งตะวันตกได้แก่ อำเภอลาดหญ้า อำเภอเมืองสุพรรณบุรี และอำเภอสามโคก ซึ่งอำเภอเมืองสุพรรณบุรี และอำเภอสามโคกนั้น มีพื้นที่ลุ่มทั้ง ๒ ฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยา

นอกจากนี้ยังมีคลองต่าง ๆ แยกออกจากแม่น้ำเจ้าพระยาหลายสายที่สำคัญเช่น คลองบางหลวง คลองบางโพธิ์ คลองบางปรอก อำเภอเมืองสุพรรณบุรี คลองระอูญ อำเภอลาดหญ้า คลองบางเตย อำเภอสามโคก เป็นต้น และยังมีคลองที่ขุดขึ้นและอยู่ในโครงการชลประทานรังสิตเขื่อนและรังสิตที่สำคัญได้แก่ คลองรังสิตประยูรศักดิ์ ในเขตอำเภออู่ตะเภา คลองระพีพัฒน์ ในเขตอำเภอเมืองหลวง ซึ่งมีคลองชลประทานย่อยอีกหลายคลองในพื้นที่ของอำเภอ ประโยชน์ที่ได้จากแหล่งน้ำนอกจากนี้เพื่อการเกษตรแล้วยังทำให้ประชากรที่อาศัยอยู่ริมฝั่งใช้ในการคมนาคมขนส่งและการประมงอีกด้วย

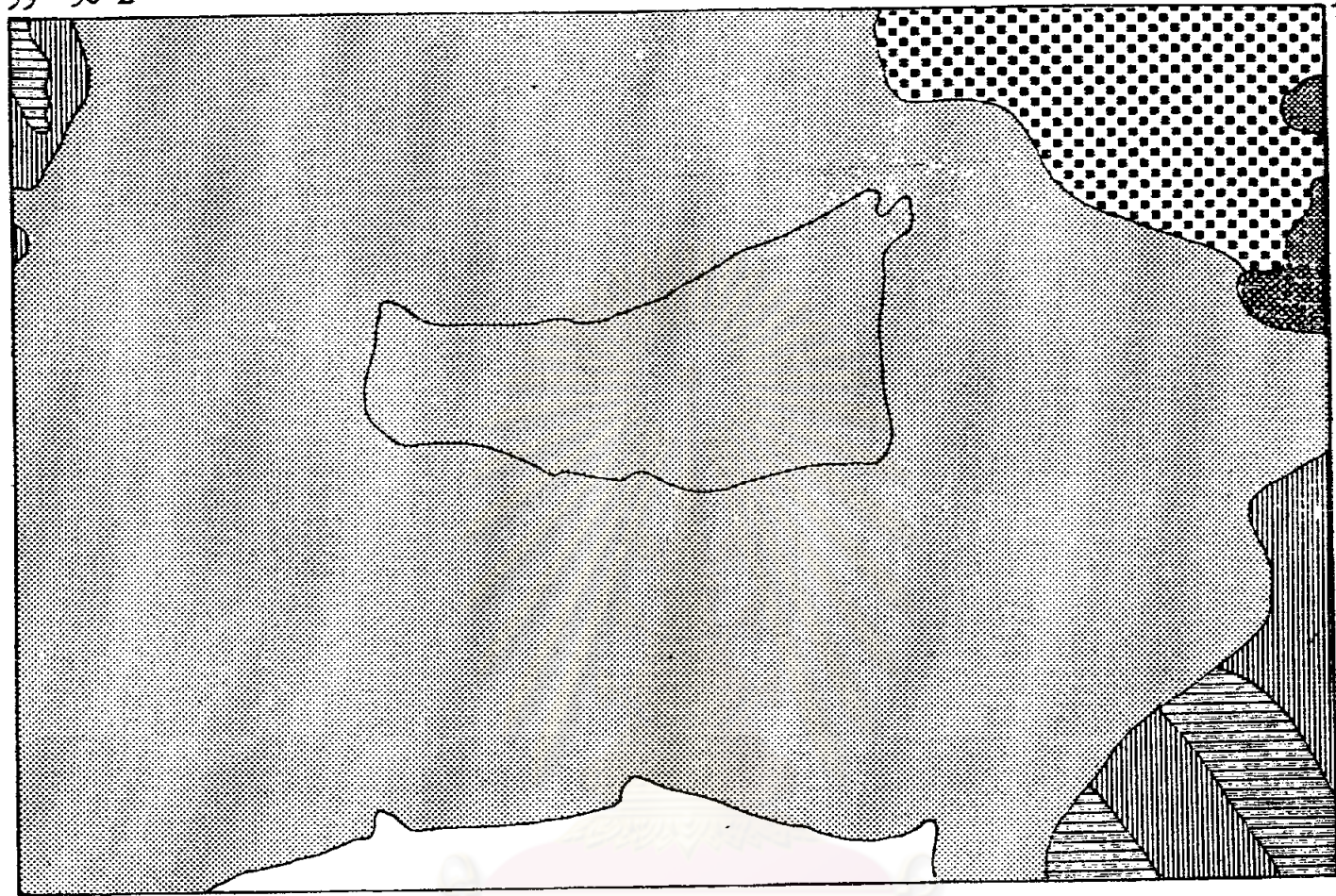
ข. แหล่งน้ำใต้ดิน แหล่งน้ำใต้ดินหรือน้ำบาดาลนั้น กอน้ำบาดาล กรมทรัพยากรธรณี ได้แบ่งชั้นความลึกของน้ำใต้ดินออกเป็น ๔ ชั้น คือ.-

แสดงลักษณะธรณีวิทยาของจังหวัดปทุมธานี

99° 50' E







101° 30' E

14° 30'



13°

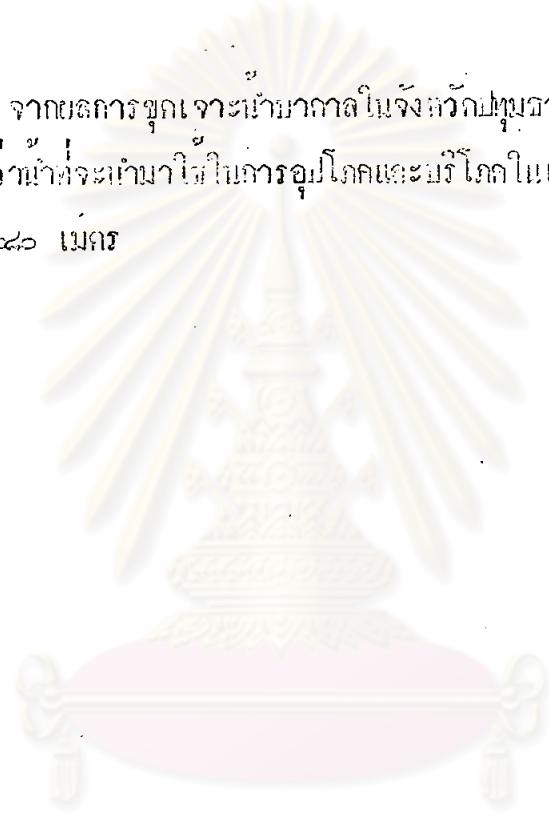
มาตราส่วน 1 : 1,000,000

- | | | | |
|---|------------------------------|---|-------------------------|
|  | - Alluvial, Quaternary |  | - Gneiss, Pre - permian |
|  | - Porphyry, Pre - Triassic |  | - Phu Phan, Jurassic |
|  | - Kanchnaburi, Carboniferous |  | - Phu Kradung Triassic |

ที่มา กรมแผนที่ทหาร

- ชั้นกรุงเทพ ความลึกประมาณ ๘๐ เมตร
- ชั้นนครหลวง ความลึกประมาณ ๑๕๐ เมตร
- ชั้นนันทบุรี ความลึกประมาณ ๒๐๐ เมตร
- ชั้นสามโคก ความลึกประมาณ ๓๐๐ เมตร

จากผลการขุดเจาะนำบารกาลในจังหวัดพุมธานี อำเภอต่าง ๆ รวม ๑๐ บ่อ. นั้นปรากฏว่าน้ำที่จะนำมาใช้ในการอุปโภคและบริโภคในเขตจังหวัดพุมธานีจะอยู่ที่ความลึกประมาณ ๒๕๐ เมตร



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔.๒.๗ ไม้

ไม้ที่ของจังหวัดพุมธานี ไม้ที่ขึ้นในที่ใดก็ตามเป็นป่าไม้เลย มีแต่ ไม้ยืนต้นที่ปลูกรอบ ๆ บริเวณบ้านหรือสวนผลไม้เท่านั้น จึงไม่มีการทำป่าไม้ มีแต่โรงเลื่อย และโรงงานแปรรูปไม้ โดยนำไม้มาจากจังหวัดอื่นด้วยระดับคุณภาพใหญ่ ปริมาณไม้ที่นำเข้ามาในจังหวัดพุมธานีใน พ.ศ. ๒๕๐๕ นั้น มีดังนี้.-

- ไม้ทอน (สัก) ๒๕๐ ทอน ปริมาณ ๓๓๓.๐๐ ลบ.ม.
- ไม้สักแปรรูป ๕๕๐, ๕๕๐ แผ่น ปริมาณ ๘,๖๐๖,๘๘ ลบ.ม.
- ไม้ทอน (กระยาเลย) ๒๘,๘๕๘ ทอน ปริมาณ ๖๐,๒๕.๐๓ ลบ.ม.
- ไม้กระยาเลยแปรรูป ๔๘๗,๗๕๘ แผ่น ปริมาณ ๘,๘๗๘.๓๗ ลบ.ม.

สำหรับปี ๒๕๒๐ นั้น ปริมาณไม้ที่นำเข้ามาในจังหวัดพุมธานีมีไม้สักเลย มีแต่ไม้กระยาเลยเท่านั้น ดังนี้.-

- ไม้ทอน (กระยาเลย) ๒๑,๘๑๕ ทอน ปริมาณ ๖๘,๒๗๖ ลบ.ม.
- ไม้แปรรูป (กระยาเลย) ๒,๒๑๓,๖๒๘ แผ่น ปริมาณ ๕,๘๐๔ ลบ.ม.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๘.๖.๘ ลักษณะการไว้ที่ดิน^๒

ตามที่โลกกล่าวมาส่วนที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดพุมธานีเป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำและลำคลองสายต่าง ๆ มากมายแต่เป็นบริเวณกว้าง มีทั้งคลองตามธรรมชาติและคลองขุดประทาน จึงมีสภาพเหมาะแก่การเกษตรกรรม การเกษตรกรรมของจังหวัดที่สำคัญจึงได้แก่การปลูกข้าว รองลงไปที่ถือการประมงน้ำจืด และอาศัยแม่น้ำลำคลองเป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อถึงกันอีกด้วย

ก. ลักษณะการไว้ที่ดินของจังหวัดพุมธานี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐

โดยเฉลี่ยมีดังนี้.-

- ไร่	๕๘.๗๕ %
- ปลูกผลไม้	๒.๓๐ %
- ปลูกผัก	๐.๕๕ %
- ปลูกไม้ยืนต้น	๐.๖๖ %
- ปลูกพืชไร่	๐.๓๖ %
- ที่อยู่อาศัยและอื่นๆ	๑๑.๐๑ %
รวม	๑๐๐.๐๐ %

จะเห็นได้ว่าลักษณะการไว้ที่ดินส่วนใหญ่ถือ การเกษตรกรรม โดยที่ดินถูกไว้สำหรับทำนาถึง ๕๘.๗๕ % รองลงไปที่ถือที่อยู่อาศัย โรงงานอุตสาหกรรม และการบริการทางสังคมต่าง ๑๑.๐๑ % การปลูกพืชชนิดอื่น ๆ เช่น ปลูกผลไม้ ปลูกไม้ยืนต้น และพืชไร่ไม่มากนัก

^๒ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพุมธานี, ข้อมูลการกวดา, ๒๕๒๐, หน้า ๘.

จ. เนื้อที่ดินที่เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

เนื่องจากที่ดินของปทุมธานีถูกใช้สำหรับทำการเกษตร ก็คือ
ทำนา ปลูกผลไม้ ปลูกผัก ปลูกไม้ยืนต้นและพืชไร่ รวมแล้วถึง ๘๕.๐ % ของพื้นที่ทั้งหมด
ดังนั้น ความต้องการใช้ที่ดินจึงมีมาก แต่เมื่อเกษตรกรไม่มีนาเป็นของตนเองจึงจำเป็นต้อง
เช่ามาจากเจ้าของที่ดิน เกษตรกรผู้เช่ามีจำนวนมากถึง ๖๘.๘% และได้เช่ามาประมาณ
๖๘.๘ % ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด อำเภอที่การเช่ามาสูงได้แก่ อำเภอวิบูลย์บุรี อำเภอ
คลองหลวง และอำเภอลำลูกกา ทางจังหวัดได้ประกาศเขตปฏิรูปที่ดินไปแล้ว ๓ อำเภอ
ดังนี้.-

- อ.วิบูลย์บุรี นาในเขตปฏิรูปที่ดิน ๕,๖๕๐ ไร่
- อ.คลองหลวง นาในเขตปฏิรูปที่ดิน ๖๖,๓๘๕ ไร่
- อ.หนองเสือ นาในเขตปฏิรูปที่ดิน ๑๑๕,๓๕๒ ไร่

รวมนาที่อยู่ในประกาศเขตปฏิรูปที่ดินครั้งแรกคิดเป็นเนื้อที่
๑๘๖,๔๐๗ ไร่ หรือประมาณ ๒๐.๐ % ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดและประมาณ ๒๖.๘ %
ของพื้นที่ที่มีการเกษตรกรรมทั้งหมดของจังหวัด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔.๒.๕ ราคาที่ดิน

ราคาที่ดินในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี เฉพาะตำบลที่ต่ำกว่าจะอยู่ในเขตการขยายตัวของชุมชนในอนาคตถูกรอบ ๆ เขตเทศบาลเมืองปทุมธานีมี ๒ ตำบล คือ.-

- ตำบลบางปรอก หรือเขตเทศบาลเมืองปทุมธานี
- ตำบลบ้านกลาง
- ตำบลบางกระดี่
- ตำบลบางหลวง
- ตำบลบางโพธิ์เหนือ อำเภอสามโคก

ราคาที่ดินแนวทางการราชการจะประเมินราคาถดถอยเอาไว้ทุก ๆ ๓ ปี ส่วนใหญ่จะสูงขึ้นจากราคาเดิมประมาณ ๒ เท่า ราคาประเมินใหม่จะอยู่ในช่วง ๓ ปี คือ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๖๘ รายละเอียดราคาที่ดินของทางราชการและตำบลดังนี้.-

ตำบลบางปรอกหรือภายในเขตเทศบาลเมืองปทุมธานี ๓ ราคา คือ ไร่ละ ๕๐,๐๐๐ บาท, ๑๒๐,๐๐๐ บาท และ ๒๐๐,๐๐๐ บาท (ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๖๖ ราคาไร่ละ ๕๐,๐๖๐ บาท, ๖๐,๐๐๐ บาท และ ๑๐๐,๐๐๐ บาท)

ตำบลบ้านกลาง มี ๔ ราคา คือ ไร่ละ ๓๐,๐๐๐ บาท, ๕๐,๐๐๐ บาท, ๑๐๐,๐๐๐ บาท และ ๑๒๐,๐๐๐ บาท (ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๖๖ ราคาไร่ละ ๒๐,๐๐๐ บาท, ๕๐,๐๐๐ บาท, ๖๐,๐๐๐ บาท และ ๗๐,๐๐๐ บาท)

ตำบลบ้านกลาง มี ๒ ราคา คือ ไร่ละ ๓๐,๐๐๐ บาท และ ๕๐,๐๐๐ บาท (ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๖๖ ไร่ละ ๑๐,๐๐๐ บาท และ ๕๐,๐๐๐ บาท)

ตำบลบางกระดี่ มี ๒ ราคา คือ ไร่ละ ๕๐,๐๐๐ บาท กับ ๕๐,๐๐๐ บาท (ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๖๖ ราคาไร่ละ ๑๐,๐๐๐ บาท และ ๖๐,๐๐๐ บาท)

ค่าบดบางแถว มี ๓ ราคา คือ ไร่ละ ๓๖,๐๐๐ บาท,
๑๐๐,๐๐๐ บาท และ ๑๒๖,๐๐๐ บาท (ระหว่าง พ.ศ.๒๕๑๘-๒๕๒๐ ราคาไร่ละ
๑๕,๐๐๐ บาท, ๕๐,๐๐๐ บาท และ ๖๐,๐๐๐ บาท)

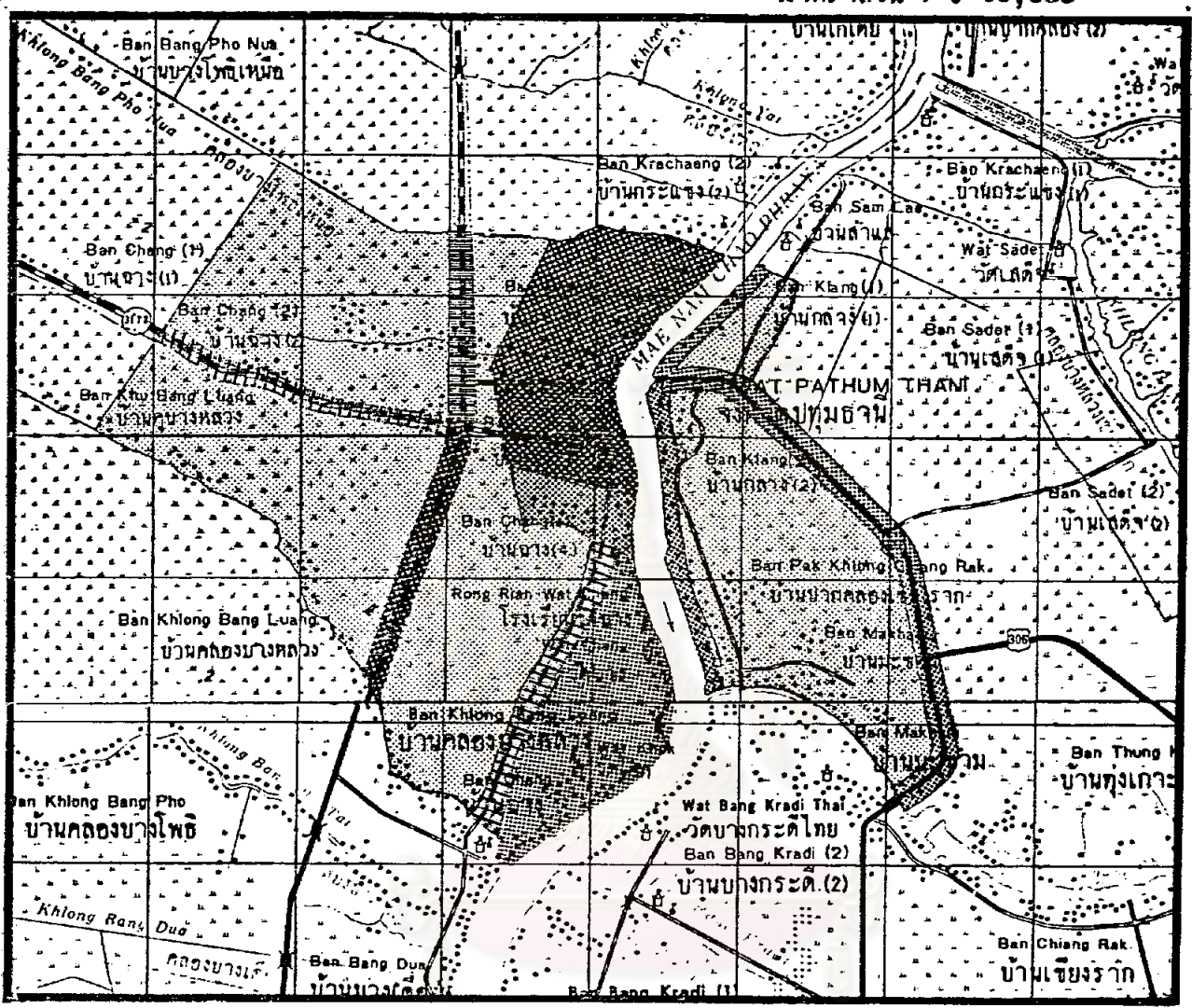
ค่าบดบางโพธิ์เหนือ อำเภอสามโคก มี ๓ ราคา คือ ไร่ละ ๑๕,๐๐๐ บาท,
๕๐,๐๐๐ บาท และ ๘๖,๐๐๐ บาท (ระหว่าง พ.ศ.๒๕๑๘-๒๕๒๐ ราคาไร่ละ ๑๐,๐๐๐ บาท,
๒๐,๐๐๐ บาท และ ๕๐,๐๐๐ บาท)



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

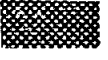
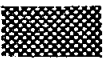



ราคาที่ดิน

มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐



ที่มา : สำนักงานทะเบียนที่ดินปทุมธานี

หน่วยไรละ/ไร่

-  ๒๐๐,๐๐๐
-  ๑๒๐,๐๐๐
-  ๑๐๐,๐๐๐
-  ๘๐,๐๐๐
-  ๗๐,๐๐๐

๔.๒.๑๐ การคมนาคม

เนื่องจากสถานะโดยทั่วไปของจังหวัดปทุมธานีมีแม่น้ำและลำคลองมากมาย การติดต่อถึงกันจึงอาศัยการคมนาคมทางน้ำเป็นส่วนใหญ่ ต่อมาความเจริญทางด้านโทรคมนาคมเข้ามามากขึ้น มีการสร้างถนนหนทางทำให้สะดวกและรวดเร็วขึ้น ฉะนั้น การคมนาคมทางบกจึงมีบทบาทสำคัญในการ เปิดเมืองปทุมธานี ใ้มีโอกาสติดต่อกับจังหวัดอื่นได้

ก. ทางถนน ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัดเป็นส่วนใหญ่ ปทุมธานีมีทางหลวงที่เกี่ยวข้องดังนี้. -

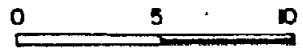
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) ทางหลวงเส้นนี้จะ เป็นเส้นทางคมนาคมหลักที่ผ่านจังหวัดปทุมธานี ตั้งแต่ตัวเมืองของแม่น้ำเจ้าพระยา ระยะทางจากกรุงเทพมหานครถึงรังสิตระยะทาง ๓๑.๕ กม. และจากรังสิตถึงวังน้อย ระยะทาง ๓๓.๘ กม. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ นี้ อยู่ในเขตจังหวัดปทุมธานีประมาณ ๒๑.๓ กม.

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐ (ถนนวิภาวดีรังสิต) จากถนนแจ้งวัฒนะถึงทางหลวงหมายเลข ๑ ในเขตรังสิต ระยะทางประมาณ ๒๕.๕ กม. อยู่ในเขตจังหวัดปทุมธานีประมาณ ๑.๕ กม.

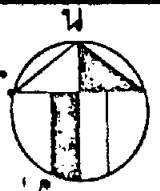
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๒ (ถนนติวานนท์) จากทางหลวงหมายเลข ๑ (กม.๓๒) ที่รังสิตถึงสามแยกสะพานนันทบุรี (ทางหลวงหมายเลข ๓๐๔) ระยะทางประมาณ ๑๔.๕ กม. สายปทุมธานี ๒๕ กม. และจากสามแยกสะพานนันทบุรี-เมืองเตย-พระราม ๖ - สามแยกสะพานกรุงธน ยาวประมาณ ๒๕ กม. ทางหลวงเส้นนี้อยู่ในเขตจังหวัดปทุมธานีประมาณ ๘.๕ กม.

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๖ สามแยกสะพานนันทบุรี - ปทุมธานี ระยะทางประมาณ ๑๑ กม. อยู่ในเขตจังหวัดปทุมธานี ประมาณ ๕.๖ กม.

แผนที่ภาคหลวงจังหวัดปทุมธานี



ก.ม.
K.M.



บางปะอิน
BANG PA-IN

อยุธยา
AYUTTHAYA

วังน้อย
WANG NOI

อาราบุรี
ARA BURI

บางไทร
BANG SAI

32

1

คลองสาม

สามโคก

311

สันเขตกตาคม

หนองทอน

โคกสำโรง

หนองเสือ
NONG SUA

คลองคำกระแต

บางเคียน

คลองสอง

คลองนิยาย

คลองหิน

3214

ลาดหลุมแก้ว
LAT LUMKAO

สามโคก
SAM KHOK

คลองหลวง
KHONG LUANG

คลองสาคร

3035

3112

1

305

ปทุมธานี
PATHUM THANI

ชัยบุรี
THANABURI

คลองสาคร

ไทรน้อย
SAI NOI

คลองจืด

คลองท่า

คลองเกา

ลำไทร

3215

ลำไทร

ปากเกร็ด
PAK KRET

304

31

3312

ลำลูกกา
LAM LUK KA

บางบัวทอง
BANG BUATHONG
นนทบุรี
NONTA BURI

บางกะปิ
BANG KOK

นครชัยบุรินทร์
NAKHON NAYOK



1:250,000

1:250,000

20

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๘ รั้งสิต-อ.องครักษ์
ระยะทางประมาณ ๕๕ กม. อยู่ในเขตจังหวัดปทุมธานีประมาณ ๑๓.๕ กม.
 - ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๑๑๖ ปทุมธานี-สามโคก-
อ.เสนา (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) จากปทุมธานี - สามโคก ยาวประมาณ ๒ กม.
จากสามโคก-อ.เสนา ยาวประมาณ ๓๗ กม. (ทางยังอยู่ในระหว่างก่อสร้าง)
 - ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๑๑๒ ปทุมธานี-ลาดหลุมแก้ว
ยาวประมาณ ๑๔ กม. เส้นทางนี้สามารถเกิดทางไปยัง อ.บางเลน (นครปฐม) ได้ระยะ
ทางปทุมธานี-บางเลน ประมาณ ๕๕ กม. และมีเส้นทางกำลังก่อสร้างจากลาดหลุมแก้ว -
บางปลาหมอ (สุพรรณบุรี) ระยะทางประมาณ ๗๖ กม. อีกด้วย
 - ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๑๐๐ เริ่มจากแยกทางหลวง
หมายเลข ๓๐๖ ที่ทางจากรังสิต (ทางแยกจากทางหลวงหมายเลข ๑ ประมาณ ๒.๕ กม.) -
สะพานข้ามคลองรังสิต (ทางหลวงหมายเลข ๓๐๖ เวนเดียวกัน) ทางเส้นนี้เป็นทางลัดที่จะ
ไปปทุมธานีหรือกรุงเทพมหานคร ระยะทางประมาณ ๒.๖ กม. จากรังสิตถึงปทุมธานีใช้เส้นทาง
นี้ระยะทางประมาณ ๒๓ กม.
 - ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๑๕๖ สามแยกบางขุน-ท่าน้ำ
ปทุมธานี ถึงตะวันออก ระยะทางประมาณ ๒.๕ กม.
- เส้นทางถนนที่กล่าวมาแล้ว เป็นเส้นทางหลัก ส่วนเส้นทางอื่น ๆ
เช่น ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๑๒๒ รั้งสิต - เขื่อนจุฬาภรณ์ ถนนสายชลโยธิน -
อ.คลองหลวง หรือชลโยธิน - ลำลูกกา เป็นเส้นทางติดต่อภายในจังหวัดเท่านั้น
- ข. ทางรถไฟ ทางรถไฟสายเหนือและสายตะวันออกเฉียงเหนือ
ผ่านสถานีรังสิต และสถานีเขียงรากในท้องที่อำเภอเมือง และอำเภอสามโคก

ก. ทางน้ำ จังหวัดปทุมธานีตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา แต่ละอำเภอ มีคลองต่าง ๆ จำนวนมาก ทั้งนี้ แม่น้ำเจ้าพระยาจึงเป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สำคัญโดยผ่านตัวอำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอสามโคก นอกจากนี้ เมืองสำคัญที่ใช้ในการสัญจรไม่มาก็คือ คลองรังสิตประยูรศักดิ์ ซึ่งเริ่มต้นจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมืองปทุมธานี ไปถึง เขกจังหวัดนครนายกตามฝั่งเหนือของคลองนี้ มีคลองย่อยทุก ๒๐ เส้น (๒,๕๐๐ เมตร)

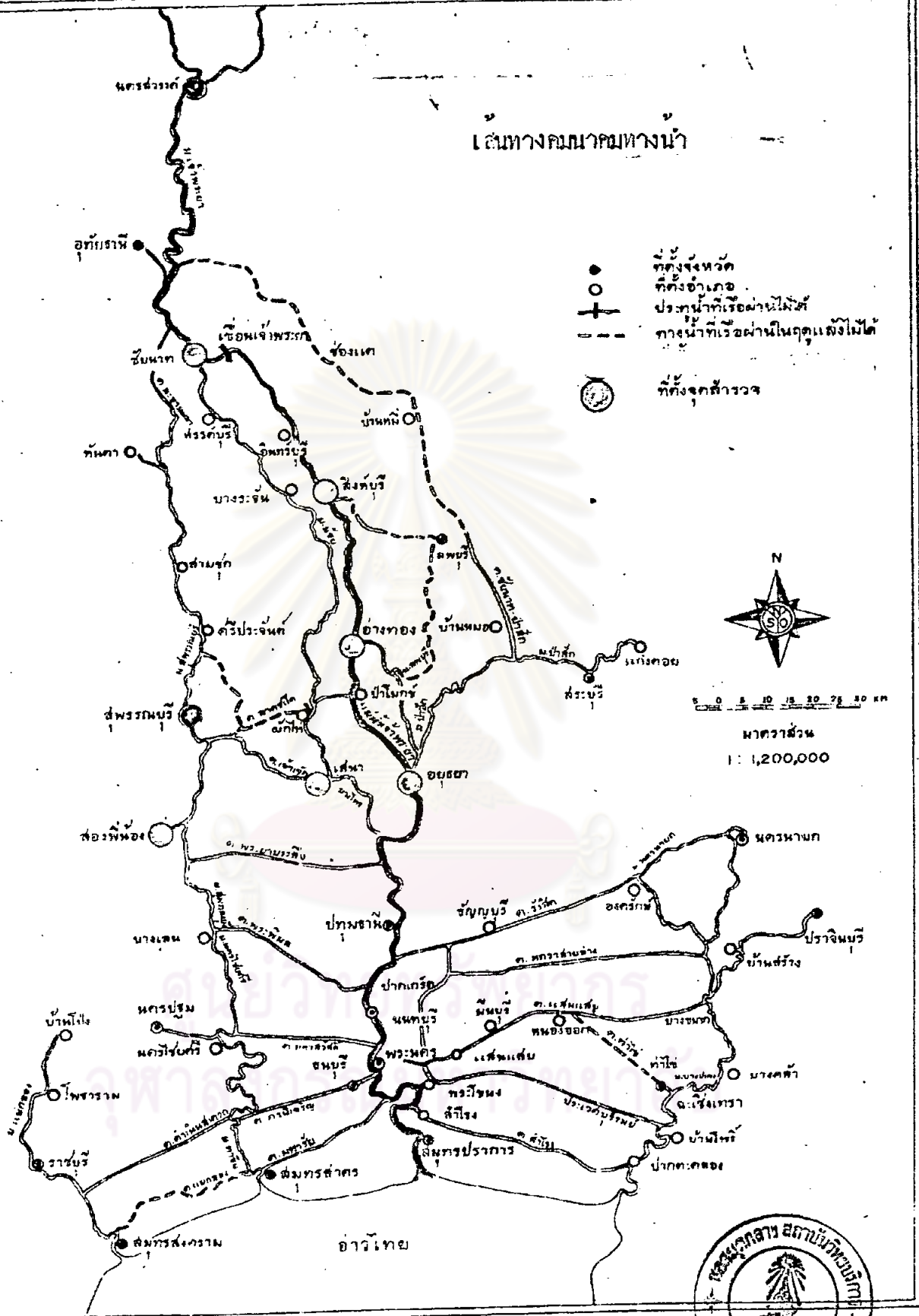
ในคู่มือภาคกลางแม่น้ำที่สำคัญในการสัญจรของชาวเรือมีอยู่มากหลายด้วยกัน หากจะใช้จุดเริ่มต้นจากจังหวัดนครสวรรค์ลงมาถึงจังหวัดปทุมธานี พอสรุปผลสามแม่น้ำที่สำคัญ ๆ ได้ดังนี้ -

ก. แม่น้ำเจ้าพระยา เริ่มต้นจากจังหวัดนครสวรรค์ลงนามานจุดสำคัญต่าง ๆ คือ จังหวัดชัยนาท เขื่อนเจ้าพระยา อำเภออินทบุรี จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอพรหมบุรี อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง อำเภอป่าโมกข์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางปะอิน อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กรุงเทพมหานคร

ข. แม่น้ำป่าสัก แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่อำเภอโมโหมัย ผ่านประตูน้ำโมโหมัย โดยอาศัยคลองชัยนาท-ป่าสักเชื่อมมาจนถึง เขื่อนพระราม ๖ (ประตูน้ำพระราม) แยกขึ้นทางเหนือมาจังหวัดสระบุรี แยกลงทางใต้ผ่านอำเภอนครหลวง มาบรรจบแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไหลผ่านจังหวัดปทุมธานีถึงกรุงเทพมหานคร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เส้นทางคมนาคมทางน้ำ



ที่มา : กรมเจ้าท่า



ค. แฉ่งน้ำน้อย แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดชัยนาท เข้ายาม
ทางประจวบราชธานี ผ่านอำเภอสุวรรณภูมิ ประจวบคีรีขันธ์ อำเภอรอแค้น ประจวบคีรีขันธ์
อำเภอวิเศษไชยชาญ อำเภอดักไถ่ ประจวบคีรีขันธ์ อำเภอเสนา อำเภอบางไทร เข้าย
บรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่ท้องที่อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไหลผ่านจังหวัด
ปทุมธานี กรุงเทพมหานคร

ง. ที่จังหวัดสิงห์บุรี มีทางแยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาโดยเชื่อมกับ
คลองกระทุ่มโพรง ไม่ติดต่อกับแม่น้ำโขงที่อำเภอบางระจัน ผ่านประจวบคีรีขันธ์ อำเภอ
ดักไถ่ ประจวบคีรีขันธ์ อำเภอเสนา อำเภอบางไทร เข้ายบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยา
ที่ท้องที่อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไหลผ่านจังหวัดปทุมธานีลงสู่
กรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔.๓ ลักษณะทางประชากร

๔.๓.๑ ขนาดประชากร

จังหวัดปทุมธานีมีประชากรใน พ.ศ.๒๕๖๖ รวมทั้งสิ้น ๓๕๘,๑๖๒ คน เป็นชาย ๑๕๘,๑๖๗ คน เป็นหญิง ๑๙๙,๑๓๕ คน จำนวนครอบครัว ๘๘,๐๑๑ ครอบครัว จำนวนชายเรือน ๘๕,๘๖๖ หลังคาเรือน รายละเอียดของประชากรมีดังนี้.-

รายชื่อสถานที่	จำนวนประชากร	ชาย	หญิง	จำนวนบ้าน	จำนวนครอบครัว	ค่าเฉลี่ย	หมายเหตุ
เทศบาลเมืองปทุมธานี	๗,๐๘๑	๓,๘๙๙	๓,๑๘๒	๑,๑๑๐	๗๖๒	๑	-
อำเภอเมืองปทุมธานี	๕๕,๔๕๓	๒๗,๐๖๗	๒๘,๓๘๖	๗,๘๓๐	๘,๐๙๒	๑๓	๘
อำเภอสสามโคก	๓๕,๐๓๖	๑๗,๑๘๖	๑๗,๘๕๐	๕,๑๒๐	๕,๗๒๘	๑๑	๖๘
อำเภอภาคหลุมแก้ว	๒๙,๖๕๙	๑๔,๘๙๕	๑๔,๗๖๔	๕,๔๑๓	๕,๔๑๓	๕	๕๑
อำเภอนครชัยศรี	๕๘,๑๖๒	๒๓,๘๖๖	๓๔,๒๙๖	๖,๒๖๘	๗,๒๐๑	๖	๖๕
อำเภอดำรงวิทยาร	๕๘,๙๕๙	๒๘,๑๖๖	๓๐,๘๙๓	๖,๗๘๖	๗,๑๙๑	๗	๗๖
อำเภอคลองหลวง	๕๕,๖๖๗	๒๗,๖๕๘	๒๗,๐๐๙	๘,๖๕๘	๘,๖๙๖	๖	๖๖
อำเภอหนองเสือ	๓๑,๓๖๘	๑๕,๙๖๐	๑๕,๔๐๘	๕,๓๙๕	๕,๕๐๖	๖	๕๙
รวมทั้งจังหวัด	๓๕๘,๑๖๒	๑๕๘,๑๖๗	๑๙๙,๑๓๕	๕๕,๕๗๖	๘๘,๐๑๑	๕๗	๕๕๐

ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง

ประชากรในเขตเทศบาลเมืองปทุมธานี จำนวน ๗,๐๘๑ คน ซึ่งเท่ากับ ๑.๙๓ % ของประชากรทั้งจังหวัด และมีค่าเฉลี่ย ๕,๑๑๗ คน/ตารางกิโลเมตร ส่วนค่าเฉลี่ยของประชากรทั้งจังหวัดประมาณ ๕๓๙ คน/ตารางกิโลเมตร ในเขตสุขาภิบาลทั้ง ๑๐ แห่ง มีประชากรทั้งสิ้น ๗๕,๙๖๖ คน ซึ่งเท่ากับ ๒๑.๕ % ของประชากรทั้งจังหวัด

มีความหนาแน่นของประชากร ๔๔๒ คน/ตารางกิโลเมตร ส่วนที่เหลืออาศัยอยู่ในเขตชนบท
คือ นอกเขตเทศบาลสุราษฎร์ธานี ๑๐ แห่ง ซึ่งเท่ากับ ๙๕.๒% ความหนาแน่นของ
ประชากรในชนบทเท่ากับ ๑๗๑ คน/ตารางกิโลเมตร



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔.๓.๒ ความหนาแน่นของประชากร

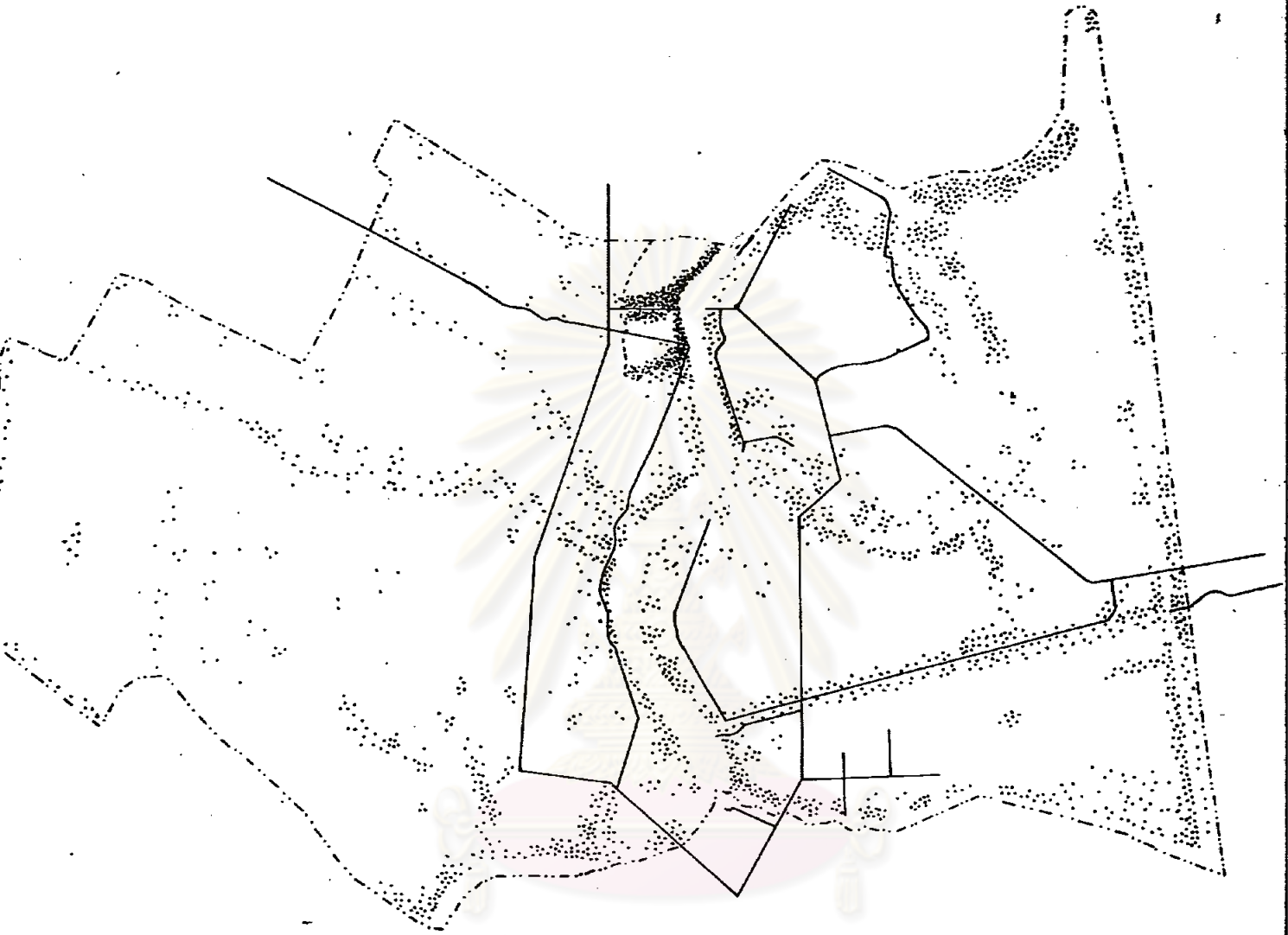
แสดงความหนาแน่นของประชากร ในเขตเทศบาลสุราษฎร์ธานี และบริเวณ
นอกเขตเทศบาลและสุราษฎร์ธานี

เขตเทศบาล / สุราษฎร์ธานี / นอกเขต	ประชากร (คน)	พื้นที่ (ตร.กม.)	ความหนาแน่น คน/ตร.กม.
เขตเทศบาลเมือง	๒,๘๒๓	๑.๓๒	๓,๕๖๖.๘๖
สุราษฎร์ธานี บางหลวง	๓,๖๑๓	๓.๕	๕๒๖.๘๐
" บางเคย	๒,๖๑๕	๓.๒๕	๘๐๖.๓๑
" ระแหง	๕,๒๓๓	๑๘.๒๒	๒๘๗.๕๖
" วิทยุบุรี	๑๒,๓๔๕	๓๐.๓๒	๔๐๖.๘๖
" ประชาธิปัตย์	๑๕,๑๕๕	๒๐.๘๐	๕๒๖.๘๕
" สันทรักษ์	๘,๕๖๘	๓๘.๕๐	๒๒๓.๕๕
" ลำดูลูกกา	๕,๓๐๑	๑๑.๕๕๓	๔๖๐.๘๕
" ลำไทร	๓,๒๒๕	๓.๖๘	๘๗๓.๖๕
" กลองหลวง	๒๒,๐๕๐	๑๕๐	๑๔๖.๖๖
" ท้องเสื่อ	๑,๕๒๕	๑๓.๓๘	๑๑๓.๓๖
นอกเขต			
อำเภอเมือง ฯ	๕๕,๒๕๘	๑๕๓.๖๖	๓๕๘.๖๓
อำเภอสายโคก	๒๕,๖๖๕	๑๑๐.๐๐๕	๒๖๐.๐๓
อำเภอตากหมอกแก	๒๕,๕๑๕	๑๖๐.๕๕	๑๕๖.๕๕
อำเภอวิทยุบุรี	๕,๕๕๕	๓๐.๕๖๓	๒๕๖.๘๕
อำเภอลำดูลูกกา	๓๕,๕๒๕	๒๕๕.๓๓๕	๑๓๘.๘๐
อำเภอกลองหลวง	๒๕,๕๕๕	๑๕๕.๕๕๖	๑๖๖.๖๕
อำเภอท้องเสื่อ	๒๕,๕๕๕	๓๕๕.๕๕๕	๗๒.๑๓
รวม	๑๐๑,๕๕๓	๑,๕๕๕.๕๕	๒๖๖.๓๕

จะแก้ไข้การประธาการดาโยอยู่หมายเนนในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล
บริเวณที่ม่ความหนาแน่นเบาบางก็ค้อ อำเภอตนเอง ๕๕๐ ทั้งนี้เพราะการกนความไม่สะดวก
เพื่อเอาอำเภออื่น ๆ นั้นเอง



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



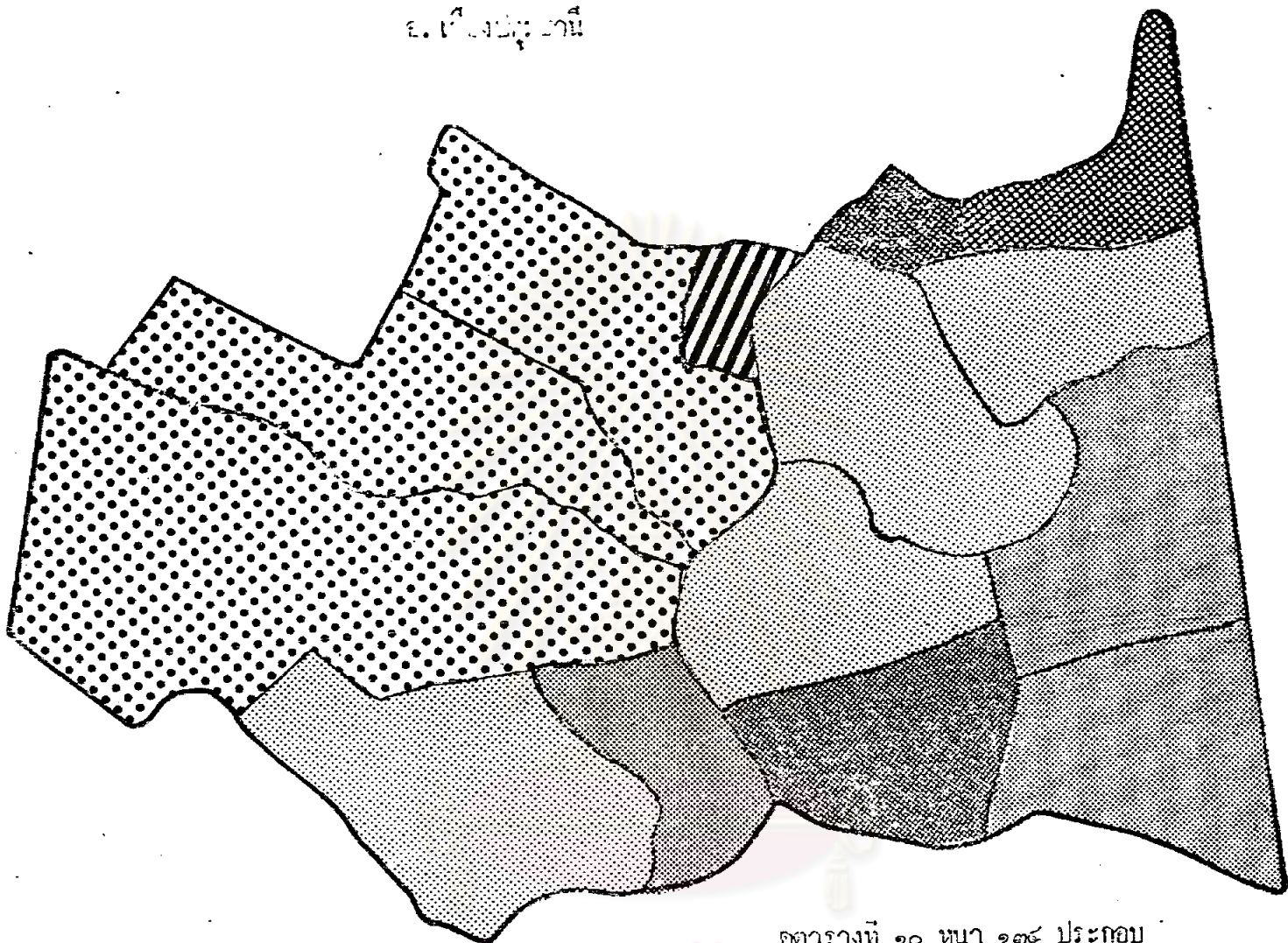
ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขนาด และ การกระจายตัวของประชากร อ. เมืองปทุมธานี พ.ศ. 2521

มาตราส่วน ๑ : ๑๐๐,๐๐๐








๑ จุด ต่อประชากร ๒๕ คน

ความหนาแน่นของประชากร (รายตำบล) พ.ศ. ๒๕๒๑
อ. เมืองบุรีรัมย์



ตุลาคมที่ ๑๐ หน้า ๑๓๔ ประกอบ

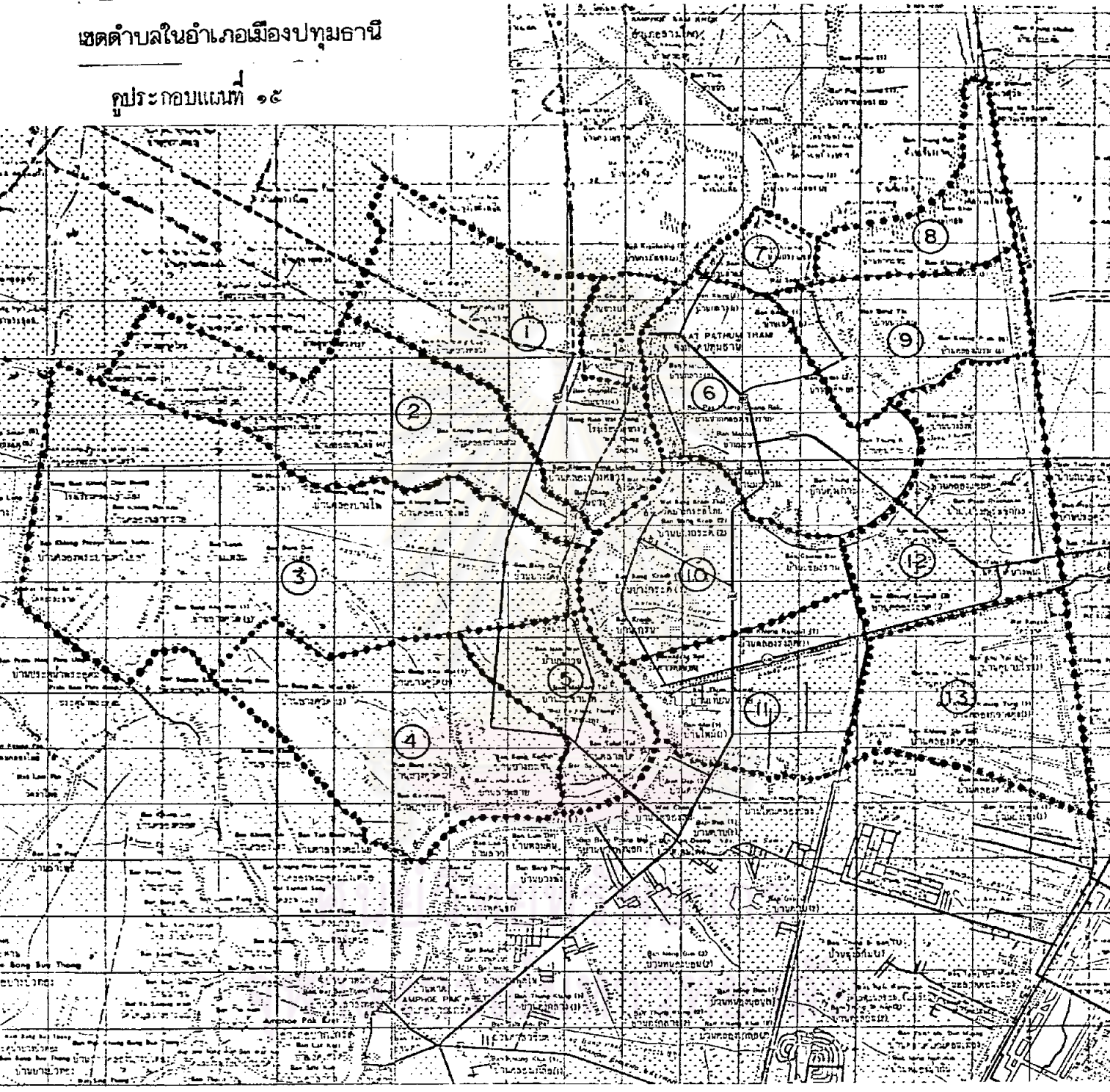
ความหนาแน่นรายตำบล (คน/ตร.กม.)

-  ๕,๕๖๑ (เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาพนมดงรัก)
-  ๑,๘๑๑ (บ้านกระแตง)
-  ๒๓๓ (บางสูง)
-  ๕๒๑ (บ้านใหม่)
-  ๕๐๐ - ๕๕๕ (บางสูง, บ้านใหม่, บ้านกระแตง)
-  ๓๐๐ - ๓๕๕ (บางสูง, บ้านกระแตง, บ้านกลาง, ส่วนทวีปไทย)
-  ๑๐๐ - ๒๕๕ (บ้านแดง, บ้านกระแตง, บางแก้ว)

มาตราส่วน ๑ : ๑๐๐,๐๐๐

เขตตำบลในอำเภอเมืองปทุมธานี

รูปประกอบแผนที่ ๑๕



- ๑. บ้านฉาง
(มีเขตเทศบาลอยู่ด้วย)
- ๒. บางหลวง
- ๓. บางเคอ
- ๔. บางคูวัด

- ๕. บางแขยง
- ๖. บ้านกลาง
- ๗. บ้านกระแตง
- ๘. บางพุด
- ๙. สวนทริกไทย

- ๑๐. บางกระดี่
- ๑๑. บ้านใหม่
- ๑๒. บางพูน
- ๑๓. หลักหก

มาตราส่วน ๑ : ๑๐๐,๐๐๐
ที่มา สำนักงานสถิติแห่งชาติ



๔.๓.๓ การเปลี่ยนแปลงของประชากร

ก. สถิติประชากรในอดีต

ในตารางที่ปรากฏอยู่ หน้า ๓๑ แสดงสถิติประชากรของ
 เทศบาลเมืองพุมธานี เมื่อเทียบกับอำเภอและจังหวัดที่มีสถิติตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๑^๑
 โดยเฉลี่ยแล้วประชากรในเขตเทศบาลจะมีประมาณ ๑๐ % ของประชากรในเขตอำเภอ
 เมืองพุมธานี และประชากรในเขตอำเภอเมืองพุมธานีจะมีประมาณ ๒๕ % ของประชากร
 ทั้ง จังหวัด

ในตารางที่ปรากฏอยู่ หน้า ๓๒ แสดงจำนวนประชากรใน
 เขตเทศบาลเมืองพุมธานี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๖ ถึงปัจจุบัน จำนวนประชากรที่มีการขยายตัว
 เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ พอจะแบ่งขยายตัวของประชากรออกได้เป็นระยะ คือ^๒ -

ระยะที่ ๑ ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๕๖-๒๔๕๘ การขยายตัวของ
 ประชากรประมาณ ๓.๖ %

ระยะที่ ๒ ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๕๘-๒๔๖๕ การขยายตัวของ
 ประชากรประมาณ ๕.๓ %

ระยะที่ ๓ ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๖๖-๒๔๖๖ การขยายตัวของ
 ประชากรประมาณ ๓.๑ %

ระยะที่ ๔ ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๖๖ - ปัจจุบัน การขยายตัวของ
 ประชากรประมาณ ๒.๖ %

^๑ สำนักผังเมือง, รายงานวิจัยเมืองพุมธานี, (กรกฎาคม, ๒๕๒๐ :

๒. ลักษณะการเพิ่มของประชากร

ตารางหน้า ๗๓ ซึ่งแสดงจำนวนประชากร เกิด-ตาย และอัตราการเพิ่มของประชากรในเขตเทศบาลเมืองปทุมธานี มีสถิติประชากรเกิดและตายตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๒ เมื่อพิจารณากิจการจำนวนดังกล่าวประกอบกับกราฟในแผนภูมิแสดงอัตราการเกิดและอัตราการตายของประชากร จะเห็นว่าในช่วงระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๐๕ อัตราการเกิดของประชากรอยู่ในอัตราสูง โดยเฉลี่ยแล้วเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๓๐.๓๔ ในช่วงหลังคือ พ.ศ. ๒๕๐๖-๒๕๑๒ อัตราการเกิดลดลงตามลำดับ โดยเฉลี่ยเป็นอัตราส่วนประมาณ ๒.๓ ส่วนอัตราการตายของประชากรในช่วงแรกมีอัตราเฉลี่ยสูง คือ ช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๙๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๒ อัตราการตายโดยเฉลี่ยประมาณ ๑.๘ % ในช่วงหลังระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๒ อัตราการตายลดลง อัตราการตายโดยเฉลี่ยประมาณ ๐.๓ %

ตารางหน้า ๗๔ เป็นตารางแสดงจำนวนประชากรย้ายเข้าและย้ายออกในเขตเทศบาลเมืองปทุมธานี มีสถิติตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๒

๓. จำนวนประชากรใน พ.ศ. ๒๕๑๐

อัตราการเพิ่มของประชากรตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๕-๒๕๑๒ ของจังหวัดปทุมธานี เฉลี่ยประมาณร้อยละ ๒.๖๑ ต่อปี และอัตราการเพิ่มมีลักษณะลดลงเว้นแต่ในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๓ ซึ่งมีการย้ายเข้ามามาก หากใช้อัตราเพิ่มเฉลี่ยเป็นฐาน คำนวณเมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาจังหวัดปี ๒๕๒๕ จำนวนประชากรของจังหวัดปทุมธานีจะมีทั้งสิ้น ๓๓๘,๖๖๕ คน ตามตารางต่อไปนี้.-

ตารางแสดงอัตราภาษีเพิ่มของประชากร

พ.ศ.	ประชากร	อัตราเพิ่ม	หมายเหตุ
๒๕๖๔	๕๖๖,๘๖๒	๓.๘๓	
๒๕๖๕	๕๖๖,๐๕๔	๒.๐๓	
๒๕๖๖	๕๗๔,๓๖๖	๑.๖๑	
๒๕๖๗	๕๘๓,๘๓๓	๔.๒๕	
๒๕๖๘	๕๘๔,๖๕๖	๒.๓๐	
๒๕๖๙	๕๘๕,๔๔๔	๐.๘๓	เฉลี่ย ๒.๖๑
๒๕๗๐	๓๖๑,๘๘๓	๒.๖๖	
๒๕๗๑	๓๖๘,๓๖๖	๒.๖๑	
๒๕๗๒	๓๖๗,๘๐๔	๒.๖๑	
๒๕๗๓	๓๖๖,๖๕๕	๒.๖๑	
๒๕๗๔	๓๓๘,๖๖๕	๒.๖๑	

จากสถิติประชากรในอดีตและอัตราการขยายตัวของประชากร ซึ่งคำนวณไว้ในข้อ ก. มีอัตราการขยายตัวซึ่งใกล้เคียงกัน ๒ ช่วง คือ ช่วงระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๐-พ.ศ. ๒๕๕๕ และช่วงระหว่าง พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๖ คือ มีอัตราการขยายตัวประมาณ ๓.๒ % ซึ่งนับว่าเป็นอัตราสูง เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการขยายตัวของประชากรทั้งจังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งมีอัตราการขยายตัว ๒.๐๕ % ในต้นให้ไว้อัตราการขยายตัวในช่วงที่ ๒ และช่วงที่ ๓ ซึ่งแสดงไว้ในหัวข้อ ๓.๒ เพื่อคำนวณหาการขยายตัวของประชากรในอนาคตถึง พ.ศ. ๒๕๘๐

การว่าอัตราการขยายตัว ๓.๑๔ % จะเป็นอัตราที่ไม่ไปได้อีกในชุมชนนี้
 กุญแจคือที่ว่า ในชุมชนนี้จะมีการขยายตัวของประชากรไม่สูงนัก เพราะเขตภาคเมือง
 ปทุมธานีอยู่ใกล้กับชุมชนที่มีความเจริญสูงกว่าคือ เขตภาคเมืองนนทบุรี และเขตจังหวัด
 กรุงเทพมหานคร การว่าประชากรจะไม่ขยายเข้าสู่ชุมชนนี้ เล็กกว่าในภูมิภาคซึ่งใกล้เคียง
 กัน

จำนวนประชากร ในอนาคตของ เขตภาค เมืองปทุมธานีเป็นดังนี้. -

ปี พ.ศ.	อัตราการขยายตัวต่ำ ๓.๑๔ %	อัตราการขยายตัวสูง
๒๕๑๓	๒,๕๘๓	๒,๕๘๓
๒๕๒๐	๓,๑๖๖	๓,๕๐๐
๒๕๒๕	๔,๒๖๖	๔,๕๓๖
๒๕๓๐	๕,๖๐๖	๖,๓๖๖
๒๕๓๕	๖,๙๖๖	๖,๕๐๖
๒๕๔๐	๘,๓๖๖	๗,๓๖๖

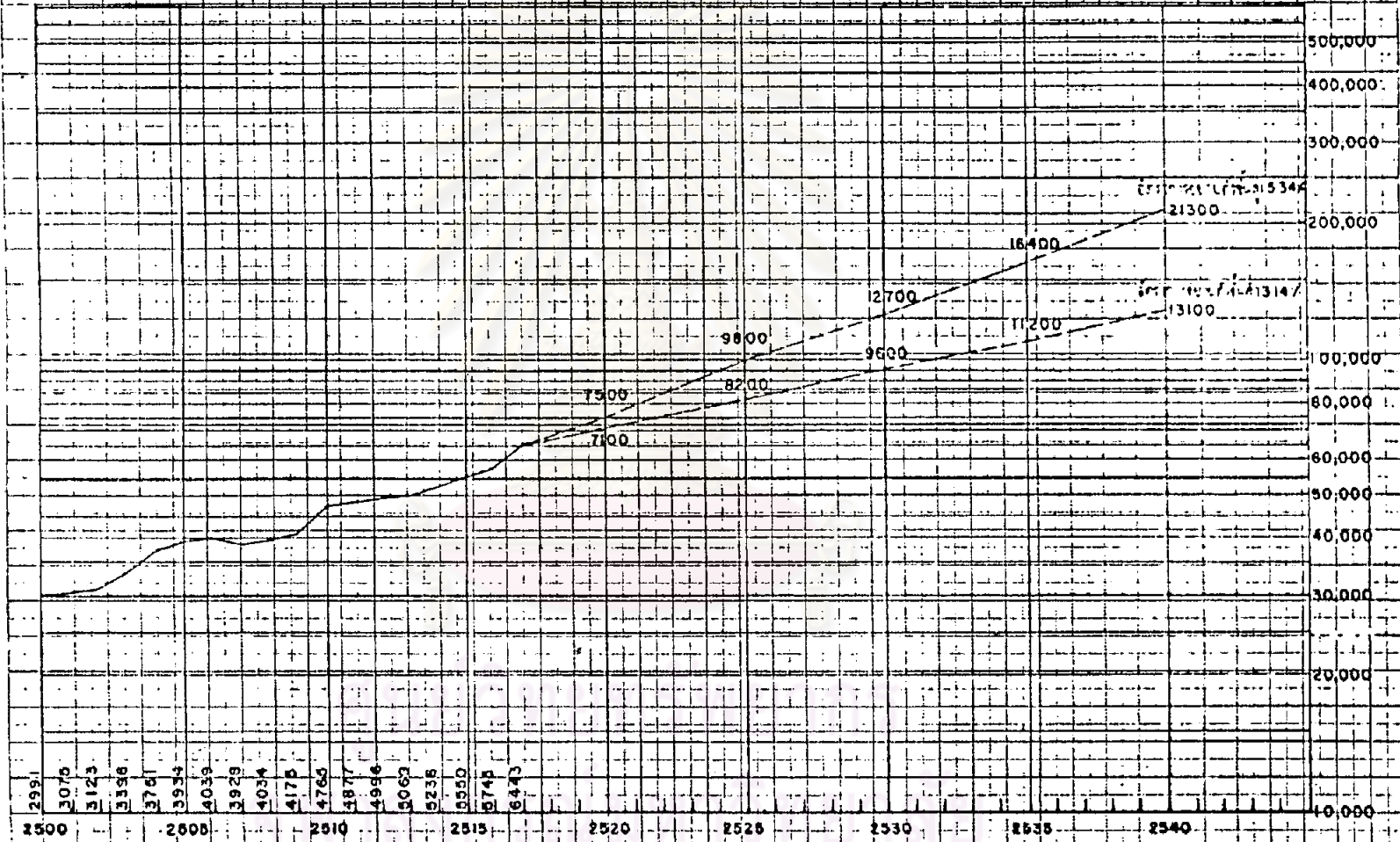
ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การขยายตัวของประชากรในอนาคต

เทศบาลเมืองปทุมธานี

อัตราการขยายตัวขั้นสูง ๕.๓๔ %

อัตราการขยายตัวขั้นต่ำ ๓.๑๔ %



ที่มา : สำนักงานเมือง

สถิติจำนวนประชากร รอง เทศบาลเมืองปทุมธานี เทียบกับอำเภอ จังหวัด

และภาค

ปี พ.ศ.	เทศบาลเมือง	๑ (%)	อำเภอเมือง	๒ (%)	จังหวัดปทุมธานี
๒๕๐๓	๓,๕๒๕	๕.๕๘	๕๑,๑๓๘	๑๕.๖๓	๒๐๕,๓๕๘
๒๕๐๔	๕,๑๓๘	๕.๕๘	๕๒,๓๕๒	๒๐.๕๕	๒๐๕,๕๘๓
๒๕๐๕	๕,๑๓๘	๕.๓๖	๕๕,๖๑๐	๑๕.๓๕	๒๒๕,๖๑๕
๒๕๐๖	๕,๓๖๕	๑๐.๕๐	๕๕,๘๕๐	๑๕.๘๐	๒๓๓,๕๕๖
๒๕๐๗	๕,๘๓๕	๑๐.๕๘	๕๖,๓๓๓	๑๖.๑๐	๒๕๒,๑๕๖
๒๕๐๘	๕,๕๕๖	๑๐.๕๐	๕๓,๕๓๕	๑๕.๒๕	๒๕๖,๓๕๖
๒๕๐๙	๕,๖๖๕	๑๐.๕๘	๕๕,๕๕๐	๑๕.๒๕	๒๕๖,๑๕๕
๒๕๑๐	๕,๖๖๖	๑๐.๖๐	๕๕,๕๑๖	๑๕.๕๕	๒๖๖,๘๐๖
๒๕๑๕	๕,๕๕๐	๑๑.๖๖	๕๖,๓๓๓	๑๕.๕๕	๒๖๖,๑๕๕
๒๕๑๖	๕,๓๕๕	๑๑.๓๕	๕๕,๕๕๕	๑๖.๑๖	๒๖๕,๓๖๖
๒๕๑๗	๖,๕๕๓	๑๑.๓๕	๕๖,๕๕๐	๑๕.๖๕	๒๕๕,๕๓๓
๒๕๑๘	๖,๕๕๕	๑๑.๖๖	๕๓,๕๕๕	๑๕.๖๕	๒๕๕,๑๕๖
๒๕๑๙	๖,๕๖๓	๑๖.๓๕	๕๖,๕๕๕	๑๓.๕๖	๒๕๕,๕๕๕
๒๕๒๐	๖,๕๖๓	๑๖.๕๐	๕๖,๕๑๑	๑๓.๕๓	๓๐๑,๕๕๓
๒๕๒๑	๗,๑๕๑	๑๓.๕๐	๕๕,๕๕๓	๑๓.๖๑	๓๖๕,๑๖๖

๑. แปลง เลขที่ของจำนวนประชากร เทศบาลเมืองปทุมธานีต่อประชากรอำเภอเมือง
๒. แปลง เลขที่ของจำนวนประชากรอำเภอเมืองต่อประชากรจังหวัดปทุมธานี

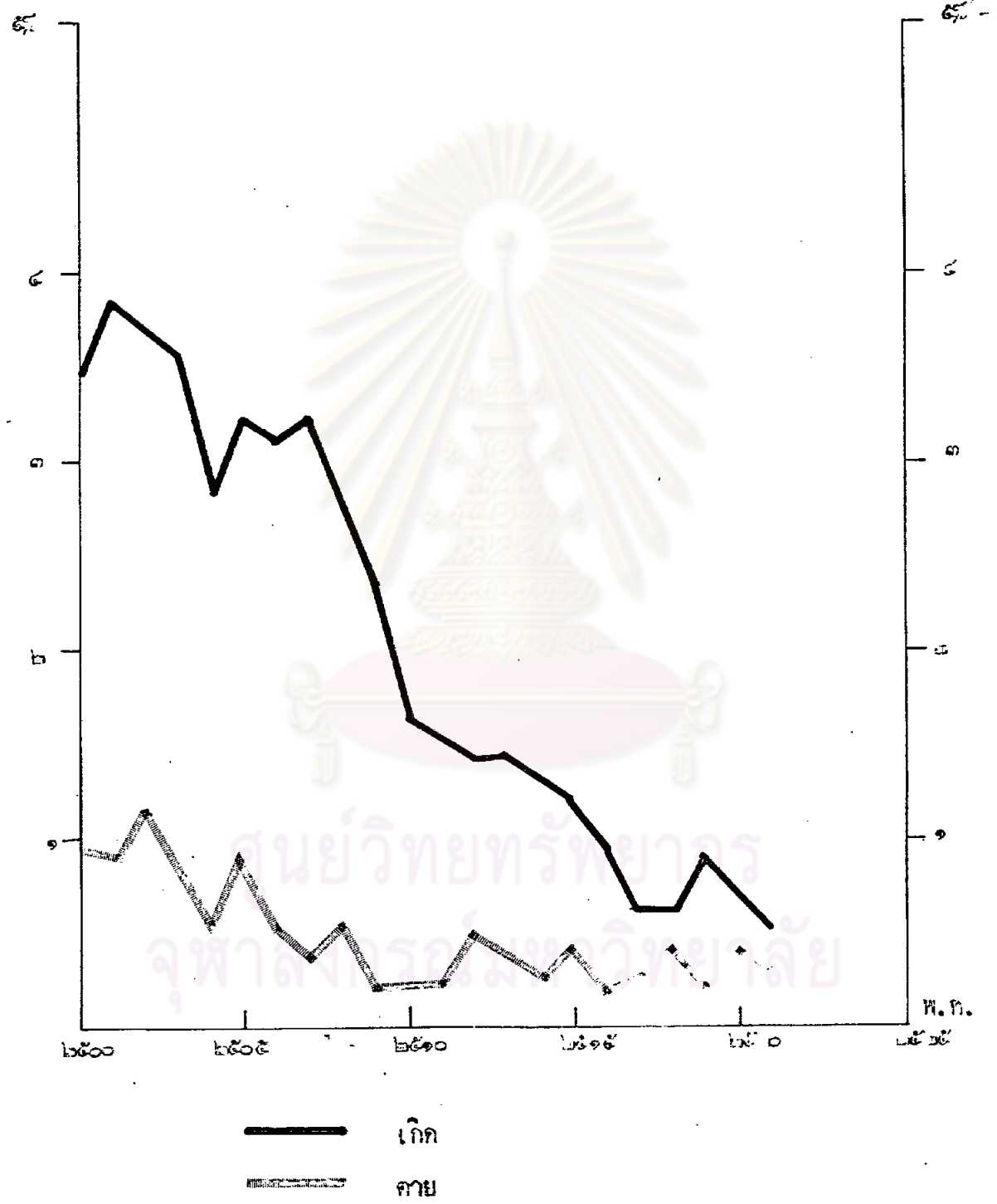
แสดงจำนวนประชากรในเขตเทศบาลเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ

ปี ค.ศ.	รวม	จำนวนประชากรในเขตเทศบาลเมือง				จำนวนประชากรรวมทั้งอำเภอ/จังหวัด	
		ชาย	หญิง	อัตราส่วนระหว่างเพศ		อำเภอเมือง	จังหวัด
				ชาย %	หญิง %		
๒๕๐๐	๒,๕๕๑	๑,๕๒๖	๑,๐๒๕	๕๖.๘๖	๔๘.๑๘	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล
๒๕๐๑	๓,๐๓๕	๑,๕๓๓	๑,๕๐๒	๕๘.๘๖	๔๘.๑๘	"	"
๒๕๐๒	๓,๑๖๓	๑,๕๖๓	๑,๕๖๖	๕๖.๐๕	๔๘.๕๕	"	"
๒๕๐๓	๓,๓๕๖	๑,๕๘๘	๑,๕๘๘	๕๖.๕๕	๕๑.๐๕	"	"
๒๕๐๔	๓,๕๕๑	๑,๖๑๓	๑,๕๘๘	๕๓.๘๐	๕๑.๖๐	"	"
๒๕๐๕	๓,๕๓๘	๑,๖๓๓	๑,๕๘๕	๕๑.๕๘	๕๑.๖๖	"	"
๒๕๐๖	๔,๑๓๘	๑,๖๕๓	๑,๕๖๖	๕๑.๘๑	๕๑.๕๘	"	"
๒๕๐๗	๓,๕๖๘	๑,๖๕๖	๑,๕๕๑	๕๖.๘๑	๕๑.๑๓	๕๑,๑๓๘	๒๐๕,๕๖๘
๒๕๐๘	๔,๑๓๘	๑,๖๖๘	๑,๕๑๑	๕๖.๖๕	๕๑.๓๕	๕๖,๕๖๖	๒๐๘,๕๖๘
๒๕๐๙	๔,๑๓๘	๑,๖๖๖	๑,๕๖๖	๕๖.๕๕	๕๑.๕๑	๕๕,๖๖๖	๒๐๕,๖๖๖
๒๕๑๐	๔,๑๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๕,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๑๑	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๑๒	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๑๓	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๑๔	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๑๕	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๑๖	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๑๗	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๑๘	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๑๙	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๒๐	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๒๑	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๒๒	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๒๓	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๒๔	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๒๕	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๒๖	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๒๗	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๒๘	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๒๙	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖
๒๕๓๐	๔,๕๖๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๕๕.๖๖	๕๕.๖๖	๕๖,๖๖๖	๒๐๖,๖๖๖

แผนการเกิด การตาย และอัตราการเกิดของประชากรในเขตเทศบาล
เมืองสุพรรณบุรี

ปี พ.ศ.	จำนวน ประชากร	จำนวน	อัตราส่วน " ร้อยละ "	จำนวน	อัตราส่วน " ร้อยละ "
๒๕๐๐	๒,๕๖๖	๑๐๗	๓.๘	๒๕	๑.๐
๒๕๐๑	๓,๐๓๕	๑๑๕	๓.๘	๒๘	๑.๘
๒๕๐๒	๓,๑๒๓	๑๑๖	๓.๗	๓๗	๑.๒
๒๕๐๓	๓,๓๕๖	๑๒๒	๓.๖	๒๕	๐.๘
๒๕๐๔	๓,๗๖๖	๑๑๕	๒.๘	๒๑	๐.๖
๒๕๐๕	๓,๘๓๘	๑๒๗	๓.๒	๓๘	๐.๘
๒๕๐๖	๔,๐๓๕	๑๒๖	๓.๑	๒๑	๐.๕
๒๕๐๗	๓,๕๒๘	๑๒๗	๓.๖	๑๕	๐.๔
๒๕๐๘	๔,๐๓๘	๑๑๘	๒.๘	๒๖	๐.๖
๒๕๐๙	๔,๑๓๕	๑๑๐	๒.๘	๑๐	๐.๒
๒๕๑๐	๔,๓๖๕	๗๕	๑.๗	๑๑	๐.๒
๒๕๑๑	๔,๕๓๗	๗๕	๑.๕	๑๒	๐.๒
๒๕๑๒	๔,๕๖๖	๗๑	๑.๕	๒๔	๐.๕
๒๕๑๓	๕,๑๖๕	๗๒	๑.๔	๒๐	๐.๔
๒๕๑๔	๕,๒๓๖	๗๑	๑.๓	๑๕	๐.๓
๒๕๑๕	๕,๕๖๖	๖๘	๑.๐	๒๘	๐.๕
๒๕๑๖	๕,๗๓๕	๖๖	๑.๑	๑๑	๐.๒
๒๕๑๗	๖,๕๔๓	๕๑	๐.๖	๑๖	๐.๒
๒๕๑๘	๖,๕๕๘	๓๖	๐.๖	๒๔	๐.๔
๒๕๑๙	๖,๕๖๖	๖๐	๐.๙	๑๖	๐.๒
๒๕๒๐	๖,๘๓๓	๕๘	๐.๗	๒๕	๐.๔
๒๕๒๑	๗,๐๘๑	๓๖	๐.๕	๒๕	๐.๓

อัตราเกิด .- การตาย ของประชากรในเขต
เทศบาลเมืองปทุมธานี



ที่มา : เทศบาลเมืองปทุมธานี

แสดงการขายเช่ารายออกในเขตเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี

ปี พ.ศ.	ขายเช่า	ขายออก	ผลทาง
๒๕๖๘	๘๖๕	๓๘๓	๗๖
๒๕๖๙	๒๖๕	๒๖๕	๓๘
๒๕๗๐	๓๗๓	๓๗๓	๑๗
๒๕๗๑	๔๐๕	๓๘๖	๕๓
๒๕๗๒	๔๔๕	๓๗๗	๗๖
๒๕๗๓	๔๕๗	๔๓๕	๒๖
๒๕๗๔	๗๒๗	๖๑๘	๑๐๕
๒๕๗๕	๗๕๐	๕๕๕	๒๘๑
๒๕๗๖	๕๖๘	๕๑๓	๑๕๕
๒๕๗๗	๑,๖๕๐	๕๑๕	๖๗๖
๒๕๗๘	๖๕๖	๖๑๖	๘๕
๒๕๗๙	๘๕๐	๖๐๐	๒๕๐
๒๕๘๐	๕๕๖	๘๕๐	๒๘๘
๒๕๘๑	๕๖๕	๗๖๘	๒๑๖

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๘.๘ ลักษณะโครงสร้างทางสังคม

๘.๘.๑ ที่อยู่อาศัยของเทศบาลเมืองปทุมธานี^๕

จากการสำรวจโครงสร้างทางสังคมของผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปทุมธานี ปรากฏผลดังนี้.-

- ครอบครัว เกษตร ๓.๑๗ % นอกนั้นเป็นครอบครัวไม่ทำการเกษตร
- ขนาดครอบครัวเฉลี่ยของชุมชน ๔.๕ คน/ครอบครัว
- ครอบครัว เกษตรมีขนาดเฉลี่ย ๖.๖ คน/ครอบครัว
- ครอบครัว ไม่ทำการ เกษตรมีขนาดเฉลี่ย ๔.๕ คน/ครอบครัว
- ความหนาแน่นประมาณ ๑ ครอบครัว/๑ ไร่

จากการสำรวจสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลเมืองปทุมธานี ปรากฏผลดังนี้.-

ลักษณะอาคาร

- บ้านเดี่ยว ๗๗ %
- หองแถว ๑๑ %
- บล็อกแถว ๑๒ %

ลักษณะของวัสดุก่อสร้าง

- อากาศไม้ ๘๖ %
- ฝักถ้งไม้ ๕ %
- คอนกรีต ๙ %

^๕ สำนักผังเมือง, เรื่อง เคยว กษ, หน้า ๑๕.

ชนิดของอาคาร

- ชั้นเดียว ๗๘ %
- ๒ ชั้น ๑๕ %
- ๓ ชั้น ๖ %

สภาพของอาคาร

- ปานกลาง ๘๘ %
- แข็งแรง ๓๗ %
- ทรุดโทรม ๒๕ %

ขนาดของอาคาร

- ๑ คูหา ๘๘ %
- ๒ คูหา ๓๗ %
- ๓ คูหา ๑๕ %

มาตรฐานของอาคาร

- อาคารถูกต้อง ๖๐ %
- อาคารไม่ถูกต้อง ๔๐ %

ที่ตั้งของอาคาร

- อยู่ในที่ดอน ๑๐ %
- อยู่ในที่ลุ่ม ๕๐ %

กรรมสิทธิ์ที่ดิน

- เป็นเจ้าของ ๕๓ %
- เช่า ๓๖ %
- เช่าซื้อ ๖ %
- อื่น ๆ ๑๐ %

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะของประชากรจำแนกตามเพศและอายุของจังหวัดปทุมธานี
 จากสถิติสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๖๓ ปรากฏว่ามีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย
 เกือบสองเท่า อัตราส่วน หญิง/ชาย เท่ากับ ๘๘.๕๓ %/๘๐.๐๓ % ประชากรในวัยเด็กมี
 มากคือ ระหว่าง ๐-๔ ปี มีถึง ๔๘.๖ % วัยแรงงานระหว่าง ๑๕-๕๕ มี มี ๔๓.๓ %
 และวัยสูงอายุระหว่าง ๕๖-๗๖ ปี มี ๑๖.๑ % จากกราฟประชากรนี้แสดงว่าปทุมธานียัง
 คอยพัฒนาอยู่

ลักษณะประชากรจำแนกตามเพศและอายุ ในชุมชนเขตเทศบาลเมือง
 ปทุมธานี จากการสำรวจพบเพศชายมากกว่าเพศหญิง เป็นอัตราส่วน ๕๖.๘๓ ต่อ ๘๘.๑๓
 ประชากรในหมวดอายุตั้งแต่ ๐-๕ ปี จะน้อยมากและจะไม่เพิ่มขึ้นในหมวดประชากรที่มี
 อายุถึงแก่ ๕ ปีขึ้นไปจนถึง ๒๕ ปี ซึ่งก็เป็นประชากรที่เริ่มวัยหนุ่มสาวซึ่งก็เป็นประชากร
 ที่อยู่ในวัยกำลังทำงานและจะไม่ตกอยู่ในในหมวดประชากรที่มีอายุตั้งแต่ ๒๕ ปีขึ้นไป ทั้งนี้
 อาจจะเป็นเพราะชุมชนปทุมธานีอยู่ในกรุงเทพมหานคร สามารถที่จะติดต่อกันได้ภายใน
 เวลาอันรวดเร็ว จึงทำให้มีประชากรในวัยหนุ่มสาว เป็นจำนวนมาก

๔.๔.๒ การบริการและสถาบันต่าง ๆ

ก. สถาบันทางราชการ ในชุมชนที่จะพิจารณากการใช้ที่ดินส่วนใหญ่
 คือเขตเทศบาลเมืองปทุมธานี ปัจจุบันมีหน่วยงานของรัฐบาลอยู่ประมาณ ๕๐ แห่ง เช่น
 ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สถานีตำรวจ ที่ทำการเทศบาล และ ฯลฯ
 หน่วยงานของรัฐบาลเหล่านี้ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในกลุ่มบริเวณเทศบาล ถนนรัตนสัมพันธ์
 ถนนโสภณ ถนนประทุมสัมพันธ์ และริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

ข. สถาบันทางศาสนา ในเขตเทศบาลเมืองปทุมธานี มีวัดทางศาสนา
 พุทธอยู่ ๑ วัด และศาลเจ้า ๑ แห่ง นอกเขตเทศบาลมีวัดทางศาสนาพุทธอีก ๒ แห่ง
 ส่วนใหญ่เป็นวัดทานิทาย ยามออกพรรษาจะมีภิกษุสามเณรประมาณ ๓๐ รูป และยามเข้า
 พรรษาจะมีภิกษุสามเณรประมาณ ๖๐ รูป วัดที่ใหญ่ที่สุดมีพื้นที่ประมาณ ๑๑ ไร่

ก. สถาบันแพทย์-พยาบาล ในเขตเทศบาลและใกล้เคียงมี
โรงพยาบาลประจำจังหวัดพุนพูนานี้ ๑ โรง เนื้อที่ ๒๕ ไร่ ก่อตั้งของเอกชน ๔ แห่ง
รายละเอียดเกี่ยวกับโรงพยาบาลพุนพูนานี้มีดังนี้.-

- จำนวนเตียง	๑๒๐	เตียง
- แพทย์	๕	คน
- พยาบาล	๒๒	คน
- ผู้ช่วยพยาบาล	๒๕	คน

จำนวนโรคที่ตรวจพบมากที่สุดคือ โรคทางเดินอาหาร โรค
เกี่ยวกับกรรไกรและอุบัติเหตุต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะมีโรงงานอุตสาหกรรมมาก

ง. สถาบันการศึกษา ในเขตเทศบาลเมืองพุนพูนานี้ มีโรงเรียนอยู่
๒ แห่ง เป็นของรัฐบาลและเอกชน และอีก ๕ แห่ง อยู่นอกเขตเทศบาลเป็นของรัฐบาล
๕ แห่ง และเอกชน ๑ แห่ง ประสิทธิภาพการศึกษาก้าวไกลขึ้นมาก จนถึง ม.ศ.๒ โรงเรียน
ในเขตเทศบาลมีประมาณ ๑๕ ห้อง เฉลี่ยแล้วครู ๑ คน/นักเรียน ๘๐ คน และนอกเขต
เทศบาลมีห้องเรียนประมาณ ๑๕๐ ห้อง เฉลี่ยแล้วจะใกล้ครู ๑ คน/นักเรียน ๘๐ คน เช่นกัน

จ. กิจกรรมประเพณี ทั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองพุนพูนานี้-สามโลกบน
เนื้อที่ ๕๐๐ ตารางวา เป็นของกรมโยธาธิการ แต่ปัจจุบันได้โอนกิจการเป็นของ
"การประปาภูมิภาค" ปัจจุบันมีถังน้ำดิบขนาด ๒๕๐ ลบ.ม. ๑ ถัง และถังน้ำจ่ายขนาด
๕๐ ลบ.ม. ๑ ถัง สามารถผลิตน้ำได้ประมาณ ๑๒๐ ลบ.ม./ชม. ทำให้น้ำไม่สะอาด
มีการกำหนดเวลาจ่ายน้ำเป็นระยะดังนี้.-

ช่วง เวลา ๐๕.๐๐-๐๗.๐๐ น.

ช่วง เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น.

ช่วง เวลา ๑๕.๐๐-๑๗.๐๐ น.

ช่วง เวลา ๑๘.๐๐-๒๐.๐๐ น.

ปัจจุบันมีผู้ไว้อุปการะประมาณ ๗๖ ราย เก็บค่าบริการน้ำได้ประมาณ
เดือนละ ๔๐,๐๐๐ บาท (กักตักน้ำ ค.บ.ม. ละ ๖ บาท) ซึ่งหากคูณตลอดเวลา ปริมาณ
น้ำที่ขาดประมาณ ๕๐ % การประปาหมู่บ้านจึงได้ขยายขอน้ำมาภาคใต้สามารถสูบน้ำขึ้น
ได้วันละ ๑๕๐ ค.บ.ม./ชม. มอเตอร์เจาระลิกประมาณ ๒๕๐ ม. (ขี้น้ำสามโคก) ซึ่งเมื่อ
เจาระลิกการประปาสามารถจะผลิตน้ำบริการประชาชนได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง และขอเพียง
แก่ประมาณใน ๑๐ ปีข้างหน้า

๓. กิจกรรมไฟฟ้า ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลประมาณ ๒๐๐ เมตร
เป็นของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานตั้งอยู่ในพื้นที่ประมาณ ๑ ไร่ โดยใช้ Substation
จากสถานีย่อยรังสิต ๒ ที่บางขุน ปัจจุบันรายได้จากไฟฟ้าที่เก็บได้ประมาณเดือนละ
๑๑.๕ ล้านบาท กำลังผลิตยังสามารถบริการผู้ใช้ไฟฟ้าได้ไม่จำกัด

๔. สถานีดับเพลิง เป็นของเทศบาลเมืองบางขุนธานี มีรถดับเพลิง
๒ คัน เรือดับเพลิง ๑ ลำ สำนักงานตั้งในพื้นที่ประมาณ ๕๐ ตารางวา รถดับเพลิงและ
เรือดับเพลิงดังกล่าวนี้เก่าและบริการไม่พอเพียง เพราะเคยเกิดเพลิงไหม้ตลาดเก่า รถและ
เรือไม่สามารถจะระงับเพลิงได้

๕. ศูนย์การขนส่งและคมนาคม มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ๑ แห่ง
ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลมีพื้นที่ประมาณ ๕๕ ตารางวา

- มีกล้อง กล้องและวิทยุของกิจการโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ซึ่ง
ทำหน้าที่เป็นชุมสายโทรศัพท์หมู่บ้านนี้ด้วย มีเลขหมาย ๕๖๐ เลขหมาย (ปัจจุบันเต็มหมด
แล้ว) สามารถโทรถึงจากหมู่บ้าน-กรุงเทพมหานคร ได้สะดวกไม่ต้องใช้โทรศัพท์ต่างไกล
เป็นสายตรง เหมือนชุมสายโทรศัพท์ในกรุงเทพมหานคร

- มีโรงออกเรือข้ามฟากสำหรับราษฎรทั้ง ๒ฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา
ไปมาหาสู่กันได้ แต่เป็นของเอกชน ค่าโดยสาร ๕๐ สตางค์

- มีราคาขององค์การขนส่งมวลชนและรอง เอกชนสามารถ
เกินทางไปมาได้เช่นกันนี้ -

- ก) ปทุมธานี-ท่าช้าง (ถนน.) ระยะทาง ๕๖ กม.
ค่าโดยสาร ๓.๕๐ บาท
- ข) ปทุมธานี-สนามหลวง ระยะทาง ๕๐ กม.
ค่าโดยสาร ๓.๕๐ บาท
- ค) ปทุมธานี-อากาศอำนวย ระยะทาง ๑๘ กม.
ค่าโดยสาร ๒.๐๐ บาท
- ง) ปทุมธานี-สามโคก ระยะทาง ๖ กม.
ค่าโดยสาร ๑.๕๐ บาท
- จ) ปทุมธานี-เวียงรากหญ้า ระยะทาง ๒๓ กม.
ค่าโดยสาร ๓.๕๐ บาท
- ฉ) ปทุมธานี-รังสิต ระยะทาง ๖ กม.
ค่าโดยสาร ๑.๐๐ บาท

๓. ตลาดสด มีตลาดสด ๒ แห่งในเขตเทศบาล เป็นของเอกชน
ทั้งคู่วัดคู่กับสร้างเป็นคอนกรีต สภาพปานกลาง เป็นอาคารโล่ง ๆ สำหรับวางของขาย
ไม้โอ้อ่างเหมือนตลาดทั่วไป

๔. การรักษาความปลอดภัย กองกำกับตำรวจจังหวัดปทุมธานี
และสถานีตำรวจ อำเภอเมืองปทุมธานีอยู่ในเขตเทศบาล สถิติที่เกิดในอำเภอในปี ๒๕๖๖
และ ๒๕๖๗ มีเปอร์เซ็นต์ไม่แตกต่างกันมาก โดยคดีอาชญากรรม ๑๐๐ % (ประมาณ ๓๕๖
ราย) จะจับได้ประมาณ ๙๕ % (๒๖๕ ราย) และคดีอาชญากรรมจร คือ ปด้นทรัพย์ ฆา
ตกรรม ว่างเหิง เกิดมีละประมาณ ๒๐ คดี และจะจับได้ประมาณ ๕๖ % (๕ ราย)

จำนวนรถยนต์และของจังหวัดปทุมธานีเมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๖ คือ
๕,๐๖๖ คัน เก็บค่าทะเบียนได้ ๓,๖๑๑,๓๖๖.๕๐ บาท

๓. สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ในเขตเทศบาลเกือบจะเรียกว่าไม่มี ที่พักผ่อนหย่อนใจจริง ๆ เลย มีที่ว่าง ๑ แห่ง เท่านั้นว่าการอำเภอเมืองปทุมธานี พื้นที่ ประมาณ ๒๐.๒๐ ๑ การางเมตร ฝึกแม่เจ้าพระยา ไร่เป็นที่เดิมที่ร้างของพระยา ในเมือง กับโรงภาพยนตร์ของเอกชน ๑ แห่ง เท่านั้นเอง นอกนั้นก็เป็นที่ว่างในวัด เช่น วัดโสภาราม เป็นต้น เช่นเดียวกับวัดอื่น ๆ ไป

นอกจากนี้ยังมีห้องสมุดประชาชนตั้งอยู่ในเขตเทศบาลบน เนื้อที่ ประมาณ ๘๐ ๑ การางวา ของทางราชการและศูนย์การวักใน เขตเทศบาลมีเนื้อที่ประมาณ ๑๒๐ ๑ การางวา

๔.๔.๓ ปยุตสถานและสิ่งที่น่าสนใจของจังหวัดปทุมธานี

ก. วัดไม้คอก ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านแก้ว อำเภอสามโคก เมืองไปทาง ตะวันออกเฉียงใต้ตรงข้ามจะแควเห็นถ้ำไม้บริ เวณแถววัดไม้คอกชาว ไทหลงไปหมด แต่เมื่อได้ เข้าไปใกล้จะได้เห็นเป็นถ้ำปากทาง เกาะอยู่ตามกิ่งไม้จำนวนมากมาย จึงทำให้วัดไม้คอกมี ชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า "วัดถ้ำปากทาง" เนื่องจากเป็นวัดที่มีถ้ำปากทางมากที่สุดรวมถ้ำอื่น อีก ๘๕ ถ้ำ อากาศอยู่ กรมป่าไม้จึง ได้เห็นความสำคัญ กำหนดให้เป็นถ้ำปากทาง เป็นสัตว์ป่า กุ่มครองประเภทที่ ๑ ซึ่งตาม พ.ร.บ. สงวนคุ้มครองสัตว์ป่าตามมิให้ผู้ใดล่า เว้นแต่จะ เป็นการล่าเพื่อการศึกษ หรือวิจัยทางวิชาการที่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมป่าไม้ หากถ้ำถาวร จะทยอยมาจากที่ต่าง ๆ มาอาศัยอยู่ตามถ้ำไม้ในบริเวณวัดใน เดือนพฤศจิกายน-มกราคม และ จะอพยพไปหากินยังที่ต่าง ๆ (ถึงประเทศอินเดีย) ในเดือนมิถุนายน-ตุลาคม ในการอพยพไป และกลับจะเป็นประจำทุกปี

ข. วัดสิงห์ ตั้งอยู่ตำบลสามโคก เป็นวัดที่หัวหน้ามอญ (สมัย เมง) กับพระภิกษุมอญประมาณ ๑๑,๐๐๐ คน มาตั้งภูมิลำเนา ซึ่งวัดนี้มีโบราณวัตถุที่น่าสนใจและ การรบกวนการเิกษา คือ หลวง วัดโต พระพุทธไสยาสน์ โถงบรรจุอัฐิของพระพระยากราย พระแสนมรต ของ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ภูพระธรรมราชา และ เครื่องศิลาอื่น ๆ

ก. วัดเสด็จ เริ่มเมื่อวัดสร้อยทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ ตำบลสวนหมักไทย อำเภอมืองปทุมธานี เป็นวัดที่ประชาชนทั่วไปได้ยินได้ฟังก็อยู่เสมอ แม้กระทั่งวิทยุกระจายเสียง เลขออกข่าวประกาศถึงความศักดิ์สิทธิ์ในเครื่องรางของขลัง เป็นอย่างคึกคัก พระสาธุเจ้าหลวงปู่เทิ้ม

ง. วัดนิเวศาราม เป็นพระอารามหลวงมณฑลวิภาวดี เริ่มเมื่อว่าวัดพระยาไค ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ ตำบลบางชะแยง อำเภอมืองปทุมธานี เป็นวัดรามัญนิกาย สมัยกรุงธนบุรี ปรากฏมาสมัยรัชกาลที่ ๓ พระบรมโอรสาธิราชฯ รัชกาลที่ ๒ ใ้ทอดพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทอนรั้วและให้ทำมาหากินและสร้างวัดขึ้น ต่อมาปี ๒๕๕๕ พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหลวงชินวราภิรมย์ฯ สมเด็จพระสังฆราชเจ้าโททรังเสด็จทรงจาริกสงฆ์มณฑลกรุงเทพ มาทอดพระเนตรเห็นพระอุโบสถก่อสร้างค้างอยู่ จึงทรงพระราชนิธิฯ ทอดพระเนตรเห็นพระอุโบสถที่ชำรุดทรุดโทรมจนสำเร็จ จึงได้ทรงเสด็จมาทอดพระเนตร และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บูรณะปฏิสังขรณ์จนสำเร็จ สิ่งศักดิ์สิทธิ์การบูชาคือ มอญ และพระพุทธรูปจำลอง งานประจำไม่ประปรายมาแต่สักการและเคี้ยวหมากเป็นจำนวนมากทุกปี

จ. วัดพระนิเวศาราม เริ่มตั้งเรียกว่า "ศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม" ซึ่งเริ่มสร้างมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๑๒ ตั้งอยู่ตำบลคลองหลวง อำเภอคลองหลวง เป็นวัดพุทธศาสนาที่กษัตริย์รวมความกับวิทยาศาสตร์ประยุกต์ด้วยกัน มีพระภิกษุอยู่ประมาณ ๑๐ รูป ซึ่งดูแลความแก่ความแก่การที่เกี่ยวเนื่องกับวิชาต่าง ๆ ในและต่างประเทศ บริเวณวัดกว้างขวางมาก เนื่องจากมีผู้บริจาคที่ดินสร้างวัดจำนวน ๑๘๖ ไร่เศษ ทุกวันนางวัจจะจักให้รายการสันทนาการและปฏิบัติเป็นที่พอใจของชาวกรุงเทพมหานคร วันเสาร์ วันอาทิตย์ จะมีประชาชนเดินทางไปที่วัดเป็นจำนวนมาก

นอกจากวัดทั้ง ๕ แห่งนี้แล้ว ยังมีวัดในพระพุทธศาสนาของจังหวัดปทุมธานีที่ควรแก่การศึกษาและไปชมอยู่หลายวัด อาทิเช่น วัดบางหลวงเป็นโรงเรียนสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี วัดจันทระกษेत्र เป็นวัดที่ทางราชการดำเนินการรักษาตามนโยบายของทางรัฐบาล วัดโก่เตี้ยเป็นวัดที่มีพระอุโบสถสวยงามและเป็นวัดเก่า วัดสองพี่น้อง มีชื่อทางเครื่องรางของขลัง วัดบ้านแก้ว เกษตรมีพระพุทธรูปที่มีลักษณะงดงาม และศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้น

๑. สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) คือ สถาบันศึกษา
ระหว่างประเทศระดับบัณฑิตศึกษา ตั้งอยู่ที่โคเบคกที่ ๘๐.๖ ถนนพลโยธาใน เขต ๕
ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง เป็นสถาบันที่ทันสมัยที่สุดในเอเชีย โดยได้รับความ
ความร่วมมือและอุปถัมภ์จากรัฐและประเทศต่าง ๆ และองค์การระหว่างประเทศ

๒. อาหาร จังหวัดทุหมขานเป็นจังหวัดที่มีอาหารที่อร่อยชื่อว่า
อร่อย เหนียว กว๊านเขียวเร็วที่รังสิต ส่วนแกงแค้นและปลาประจันโอร่า ที่อำเภอเมือง
ปทุมธานี ส้มเขียวหวานชนิดที่เหนียวกับส้มเขียวหวานบางชนิด ที่อำเภอคลองหลวง
อำเภอหนองเสือ และอำเภอนนทบุรี และมะม่วงมันพันธุ์เขียวเขียวที่อำเภอหนองเสือ



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔.๕ ลักษณะทางเศรษฐกิจ

๔.๕.๑ การผลิตของจังหวัด

เนื่องจากภาคกลาง เป็นภาคเกี่ยวของกับประเทศที่มีโครงสร้างการผลิต การอุตสาหกรรมเป็นหลัก กล่าวคือ มีสัดส่วนของมูลค่าการผลิตจากสาขาอุตสาหกรรม สูงถึงร้อยละ ๔๕ ของยอดผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค และอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ได้ขยายตัวจาก กรุงเทพมหานคร เข้ามายังจังหวัดปทุมธานี ในลักษณะเป็นสาขาหรือโรงงานผลิต มีผลทำให้พื้นที่ทำการเกษตรลดน้อยลง รวมทั้งลักษณะการว่างงานก็เปลี่ยนแปลง ไม่ค่อย

สาขาการผลิตที่สำคัญได้แก่ การเกษตร อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม (ขายส่งและขายปลีก) จะเห็นได้ว่าสาขาที่ทำรายได้ให้แก่จังหวัดสูงสุดได้แก่การพาณิชย์กรรม ๕๔๔.๔ ล้านบาท รองลงมาได้แก่อุตสาหกรรมสูงถึง ๓๖๖.๕ ล้านบาท และสาขาเกษตรมีเพียง ๑๑๕.๖ ล้านบาท ทั้งนี้ได้แปรสภาพจากเกษตร เป็นศูนย์การค้า ห้างสรรพสินค้าและแผนกในร้านอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมได้แก่ อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอคลองหลวง และอำเภอลำลูกกา

ในสาขาการผลิตทั้ง ๓ อย่าง คือ การเกษตร การอุตสาหกรรม และการพาณิชย์กรรม จะเห็นได้ว่าสาขาการเกษตรเป็นโครงสร้างการผลิตที่สำคัญที่สุด ทั้งนี้เพราะมีปัจจัยที่เกื้อหนุนคือ มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านใจกลางจังหวัดซึ่งมีลำคลองหลายสายที่แยกจากคลองประธานที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่คือ ประตูน้ำ การประมง เป็นเด่น

ก. การเกษตร

จังหวัดปทุมธานีมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๕๐๔,๔๕๖ ไร่ โดยแยกเป็นเนื้อที่นาถั่วถั่วถั่ว ๓๕๕,๖๖๔ ไร่ ปรากฏว่าในปี ๒๕๒๖ จำนวนประชากรทั้งหมด

^๒ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดปทุมธานี, เรื่องเก็บภาษี, หน้า ๑๓๖๖.

๓๐๑,๘๘๓ กบ เป็นเกณฑ์การเสีย ๑๓๕,๒๒๐ กบ หรือร้อยละ ๔๘.๒ ของปริมาณ
ทั้งหมด จำนวนเนื้อที่เพื่อการเกษตร ๓๘๘,๑๑๘ ไร่ โดยแยกออกได้ดังนี้.-

- เนื้อที่ไว้ทำนาถาวร ๑๘๘,๑๑๘ ไร่ (แยกเป็นนาปี
๘๘๘,๑๑๘ ไร่ กับนาปรัง ๓๓๓,๘๓๘ ไร่) หรือคิดเป็น ๕๘.๕๘ % ของเนื้อที่การเกษตร

- เนื้อที่ปลูกไม้ผล ๒๘,๓๑๑ ไร่ หรือคิดเป็น ๖.๕๔ %
ของเนื้อที่การเกษตร

- เนื้อที่ปลูกไม้ยืนต้น ๓,๒๔๗ ไร่ หรือคิดเป็น ๐.๘๖ %
ของเนื้อที่การเกษตร

- เนื้อที่ปลูกผัก ๒,๘๖๘ ไร่ หรือคิดเป็น ๐.๗๔ % ของ
เนื้อที่การเกษตร

- เนื้อที่ปลูกพืชไร่และพืชอื่น ๆ ๓,๑๘๘ ไร่ หรือคิดเป็น
๐.๘ % ของเนื้อที่การเกษตร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื่อการ เกษตรของปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๒๐

ความชื้น

พฤษภาคม มิถุนายน กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน

๑๐๐

๑๐๐

๑๐๐

๑๐๐

๑๐๐

๘๐

๖๐

๔๐

๒๐

๐

๒๐

๔๐

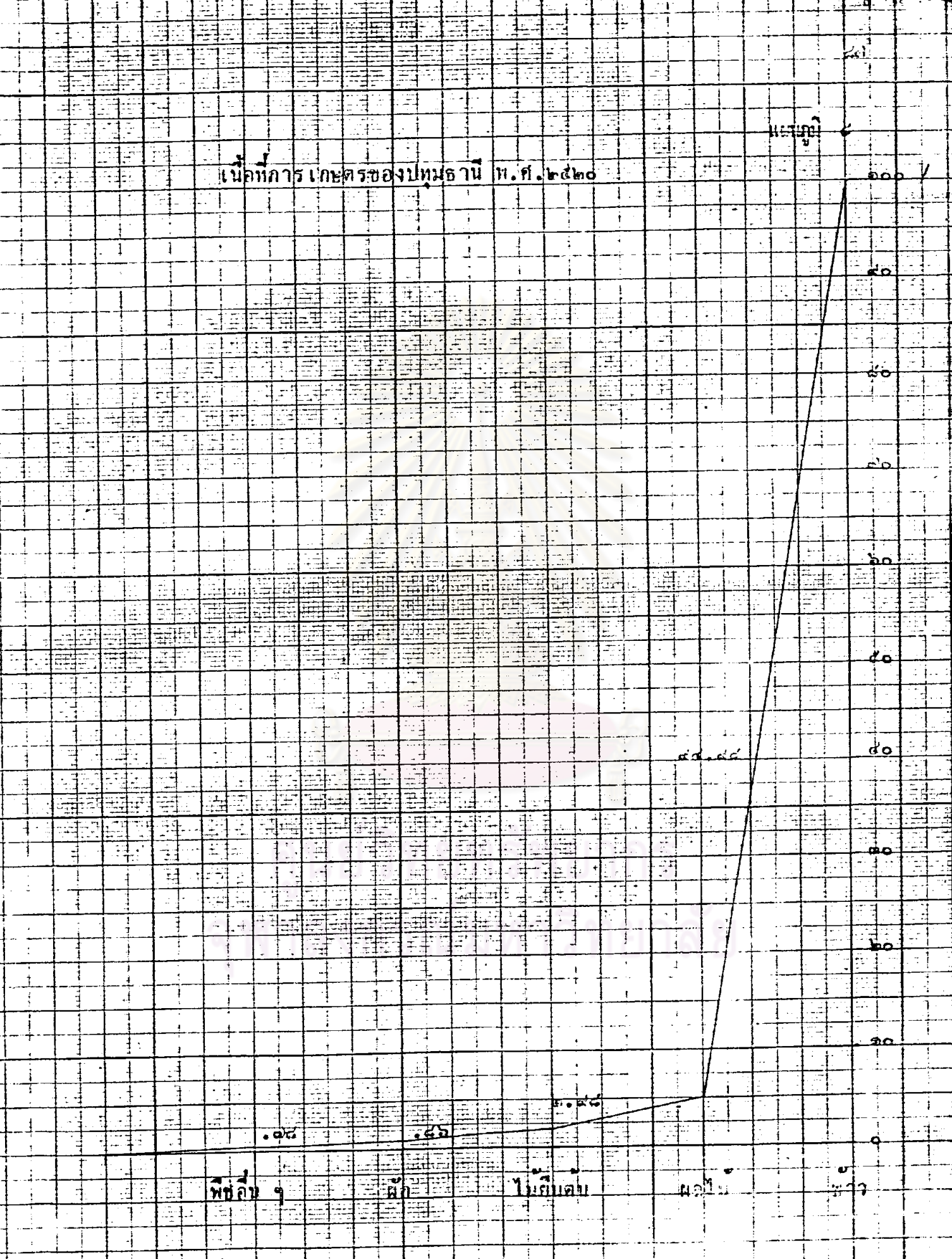
๖๐

๘๐

๑๐๐

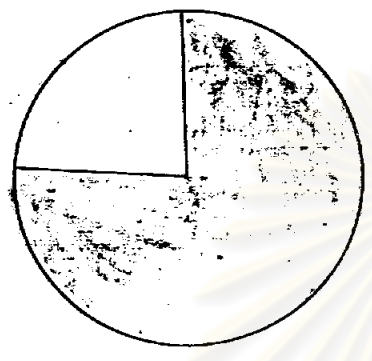
๑๐๐

๑๐๐



การวิเคราะห์ค่าของ จ. ปทุมธานี

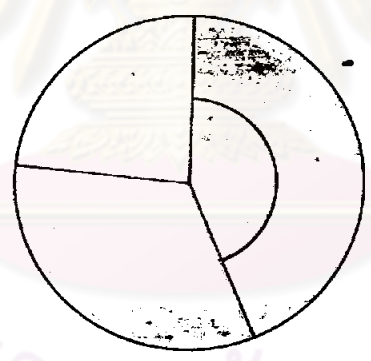
แบบบัญชี



นาปี ๓๖.๐๒ %



นาปรัง ๕๖.๘๓ %



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื้อที่ไร่ทำนาปีและนาปรังเมื่อรวมกันแล้วคือ นาปี ๕๕๕,๑๖๕ ไร่
รวมกับนาปรัง ๓๓๗,๘๓๘ ไร่ จะได้ ๘๙๒,๙๐๓ ไร่ ซึ่งเกิดที่นาดีของนาปรัง คือ
๓๘๘,๐๐๘ ไร่ ทั้งนี้เนื่องจากได้มีการทำนํ้าที่ไร่ทำนาปีบางส่วนนํ้าไม่ไหลเข้านาปรังด้วย
และบางส่วนก็ทำเฉพาะนาปี และเช่นเดียวกันเนื้อที่นาไร่ในการทำนาปรังบางส่วนได้
นํ้าไม่ไหลเข้านาปีเมื่อถึงฤดูกล่นนาปี และเนื้อที่นาปรังบางส่วนก็ไม่สามารถทำมาทำนาปี
ได้เพราะสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสม

ข้าว เป็นพืชหลักของจังหวัดหนองบัว และยังคงขายได้มากที่สุดในปี
พ.ศ. ๒๕๒๐ จังหวัดหนองบัวผลิตข้าวได้รวมทั้งสิ้น ดังนี้. -

ประเภทนา	เนื้อที่นาดีครอง (ไร่)	เนื้อที่ทำการ (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก. /ไร่)
นาปี	๕๕๕,๑๖๕	๕๕๕,๑๖๕	๑๘๕,๘๒๒.๓๖	๓๓๔.๒๕
นาปรัง	๓๓๗,๘๓๘	๓๓๗,๘๓๘	๑,๘๒๗,๖๒๗.๐๐	๕๔๕

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๗

รายละเอียดการผลิตข้าวเปลือกของจังหวัดมุกดาหาร มีดังนี้.-

อำเภอ	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)		ผลผลิตรวม (เมตริกตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย
	เนื้อที่นาดีกรอง	เนื้อที่พื้ขาวจริง		
เมืองมุกดาหาร	๒๐,๖๕๕	๒๖,๒๑๐	๑๐๘,๘๘๕.๐๐	๔๐๐
สามโคก	๕๘,๙๕๖	๙๘,๒๒๖	๑๖,๘๗๒.๕๐	๑๗๐
อากาศอำนวย	๑๒๖,๖๗๓	๗,๓๖๕	๒,๑๕๗.๕๐	๓๖๖
กุดองหลวง	๖,๑๗๕,๖๖๒	๑๕๘,๗๓๓	๒๖,๕๒๘.๕๐	๕๕๐
วังนูน	๕๕,๕๑๐	๕๓,๖๐๐	๑๑,๖๖๐.๐๐	๒๒๐
ลำลูกกา	๑๖๗,๗๓๘	๑๕๓,๘๓๕	๓๕,๓๕๕.๐๘	๒๓๐
หนองเสือ	๑๗๖,๘๘๕	๑๗๖,๘๘๕	๕๒,๗๒๖.๖๕	๒๙๕

จากตารางจะเห็นว่าอำเภอที่ปลูกข้าวได้มากที่สุดได้แก่ อำเภอกุดองหลวง
ซึ่งมีเนื้อที่นาดีกรองไร่ที่สูงที่สุดคือประมาณ ๔๕๐ ก.ก. / ไร่ แม้ว่าจำนวนเนื้อที่
ทำการเพาะปลูกจะเป็นรองจากอำเภอของเสียก็ตาม ซึ่งอำเภอหนองเสือมีเนื้อที่ทำการ
เพาะปลูกข้าวได้มากที่สุดคือ ๑๗๖,๘๘๕ ไร่ แต่ได้ผลผลิตน้อยกว่าอำเภออื่น ๆ อีกหลาย
อำเภอที่ไร้น้ำเนื้อที่เพาะปลูกน้อยกว่า ทั้งนี้เพราะสภาพพื้นที่ดินของอำเภอหนองเสือไม่เหมาะสม
กับการเพาะปลูกกันเป็นกรด (ดินเปรี้ยว) และมีปริมาณน้ำไม่พอเพียงแก่การเพาะปลูก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การผลิตข้าวนาปรัง จังหวัดพิจิตรที่มีพื้นที่นาปรังจริง ๓๓๗,๘๓๘ ไร่ ผลผลิต
รวมทั้งเมล็ด ๑,๕๒๗,๒๒๗.๖๖ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๔๕๕ กก./ไร่ มีรายละเอียดดังนี้.—

อำเภอ	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)		ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
	พื้นที่เพาะปลูก	พื้นที่ทำนาจริง		
เมืองพิจิตร	๖๐,๒๕๕	๓๘,๓๗๕	๒๖๖,๒๗๘.๐๐	๖๐๐
สามโก้	๕๘,๗๕๖	๕๒,๗๕๓	๒๓๘,๖๘๕.๕๐	๖๕๖
ลาดห้วยแก้ว	๑๐๒,๖๗๓	๘๖,๕๕๖	๔๐๗,๕๓๐.๐๐	๕๐๐
คลองหลวง	๑๗๕,๖๑๖	๑๕๖,๒๑๐	๕๘๘,๑๖๐.๕๐	๕๕๐
วัดมณี	๕๕,๕๐๐	๑๑,๘๕๖	๖๑,๘๕๕.๐๐	๕๒๐
ลำลูกกา	๑๖๗,๗๓๕	๕๕,๗๕๕	๒๕๕,๕๕๕.๐๐	๕๕๐
หนองเสือ	๑๗๑,๓๓๕	๓๓,๒๑๐	๑๖๕,๐๐๐.๐๐	๕๐๐

การทำนาปรังของจังหวัดพิจิตรที่มีพื้นที่อยู่ในเขตส่งเสริม ๓ อำเภอ คือ
อำเภอเมือง อำเภอสามโก้ และอำเภอลาดห้วยแก้ว ซึ่งสามารถส่งน้ำเข้าช่วยเหลือ
ในการทำนาได้พอเพียงแก่ความต้องการ แต่อีก ๔ อำเภอ คือ อำเภอวัดมณี อำเภอกองหลวง
อำเภอลำลูกกา และอำเภอหนองเสือนั้นการทำนาประสบกับความแห้งแล้งทั่วไป ซึ่งทำให้
ได้ผลผลิตต่ำกว่ารอบที่พิกัดมา จึงปรากฏตามตารางต่อไปนี้.—

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การผลิตข้าวเหนียวประจำปี

ปี	พื้นที่เพาะปลูก	ผลผลิต (กม.)	ผลผลิต (กก./ไร่)
๒๕๖๘	๒๔๘,๕๑๖	๑๔๕,๔๘๐.๖๑	๒๕๖
๒๕๖๙	๔๖๘,๔๖๓	๒๖๘,๘๒๖.๕๖	๓๕๙
๒๕๖๙	๕๕๕,๑๖๕	๑๕๕,๘๖๖.๗๖	๓๖๘.๒๘

การผลิตข้าวเจ้าปราง (นากรังที่ ๒)

ปี	พื้นที่เพาะปลูก	ผลผลิต (กม.)	ผลผลิต (กก./ไร่)
๒๕๖๘	๓๓๘,๕๖๕	๑๙๗,๔๘๖.๕๖	๕๘๕
๒๕๖๙	๓๖๓,๗๖๐	๑,๘๕๒,๘๖๗.๕๖	๕๖๐
๒๕๖๙	๓๓๗,๘๗๘	๑,๘๖๗,๒๖๗.๐๐	๕๕๕

นอกจากข้าวแควทางจังหวัดปทุมธานีซึ่งมีการปลูกไม่ผล ทั่วพื้นที่ ไม่เพียงพอ และ
 ไร่ไร่อื่น แต่ปริมาณการผลิตไม่ครอบคลุมค่ารายได้สูงเพิ่มขึ้นชาว จึงไม่ชดเชยมากกว่าในพื้นที่
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- การเลี้ยงสัตว์ ปศุสัตว์และการเลี้ยงสัตว์ เว้น โค กระบือ สุกร เป็ด และไก่เนื้อด้วยกัน แต่ปริมาณของสัตว์ไม่ยาก และผลผลิตออกมาขึ้นอยู่กับการบริหารโรคของประชากร ในจังหวัดต้องเลี้ยงสัตว์มาจากจังหวัดอื่น

- การประมง ปศุสัตว์มีการทำการประมงกันน้อยมาก แม้จะอยู่ในท้องน้ำเจ้าพระยาที่มากมาย ปริมาณปลาที่จับได้จากแม่น้ำลำคลองนั้นน้อย ส่วนใหญ่ได้มาจากปลาที่เลี้ยงในบ่อ ร่องสวน หรือไร่นา ปลาที่เลี้ยงส่วนมากได้แก่ ปลารวม ปลาถูก ปลาหมอ ปลาไหล ปลาดุกเขียบ ปลาช่อน ปลาเทโพ และกุ้ง ปริมาณปลาที่จับได้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ มีดังนี้.-

อ. เมืองปทุมธานี	๕๘๖,๓๓๐	กก.
อ. สามโคก	๕๕,๐๐๐	กก.
อ. ลำลูกกา	๕๔,๖๐๐	กก.
อ. หนองเสือ	๒๖๖,๕๖๖	กก.
อ. ลาดหลุมแก้ว	๒๖๖,๒๕๖	กก.
อ. หล่มสัก	๒๕,๐๐๐	กก.
อ. กอกลาง	๓๕,๖๕๕	กก.

รวม ๑,๑๒๕,๖๓๕ กก.

บุคลากรชายปลาทั้งหมดประมาณ ๑๐๑ ตำบล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๖. การอุตสาหกรรม

การประกอบอุตสาหกรรมของจังหวัดอุบลราชธานีสามารถแบ่งออกได้
เป็น ๑ ประเภท คือ การอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ การอุตสาหกรรมขนาดกลาง และการ
อุตสาหกรรมในครัวเรือน เมื่อคุณภาพปี ๒๕๖๖ โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดอุบลราชธานี
รวมทั้งสิ้น ๕๕ แห่ง จำนวนลูกจ้าง ๒๓,๑๕๙ คน เป็นชาย ๑๑,๒๐๐ คน เป็นหญิง
๑๑,๙๕๖ คน รายละเอียดปรากฏอยู่ในตารางต่อไปนี้.—



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

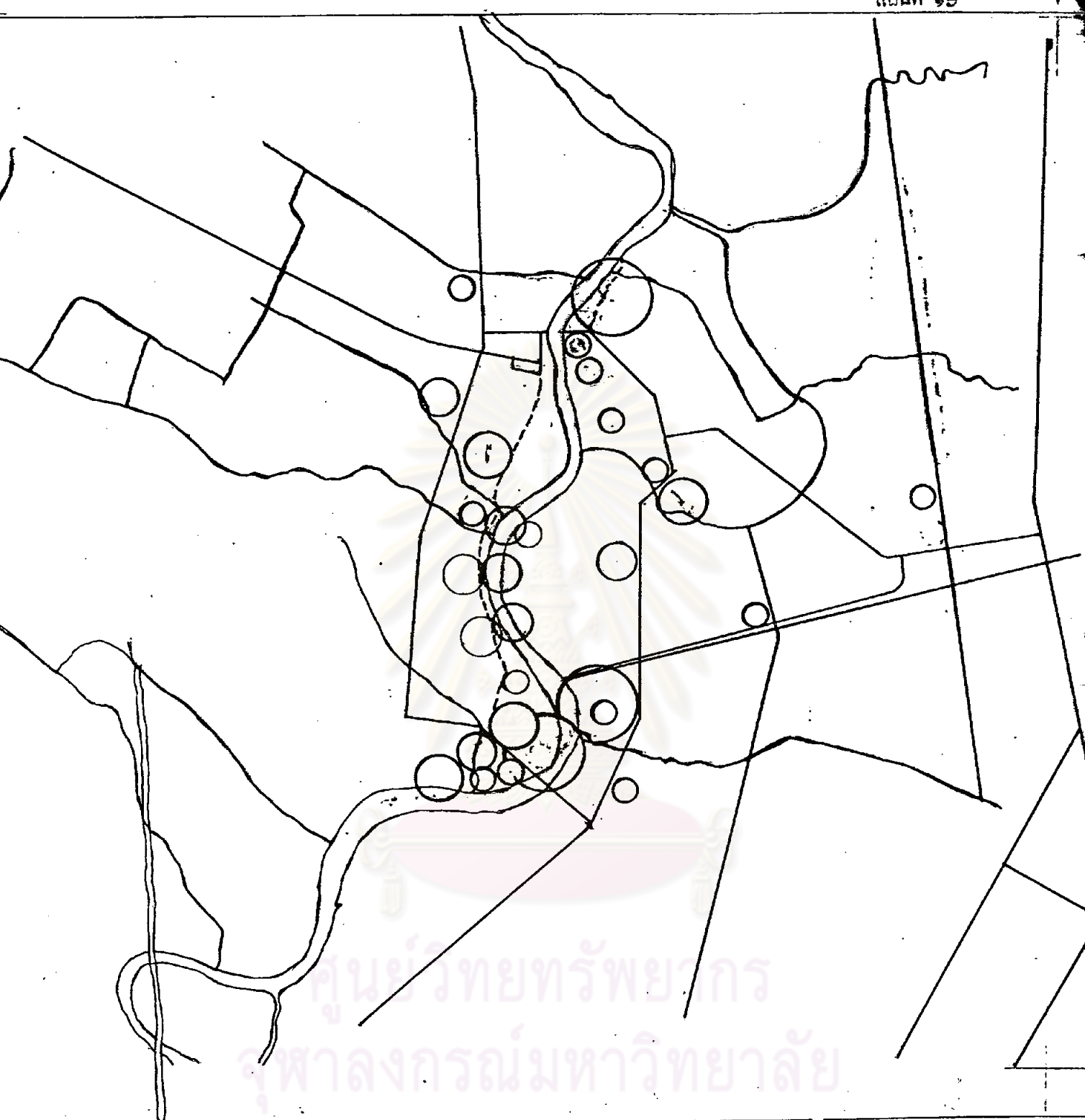
จำนวนสถานประกอบการ แยกตามประเภทอุตสาหกรรมและจำนวนลูกจ้าง
จังหวัดปทุมธานี เมื่อ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ประเภทอุตสาหกรรม	รวม			
	แห่ง	จำนวนลูกจ้าง	ชาย	หญิง
การผลิตอาหาร	๘๕	๑,๖๗๖	๘๘๓	๗๙๓
การผลิตสิ่งทอ สิ่งถัก	๒๙	๑๑,๖๕๖	๓,๕๙๘	๘,๑๖๖
การผลิตเครื่องแต่งกาย	๘๖	๑,๕๙๑	๖๘๘	๑,๙๐๓
การผลิตไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ ยกเว้นเครื่องเรือน	๒๓	๕๑๒	๒๖๗	๒๔๕
การผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ	๖	๕๖๐	๕๒๘	๓๓๒
การผลิตเคมีภัณฑ์สำหรับงานอุตสาหกรรม	๑	๕๕	๒๐	๓๕
การผลิตเคมีภัณฑ์อื่น ๆ	๘	๕๘๖	๑๕๕	๔๓๑
การผลิตผลิตภัณฑ์ยาง	๘	๑,๕๕๘	๑,๓๕๘	๑๙๐
การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก	๑	๑๕	๓	๑๒
การผลิตโลหะและโลหะอื่น ๆ	๓๗	๕๘๒	๒๙๕	๓๐๗
การผลิตโลหะยกเว้นเครื่องจักรและอุปกรณ์	๘	๕๓๕	๕๒๗	๑๐๘
การผลิตเครื่องจักร ยกเว้นเครื่องไฟฟ้า	๕	๒๙	๒๗	-
การผลิตอุปกรณ์การขนส่ง	๕๖	๓๘๖	๓๑๘	๖๘
อุตสาหกรรมโลหะขั้นมูลฐาน อื่น ๆ	๕	๒๒๕	๕๘๑	๘๔
	๑๘๙	๒,๐๑๘	๑,๘๖๐	๑๐๘
รวม	๘๘๕	๒๒,๓๘๗	๑๑,๒๖๑	๑๑,๑๒๖

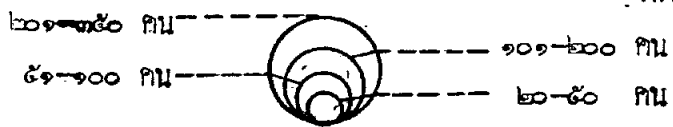
โรงงานอุตสาหกรรมที่น่าสนใจก็คือ โรงงานประเภทที่ปกคลุมพื้นที่ตั้งแต่ ๒๐ ไร่ ขึ้นไป โรงงานประเภทนี้ทั้งจังหวัดชลบุรีจะมีประมาณ ๕๑ โรงงาน ตามที่กระทรวงพาณิชย์ ได้เคยอ้างโรงงานใหญ่กิจการสำหรับอำเภอเมืองชลบุรี ซึ่งเมื่อครั้งที่กำลังศึกษาอยู่นี้ จะมีโรงงานอุตสาหกรรมประมาณ ๕๑ โรงงาน แต่เมื่อโรงงานนี้ที่ปกคลุมพื้นที่ตั้งแต่ ๒๐ ไร่ ขึ้นไป ประมาณ ๓๔ โรงงาน ส่วนใหญ่เป็นโรงงานที่ปกคลุมพื้นที่ระหว่าง ๒๐-๕๐ ไร่



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ที่ตั้ง และ ขนาดโรงงานอุตสาหกรรมใน อ.เมือง จ.ปทุมธานี



มาตราส่วน ๑ : ๑๐๐,๐๐๐

๓. การพาณิชย์กรรมและบริการ

การประกอบการพาณิชย์ของจังหวัดปทุมธานีมีอยู่อย่างกระจัดกระจายทั่วไป ศูนย์การค้าที่สำคัญอยู่ในท้องที่อำเภอเมือง และอำเภอมัญฉรี การประกอบการพาณิชย์ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเมืองคนไทยเขื่อนลัดจีน จำนวนสถานประกอบการพาณิชย์และสถาบันการเงินที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้.-

ก) รายการจดทะเบียนพาณิชย์ ทั้งจังหวัด ๑,๖๗๐ ร้าน แยกเป็นอำเภอ ดังนี้.-

- อำเภอเมือง	๘๕๑	ร้าน
- อำเภอสว่างโลก	๑๒๕	ร้าน
- อำเภอมัญฉรี	๑,๔๔๕	ร้าน
- อำเภอคลองหลวง	๒๗๒	ร้าน
- อำเภอลาดหลุมแก้ว	๒๐๐	ร้าน
- อำเภอหนองเสือ	๘๖	ร้าน
- อำเภอดำรงวิทย	๘๖	ร้าน

ข) ทางหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด

ทางหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ๓ แห่ง เงินทุนจดทะเบียนรวม ๓,๒๖๖,๐๐๐.- บาท

ทางหุ้นส่วนจำกัด ๑๑๖ แห่ง เงินทุนจดทะเบียนรวม ๒๖,๕๕๓,๔๐๐.- บาท

บริษัทจำกัด ๒๑ บริษัท เงินทุนจดทะเบียนรวม ๒๖๖,๑๖๖,๐๔๕.- บาท

ค) ศูนย์ประกอบการค้าชาวไทยจังหวัด

- ประเภทการค้าชาว

โรงสีขนาดเล็ก	๕	ราย
โรงสีขนาดกลาง	๔๑	ราย
โรงสีขนาดใหญ่	๒๓	ราย

- ประเภททำการณ์ซื้อขายโดยมีผู้กลาง มี ๕๖ ราย
- ประเภททำการณ์เช่าเช่า ๒๓ ราย
- ประเภททำการณ์ขายปลีก ๒๘๐ ราย

กิจการธนาคารในจังหวัดพุมธานีมีดังนี้.-

- | | |
|-----------------------------|--------|
| ๑) ธนาคารโอบสามันย์ จำกัด | ๑ แห่ง |
| ๒) ธนาคารกรุงไทย จำกัด | ๑ แห่ง |
| ๓) ธนาคารออมสิน | ๓ แห่ง |
| ๔) ธนาคารกรุง เทพพาณิชย์การ | ๑ แห่ง |
| ๕) ธนาคาร กรุง เทพ จำกัด | ๑ แห่ง |
| ๖) ธนาคารศรีนคร | ๑ แห่ง |
| ๗) ธนาคาร ศศิกรไทย | ๑ แห่ง |

สรุปแล้วการผลิตของจังหวัดพุมธานีนั้น การพาณิชย์กรรมเป็นสาขาการผลิตที่สำคัญอันดับแรกของจังหวัด เมื่อสิ้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๓ สาขาที่ทำรายได้คิดเป็นมูลค่า ๕๕๘.๘ ล้านบาท ทั้งนี้เพราะมีปัจจัยสำคัญฐานสนับสนุนการประกอบการพาณิชย์กรรมอย่างมาก เช่น ถนน ไฟฟ้า โทรทัศน์ เป็นต้น สถานประกอบการพาณิชย์กรรมส่วนใหญ่ตั้งอยู่อย่างกระจัดกระจาย มีศูนย์การค้าบริเวณเกาะรังสิต ทั้งนี้ว่าเป็นแหล่งพาณิชย์กรรมที่สำคัญ

ส่วนการอุตสาหกรรมของจังหวัดพุมธานี เมื่อสิ้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๓ ทำรายได้ ๓๑๑.๕ ล้านบาท หรือร้อยละ ๒๓ ของผลิตภัณฑ์รวมของจังหวัด การขยายตัวทางอุตสาหกรรมเป็นการขยายตัวในอัตราที่สูง เมื่อเปรียบเทียบกับการผลิตสาขาอื่น ๆ

การเกษตรกรรม เป็นสาขาการผลิตที่สำคัญของจังหวัดไม่แตกต่างกับ เพราะประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรม เนื่องจากพื้นที่และน้ำอำนวย โดยเฉลี่ยอย่างหนึ่ง ชาว กิจเป็นอัตราส่วนการบริโภคประมาณร้อยละ ๖๖ ของผลิตภัณฑ์รวมของจังหวัด

บุคลากรบดิลขาวเมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๕ ประมาณ ๑๖๓.๕ ล้านบาท การทำนาปรังได้รับการสนับสนุนอย่างมาก เพราะเมล็ดพันธุ์ที่ขาวมี โดยเฉลี่ยแล้วผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ ๑ เท่านั้น ซึ่งนับว่ายังต่ำมาก

ตารางข้างล่างนี้แสดงการเปรียบเทียบผลการผลิตที่สำคัญของจังหวัดอุตรดิตถ์

พ.ศ. ๒๕๖๕

สาขา	ผลผลิตของจังหวัด (ล้านบาท)	ร้อยละ	ผลผลิตของภาค (ล้านบาท)	ร้อยละ ของภาค
- พาณิชยกรรมและการค้า บริการ-ส่ง	๑,๑๔๕.๕	๕๓.๘๖	๑๑,๔๔๘	๑๐
- อุตสาหกรรม	๖๖๑.๕	๒๘.๓๓	๒๕,๑๕๕	๒.๕
- เกษตรกรรม	๔๓๘.๗	๑๘.๕	๓๒,๘๘๒	๑.๓
- อื่น ๆ	๕๖๘.๕	๑๗.๓๓	๒๘,๑๓๕	๑.๖
รวม	๒,๘๑๖.๓	๑๐๐.๐	๑๑๑,๗๒๐	๑.๖๗

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงของยอดเงินในสาขาต่าง ๆ ของจังหวัดปทุมธานี
(ช่วงปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๕)

สาขา	อัตราการขยายตัว
เกษตรกรรม	๑๕.๕
การค้าปลีก	๒๔.๓๗
อุตสาหกรรม	๓๖.๒๖
การไฟฟ้าและประปา	๑.๕๕
การคมนาคมและขนส่ง	๐.๕๕
การก่อสร้างและค้าปลีก	๓๒.๕๖
ธนาคารพาณิชย์ อสังหาริมทรัพย์	๑.๓๕
ทำบุญอภัย	๒.๒๘
สวัสดิการสังคมและป้องกันประเทศ	๓.๑๓
การบริหาร	๕.๗๓

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔.๕.๒ อัตรารายได้และผลิตภัณฑ์รวมของจังหวัด

ในปี ๒๕๖๕ ผลิตภัณฑ์รวมของจังหวัดพิจิตร (วัดจากภาวะเสมอภาคในการผลิตของจังหวัด) มีมูลค่า ๑,๕๓๓.๖ (ราคากลางในปี ๒๕๖๕) และจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๒๗๕,๗๖๖ คน คิดเป็นรายได้ต่อบุคคลโดยเฉลี่ยประมาณ ๕,๕๖๒.๔๕ บาท/คน/ปี ซึ่งใกล้เคียงกับรายได้ต่อบุคคลโดยเฉลี่ยภาค การตารางข้างล่างนี้.-

พ.ศ. ๒๕๖๕	ผลิตภัณฑ์รวม (ราคากลางในปี ๒๕๖๕/ล้านบาท)	ประชากร (นับคน)	รายได้ต่อบุคคล ราคากลางในปี(๒๕๖๕)
พิจิตร	๑,๕๓๓.๖	๒๗๕,๗๖๖	๕,๕๖๒.๔๕
ภาคกลาง	๑๕,๑๕๖.๖	๓,๓๕๖,๐๖๖	๔,๕๒๔.๐๐
พิจิตร/ภาคกลาง (ร้อยละ)	๙.๖๖	๘.๓๓	

จากตาราง เปรียบเทียบมูลค่าการผลิตภัณฑ์ของจังหวัดพิจิตร ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่คำนวณมาแสดงว่าจังหวัดมีความสามารถในการผลิตคิดเป็นมูลค่า ๒,๕๖๖.๓ ล้านบาท และจำนวนประชากรในปีเดียวกัน ๒๗๕,๗๖๖ คน คิดเป็นรายได้ต่อบุคคล (ผลิตภัณฑ์ต่อบุคคล) ปีละประมาณ ๕,๕๖๔ บาท ซึ่งสูงกว่ารายได้ต่อบุคคลโดยเฉลี่ยของภาค คือ ๔,๕๔๕ บาท/คน/ปี และยิ่งสูงกว่ารายได้ต่อบุคคลโดยเฉลี่ยของประเทศคือ ๓,๕๓๓ บาท

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางเปรียบเทียบของรวมผลิตภัณฑ์มวลรวม

	ภาคกลาง	ทั่วประเทศ	จังหวัดปทุมธานี
- รวมรวมผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคกลางที่ ปี ๒๕๖๕ (ฐานบาท)	๑๖๑,๗๔๔	๓๒๕,๑๑๖	๒,๗๖๖.๓
- ประชากร (ล้านคน)	๕,๔๕๘,๖๓๓	๘๓,๒๓๓,๗๑๑	๒๕๕,๘๕๔
- รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล	๕,๕๕๔	๓๙,๕๓๓	๕,๒๑๘

ที่มา : กองวางแผนประชากรและกำลังคน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐

๔.๕.๓ ลักษณะเศรษฐกิจของระบบเทศบาลเมืองปทุมธานี

ก. การจ้างงาน

กองวิจัยสำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย ได้ออกสำรวจหาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะเศรษฐกิจของชุมชนและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจในด้านขนาดและลักษณะของกำลังแรงงานในเขตเทศบาล ลักษณะของอาชีพหลัก รัศมีรายได้ของผู้อยู่ประกอบอาชีพ ลักษณะของกิจการค้าและกิจการอุตสาหกรรม ปรากฏผลดังนี้ -

- ประชากรที่ทำงานในเขตเทศบาล จำนวนประชากรรวมจากการสำรวจโดยสุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด ๑,๓๑๕ คน หรือประมาณ ๒๐ % ของประชากรทั้งหมดภายในเขตเทศบาล จากจำนวนตัวอย่างนี้แบ่งแยกเป็นชาย ๕๖๕ คน และหญิง ๕๕๐ คน ประชากรในเขตเทศบาลเป็นแรงงานมากกว่าเพศหญิงอยู่ประมาณ ๓.๕ %

ตารางจำนวนกำลังแรงงาน (อายุ ๑๐-๕๕ ปี)

แยกตามหมวดอายุและเพศ

เพศ	ประชากรรวมที่เป็นตัวอย่างสำรวจ	ประชากรที่อยู่ในกำลังแรงงาน	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของหมวดอายุจากยอดกำลังแรงงาน									
			๑๑-๑๔ ปี	๑๕-๑๘ ปี	๒๐-๒๔ ปี	๒๕-๒๙ ปี	๓๐-๓๔ ปี	๓๕-๓๙ ปี	๔๐-๔๔ ปี	๔๕-๔๙ ปี	๕๐-๕๔ ปี	๕๕-๕๙ ปี
ชาย	๒๖๕	๔๔๔ ๕๕.๒๓	๕๒ ๑๘.๕๖	๕๒ ๑๕.๓๖	๕๕ ๑๒.๓๕	๓๕ ๗.๘๘	๕๒ ๑๑.๗๑	๓๖ ๘.๑๑	๓๘ ๘.๕๖	๒๕ ๕.๖๕	๑๘ ๔.๐๖	๑๗ ๓.๘๓
หญิง	๒๘๖	๔๖๒ ๕๐.๗๓	๒๕ ๑๓.๖๕	๑๑๓ ๒๑.๖๓	๒๕ ๑๐.๕๕	๕๒ ๑๑.๒๖	๕๓ ๑๑.๑๓	๔๓ ๙.๐๓	๒๖ ๕.๖๓	๒๖ ๕.๖๓	๒๓ ๕.๖๕	๑๘ ๓.๗๕
รวม	๑,๓๓๕	๕๒๖ ๑๐๐	๑๔๗ ๑๕.๕๗	๑๘๕ ๒๐.๕๕	๑๒๔ ๑๓.๕๘	๘๗ ๙.๒๖	๑๐๕ ๑๑.๕๖	๗๙ ๘.๕๕	๖๔ ๖.๕๖	๕๕ ๕.๘๕	๓๕ ๓.๘๕	๓๕ ๓.๘๕

จากตัวอย่างประชากรจำนวน ๑,๓๓๕ คน ปรากฏเป็นประชากรที่อยู่ในกำลังแรงงาน (อายุ ๑๐-๕๕ ปี) จำนวน ๕๒๖ คน หรือเท่ากับร้อยละ ๓๖ ของประชากรรวม เมื่อแยกเพศประชากรที่อยู่ในกำลังแรงงานแล้วเป็นเพศชาย ๔๔๔ คน และเพศหญิง ๘๒ คน หรือเทียบเป็นอัตราส่วนใด เพศชาย เพศหญิง เท่ากับ ๕๕.๒๓ และ ๕๐.๗๓ หรือเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ๓.๕๕ % และเมื่อแยกเพศตามหมวดอายุแล้วปรากฏว่ากำลังแรงงานทั้งสองเพศอยู่ในหมวดอายุ ๑๑-๒๔ ปี ๑๕-๑๘ ปี และ ๒๐-๒๔ ปี เป็นจำนวนมากกว่าหมวดอายุอื่น ๆ กล่าวคือ มีเพศชายอยู่ในหมวดอายุดังกล่าว ๕๐.๗๓ % ของกำลังแรงงานที่เป็นชายทั้งหมด และเพศหญิง ๕๕.๗๓ % ของกำลังแรงงานที่เป็นหญิงทั้งหมด

- ลักษณะการจ้างงาน จากกำลังแรงงานที่เป็นตัวอย่างสำรวจ จำนวน ๘๒ คน มีผู้ที่กำลังทำงานในเชิง เศรษฐกิจ ๔๑๑ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๐.๑๕ ของกำลังแรงงานทั้งหมด ผู้ที่จ้างงานในปัจจุบันและได้รับค่าแรงงานจากการทำงาน ส่วนแรงงานที่เหลืออีก ๔๕.๘๐ % หรือจำนวน ๔๔๘ คนนั้น เป็นผู้ที่ไม่ทำงานในเชิง เศรษฐกิจ ซึ่งก็อยู่ที่ทำงานในเกษตรสถานที่ที่ไม่ได้รับค่าแรงตอบแทน ผู้ที่ว่างงาน นั้นเริ่มมา จาก ซึ่งจะได้อำนาจการขยายเดี่ยงไว้อย่างมากต่อไป

สำหรับผู้ที่ทำงานในเชิง เศรษฐกิจที่สำรวจได้มีปรากฏลักษณะการจ้างงานที่สำคัญคือ -

- เกี่ยวกับอาชีพ โดยส่วนรวมของผู้ทำงานในเชิง เศรษฐกิจแล้ว พบว่าอาชีพที่ผู้ทำงานมากที่สุดคือ พบว่าอาชีพที่เกี่ยวกับการบริการ แต่เมื่อแยกตามประเภทอาชีพแล้วปรากฏว่าผู้ทำงานที่อยู่ในอาชีพที่เกี่ยวกับไปทำงานในพบอาชีพการบริการมากที่สุด ผู้ทำงานที่อยู่ในอาชีพที่ขายของทางานและการค้ามากที่สุด และผู้ที่ทำงานที่อยู่ในอาชีพอุตสาหกรรมที่ทำงานในพบอาชีพการค้ามากที่สุดเช่นเดียวกับผู้อาชีพในอาชีพพาณิชย์

- เกี่ยวกับหมวดอายุ เมื่อแยกหมวดอายุตามอายุของผู้ทำงานแล้วปรากฏว่าผู้ทำงานที่มีอายุระหว่าง ๑๐ ถึง ๒๔ ปี ทำงานในกานบริการมากที่สุด ส่วนผู้ทำงานที่มีอายุระหว่าง ๒๕ ถึง ๔๕ ปี ทำงานเกี่ยวกับการค้ามากที่สุด

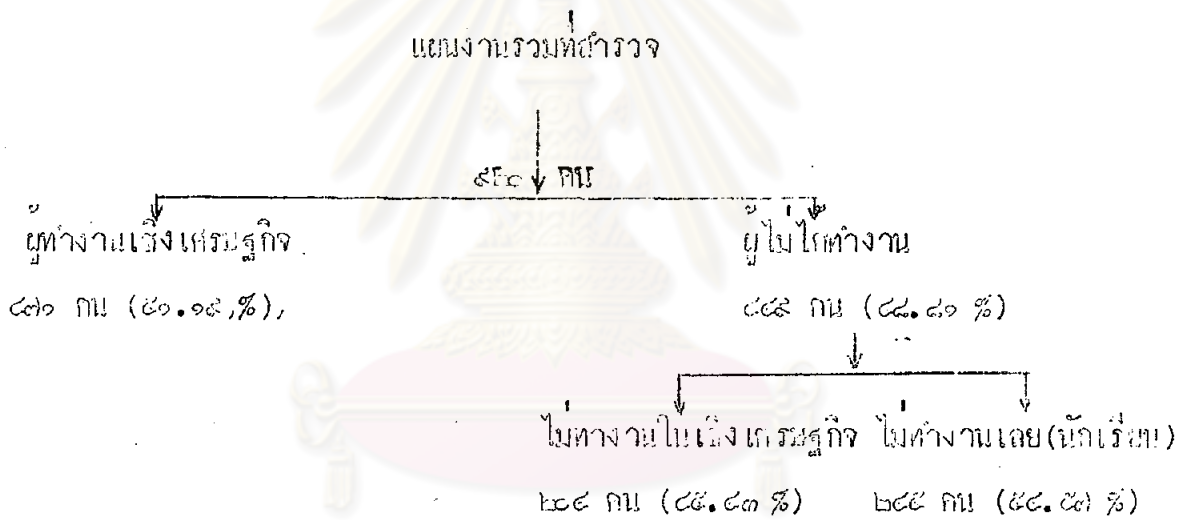
- เกี่ยวกับเพศของผู้ทำงาน เมื่อแยกหมวดอาชีพตามเพศของผู้ทำงานแล้วปรากฏว่า เพศชายทำงานในพบอาชีพที่ตองใช้วิชาชีวะมากที่สุด ส่วนเพศหญิงทำงานในกานบริการมากที่สุด

กำลังแรงงานที่เป็นตัวอย่างสำรวจ มีผู้ไม่ทำงานในเชิง เศรษฐกิจและผู้ไม่ทำงานรวมอยู่รวม จำนวน ๔๔๘ คนหรือร้อยละ ๕๕.๘๐ ของกำลังแรงงาน ซึ่งน้อยกว่าผู้ทำงานในเชิง เศรษฐกิจอยู่ร้อยละ ๒.๓๕ ผู้ทำงานมานานอยู่ร้อยละ ๒๕.๒๕ และผู้ไม่ทำงาน

โดยไม่ทราบสาเหตุของการไม่ทำงานอยู่ร้อยละ ๑๗.๑๘ ทั้งนี้ ผู้ไม่ทำงานส่วนใหญ่จึงเป็น
นักเร่ร่อนซึ่งมีถึงร้อยละ ๕๔.๘๓

สำหรับผู้ที่ทำงานมานานส่วนใหญ่เป็นหญิงและอยู่ในวัย ๒๕-๔๔ ปี ส่วน
ผู้ไม่ทำงานโดยไม่ทราบสาเหตุนั้นส่วนใหญ่อยู่ในวัย ๑๑-๒๔ ปี เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง
เล็กน้อย สำหรับนักเร่ร่อนเกือบทั้งหมดอยู่ในวัย ๑๑-๒๔ ปี และเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง
เล็กน้อยเช่นกัน

แผนภูมิสรุปเกี่ยวกับแรงงาน



ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ระดับรายได้ก่อนของผู้ทำงาน สำหรับเรื่องรายได้ที่พิจารณาค
เฉพาะผู้ทำงานในเชิงเศรษฐกิจเท่านั้น เนื่องจากเป็นผู้ทำงานได้รับรายได้สม่ำเสมอโดย
ทั่วไปแล้วผู้ทำงานส่วนใหญ่มีระดับรายได้ ๑,๐๐๐ ถึง ๑,๕๐๐ บาทต่อเดือน หรือกล่าวได้ว่า
ผู้ทำงานในเชิงเศรษฐกิจของชุมชนแห่งนี้ร้อยละ ๕๓.๖๑ มีระดับรายได้ต่อเดือนตั้งแต่
๑,๐๐๐ ถึง ๓,๐๐๐ บาทขึ้นไป ซึ่งแสดงถึงฐานะความเป็นอยู่ที่ดีพอสมควร

ตารางที่ ๔

จำนวนรอยตะขงของปูเง่าเต่า (อายุ ๑๑-๕๕ ปี) แบ่งตามระดับรายได้

ระดับรายได้ (บาท)	รวม ทั้งหมด	รอยตะ ขง	จำนวน			รอยตะ		
			ปักอาศัย ทั่วไป	ปักอาศัย ในภาคไทย	ปักอาศัยใน อุตสาหกรรม	ปักอาศัย ทั่วไป	ปักอาศัย ในภาคไทย	ปักอาศัยใน อุตสาหกรรม
ต่ำกว่า ๓๐	๒๓	๔.๘๘	๑๕	๘	—	๕.๒๗	๑๓.๕๕	—
๓๐-๕๕	๓๔	๑.๒๒	๒๕	๕	—	๘.๑๗	๔.๗๒	—
๕๖-๖๕	๒๖	๑๔.๑๑	๒๒	๑	๓	๑๑.๕๖	๑.๕๔	๓.๐๐
๖๖-๘๕	๑๐	๑๔.๘๒	๒๒	๔	—	๑๘.๕๕	๓.๑๗	—
๑,๐๐๐-๑,๕๕๕	๑๑๐	๒๓.๓๕	๕๕	๕	๒	๒๗.๘๕	๘.๕๕	๒๑.๐๐
๑,๕๖๐-๑,๕๕๕	๒๖	๑๒.๕๕	๕	๑๕	—	๑๒.๕๖	๑๔.๑๕	—
๒,๐๐๐-๒,๕๕๕	๓๕	๑.๕๓	๒๓	๑๑	๑	๒.๕๘	๑๐.๓๘	๑๑.๐๐
๓,๐๐๐ ขึ้นไป	๓๕	๘.๒๕	๑๕	๒๕	—	๔.๒๓	๒๒.๖๔	—
ไม่ทราบ	๓๓	๑.๒๖	—	๒๕	๔	—	๒๗.๐๖	๕.๐๐
รวม	๕๑๖	๑๐๖	๓๕๕	๑๕๖	๑๐	๑๑๐	๑๐๖	๑๐๖

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข. การค้าและบริการ

กิจการค้าและบริการในชุมชนเทศบาลเมืองปทุมธานีจากที่สำรวจได้
ปี ๑๙๕๕ สถานบริการ โดยีรายละเอียดดังนี้. —

ชื่อการค้าผู้ประกอบการ	สถานธุรกิจ		ชนิดกิจกรรม		
	จำนวน	%	กาสง	ค้าปลีก	ค้าปลีก
ไทย	๑๓๐	๙๓.๖๘	๒	๘๗	๔๑
จีน	๘๘	๖๒.๘๖	๑	๒๘	๒๓
รวม	๑๙๘	๑๐๐	๓	๑๑๕	๖๔

จากการข้างต้นนี้ ปรากฏว่าผู้ประกอบการธุรกิจแต่ละชนิดของกิจกรรม
ปรากฏว่าเป็นผู้มีเชื้อชาติไทยมากที่สุดคือ ร้อยละ ๙๓.๖๘ ของผู้ประกอบการทั้งหมดที่เหลือ
อีกร้อยละ ๖๒.๘๖ เป็นเชื้อชาติจีน

ลักษณะการขยายตัวของกิจกรรมการค้าแต่ละชนิด ปรากฏว่ากิจกรรม
ที่ดำเนินการมาในระยะ ๕ ปี มีมากที่สุดคือ ๑๒๓ แห่ง และเกินกว่า ๒๕ ปี มีเพียง ๒ แห่ง
เท่านั้น แสดงให้เห็นว่าชุมชนเทศบาลเมืองแห่งนี้เริ่มมีสถานะเป็นเมืองเขื่องเร็ว ๆ นี้เอง
รายละเอียดปรากฏอยู่ตามตารางต่อไปนี้. —

ลักษณะการรวมตัวของกิจกรรมการค้าและสวัสดิการกรม

ชนิดกิจกรรม	แห่ง	%	ต่ำกว่า ๕ ปี	๖-๑๐ ปี	๑๑-๑๕ ปี	๑๖-๒๐ ปี	๒๑-๒๕ ปี
การค้าปลีก	๗๖	๓๕.๖๖	๔๓	๘	๕	๘	๑
การค้าส่ง	๓	๑.๖๘	๑	๑	๑	-	-
การค้าบริการ	๑๑๕	๕๒.๖๖	๕๘	๒๓	๑๗	๕	๒
รวม	๑๙๔	๑๐๐	๑๐๒	๓๒	๒๓	๑๓	๓

ลักษณะของอาคารต่าง ๆ ภายในชุมชนนี้ปรากฏว่าส่วนใหญ่เป็นตึกแถว กว้างถึง ๑๑๑ ห้อง ห้องแถว ๖๖ ห้อง และอาคารเดี่ยว ๒ หลัง ส่วนประเภทของวัสดุก่อสร้างนั้นเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กแบบห้องแถวถึง ๑๑๑ หลัง อาคารไม้ ๖๖ หลัง และ ตึกครึ่งไม้ ๓ หลัง โดยแยกเป็นอาคาร ๓ ชั้น ๗๖ หลัง ๒ ชั้น ๖๕ หลัง และชั้นเดียว ๕๓ หลัง สภาพของอาคารใหม่ ๘๗ หลัง ปานกลาง ๕๕ หลัง และทรุดโทรม ๕๒ หลัง

ก. อุตสาหกรรม

ในบริเวณเขตเทศบาลเมืองชุมพร ภายใต้งานการอุตสาหกรรมอยู่ ๘ แห่ง เท่านั้น เป็นอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน เช่น ผลิตอาหารและเครื่องดื่ม โรงฆ่าสัตว์ ก่อตั้งรวมเครื่องจักรและเครื่องกลึง และโรงเลื่อย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้.-

ประเภทและจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมและจำนวนผู้ทำงาน

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนสถานประกอบการ	จำนวนผู้ทำงาน
ผลิตอาหารและเครื่องดื่ม	๓	๘
โรงสีข้าว	๑	๒๐
กิจการซ่อมเครื่องจักรและเครื่องยนต์	๒	๓
โรงเลื่อย	๑	๓๐



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเภทและจำนวนผลงานประกอบการอุตสาหกรรมและระยะเวลาการดำเนินการ

ประเภทอุตสาหกรรม	ต่ำกว่า ๕ ปี	๕-๑๐ ปี	๑๐-๑๕ ปี	๑๕-๒๐ ปี	๒๐-๒๕ ปี	๒๕ ปี และมากกว่า
ผลิตอาหารและเครื่องดื่ม	๑	๑	-	-	๑	-
โรงสีสัตว์	๑	-	-	-	-	-
กึ่งขอม เครื่องจักรและ เครื่องมด	๑	๑	-	-	-	-
โรงเลี้ยง	-	๑	-	-	-	-

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔.๔.๔ การคลัง

ก. จังหวัดพุนนัง

รายได้ของจังหวัดพุนนังได้จากภาษีอากรและรายได้อื่น ๆ ซึ่งจัดเก็บโดยหน่วยราชการต่าง ๆ ใน พ.ศ. ๒๕๒๐ นั้น มีดังนี้. -

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	๒๘,๖๓๓,๕๕๗.๗๖ บาท (๘.๗๕%)
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	๓,๕๑๑,๑๗๖.๕๖ บาท (๑.๑๖%)
ภาษีการค้า	๖๓๕,๗๓๖,๖๗๕.๗๖ บาท (๑๘.๓๗%)
อากรแสตมป์	๑,๒๕๕,๖๖๕.๖๐ บาท (๐.๔๔%)
อากรมหรรณพ	๒๕๕,๖๔๕.๖๑ บาท (๐.๐๗%)
รายได้อื่น ๆ	๕๑,๐๓๖.๖๐ บาท (๐.๐๑%)
รวมฝ่ายสรรพากร	๒๖๕,๕๓๓,๕๕๕.๕๓ บาท
เงินนำส่งส่วนราชการอื่น	๒๔,๖๖๖,๓๓๖.๕๗ บาท (๘.๒๖%)
รวมทั้งสิ้น	๒๙๐,๒๐๐,๐๐๐ บาท (๑๐๐.๐๐%)

จะเห็นได้ว่า รายได้ส่วนใหญ่ของจังหวัดพุนนังจากการเก็บภาษีการค้า กับภาษีเงินได้บุคคล จำนวน ๕๐.๐๖ % และยังมีกรรมรวมเนื้องที่เก็บจากส่วนราชการต่าง ๆ อีก ๘.๒๖ % รวมแล้วได้ถึง ๕๘.๓๒ % ส่วนรายได้อื่นซึ่งเชื่อว่าจะไม่สำคัญเท่าใดนัก

ข. สถานภาพทางการเงินเทศบาลเมือง

การคลัง เทศบาลเมืองพุนนังไม่มีการวิเคราะห์รายรับและรายจ่ายว่าสมดุลย์ เกินดุลย์ หรือขาดดุลย์อย่างไร และแสดงแหล่งที่มาของรายรับและลักษณะการใช้จ่าย

”ถ้อยการวิเคราะห์หักล้างค่าไว้”
 ๒.ปี.๒๕๖๓ ถึง ๒๕๖๖ ของเทศบาลเมืองปทุมธานี

ก) ราชรับจริง

ประเภท	ปี.ปี. ๒๕๖๓	ปี.ปี. ๒๕๖๔	ปี.ปี. ๒๕๖๕	ปี.ปี. ๒๕๖๖	ปี.ปี. ๒๕๖๗
หมวดภาษีอากร	๑๖๕,๘๑๐	๒๕๕,๖๕๔	๒๖๘,๐๕๖	๓๕๕,๖๕๕	๕๖๕,๒๕๕
หมวดค่าธรรมเนียมค่า ปรับใบอนุญาต	๕๖,๓๓๓	๓๓๑,๓๖๐	๑๕๕,๓๕๐	๒๕๕,๓๓๑	๕๕๖,๕๖๓
หมวดรายได้จากทรัพย์สิน	๑๕๓,๕๑๓	๑๖๑,๕๖๖	๑๖๓,๒๕๗	๕๕,๖๕๓	๑๖๑,๒๕๖
หมวดเงินอุดหนุนจากรัฐบาล	๑๕๐,๕๖๖	๒๕๖,๕๖๖	๕๐๑,๖๕๖	๕๕๕,๕๖๖	๕๖๖,๕๖๖
หมวดรายได้อื่น ๆ	๕๖๖	๑๖,๕๖๕	๕๖,๑๕๖	๑,๖๕๕,๕๕๖	๕๕,๖๕๖
รวม	๕๕๖,๕๖๖	๑,๕๖๖,๕๖๖	๕๕๖,๕๖๕	๖,๖๕๕,๖๖๖	๖,๖๕๕,๖๖๖

ประเภท	ปี.ปี. ๒๕๖๘	ปี.ปี. ๒๕๖๙	ปี.ปี. ๒๕๗๐	ปี.ปี. ๒๕๗๑
หมวดภาษีอากร	๑,๖๕๕,๕๕๕	๑,๖๕๕,๕๕๕	๖,๕๕๕,๕๕๕	๖,๕๕๕,๕๕๕
หมวดค่าธรรมเนียมค่า ปรับใบอนุญาต	๕๖๖,๕๕๕	๑,๕๕๕,๕๕๕	๑,๕๕๕,๕๕๕	๕๕๕,๕๕๕
หมวดรายได้จากทรัพย์สิน	๕๕๕,๕๕๕	๑,๕๕๕,๕๕๕	๕๕๕,๕๕๕	๕๕๕,๕๕๕
หมวดเงินอุดหนุนจากรัฐบาล	๕๕๕,๕๕๕	๑,๕๕๕,๕๕๕	๑,๕๕๕,๕๕๕	๕๕๕,๕๕๕
หมวดรายได้อื่น ๆ	๕๕๕,๕๕๕	๕๕๕,๕๕๕	๕๕๕,๕๕๕	๑,๕๕๕,๕๕๕
รวม	๕,๕๕๕,๕๕๕	๕,๕๕๕,๕๕๕	๕,๕๕๕,๕๕๕	๑๖,๕๕๕,๕๕๕

รายรับของเทศบาลแห่งนั้น ประกอบด้วยรายได้หมวดใหญ่ ๆ ๕ หมวด
ด้วยกันคือ หมวดรายได้จากภาษีอากร หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต
หมวดรายได้จากทรัพย์สิน หมวดเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และหมวดรายได้อื่น ๆ

จะเห็นได้ว่ารายได้หลักของเทศบาลเมืองปทุมธานีนั้นได้มาจากภาษีอากร
ค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต รายได้จากทรัพย์สินของเทศบาลเมือง และเงินอุดหนุน
จากรัฐบาล ถ้าหากไม่มีเงินอุดหนุนจากรัฐบาลแล้ว เทศบาลเมืองปทุมธานีก็จะต้องประสบปัญหา
ในด้านการคลังอย่างแน่นอน

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ถึงปี ๒๕๑๖ รายรับทั้งสิ้นของเทศบาลมีจำนวนสูง
ขึ้นทุกปี ยกเว้นปี พ.ศ. ๒๕๑๕, ๒๕๑๖ ซึ่งมีจำนวนลดลงจากปี ๒๕๑๔ ทั้งนี้ การเก็บภาษี
อากรและหมวดค่าธรรมเนียมค่าปรับและใบอนุญาตมีจำนวนน้อยลง ประกอบกับเงินอุดหนุนจาก
รัฐบาลก็ลดลงด้วย จึงทำให้รายรับของปี ๒๕๑๕ และ ๒๕๑๖ น้อยกว่ารายจ่าย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒) ทรายจ่ายจริง

ประเภท	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗
ทรายจ่ายประจำ	๓๔๖,๖๖๖	๕๓๕,๘๖๐	๕๓๕,๘๖๐	๑,๑๑๓,๖๓๘	๑,๓๓๓,๖๐๘
ทรายจ่ายพิเศษ	๕๓๕,๐๐๐	๕๒๐,๖๐๐	๕๒๐,๐๐๐	๑,๒๒๓,๕๐๐	๘๖๘,๘๐๐
รวมทรายจ่ายจริง	๑,๖๘๑,๖๖๖	๑,๐๕๖,๔๖๐	๑,๐๕๕,๘๖๐	๒,๓๓๗,๑๓๘	๒,๒๐๒,๔๐๘
รวมรับจริง	๕๕๓,๕๖๖	๑,๕๐๓,๐๕๐	๕๕๐,๘๖๔	๒,๓๓๘,๖๖๖	๒,๒๐๘,๒๐๐
รวมรับจริงมากกว่า หรือมอบการจ่าย จริง	-๖๕๔,๒๐๐	๔๔๖,๕๙๐	-๕๐๔,๕๘๖	-๒๒,๕๒๘	๔๒,๒๐๐

ประเภท	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๗๑
ทรายจ่ายประจำ	๒,๑๕๘,๓๖๑	๒,๒๑๑,๓๕๐	๓,๐๐๓,๖๕๐	๔,๒๒๕,๐๓๖
ทรายจ่ายพิเศษ	๕๒๕,๐๐๐	๑,๑๕๖,๘๕๓	๑,๓๖๑,๖๐๐	๒,๓๕๕,๕๓๓
รวมทรายจ่ายจริง	๒,๖๘๓,๓๖๑	๓,๓๖๘,๒๐๓	๔,๓๖๕,๒๕๐	๖,๕๘๐,๕๖๙
รวมรับจริง	๓,๑๕๕,๓๓๓	๓,๓๕๘,๕๒๓	๔,๓๕๕,๖๕๔	๑๐,๕๑๑,๑๒๓
รวมรับจริงมากกว่า หรือมอบการจ่าย จริง	๔๗๒,๓๓๒	๔๕๐,๓๒๐	๕๐๐,๓๖๓	๔๒๖,๖๖๔

รายจ่ายส่วนใหญ่ของเทศบาลเมืองปทุมธานี ส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายประจำ ได้แก่ เงินเดือนของเทศมนตรี และพนักงานของเทศบาลเกือบหมด ส่วนรายจ่ายพิเศษก็คือ รายจ่ายในการรับโอนอสังหาริมทรัพย์ที่รัฐบาลให้มาเป็นเงินอุดหนุนนั่นเอง แสดงว่าถ้าหากเงินอุดหนุนจากรัฐบาลแล้ว ท้องถิ่นคงจะหาเงินมาชดเชยมากเอง โกล่าบาตมาก

ปรากฏว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๖ รายจ่ายของเทศบาลเมืองปทุมธานีเกินดุลอยู่ ๖ ปี คือ ปี ๒๕๑๔ และปี ๒๕๑๗-๒๕๒๐ และจำนวนที่เกินดุลก็เป็นเพียงจำนวนเล็กน้อย ส่วนปีอื่น ๆ เป็น รายจ่ายขาดดุลย์ แสดงให้เห็นว่าสถานะการคลังยังคงอยู่ในภาวะที่ไม่มั่นคงแม้จะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลก็ตาม สมควรจะหาช่องทางเพิ่มระดับรายได้ให้สูงขึ้นกว่านี้ ซึ่งอาจจะทำได้โดยการขยายเขตเทศบาลเมืองปทุมธานีให้กว้างขวางออกไปอีกกับเพิ่มค่าภาษีท้องถิ่นให้สูงขึ้นกว่าเดิม หรือเก็บภาษีมากประเภทอื่น เช่น ภาษีทรัพย์สิน ภาษีการโอนมรดก เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย